

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 709.

Lukács vádjai.

Írta: Dr. Kemény Károly
országgyűlési képviselő, egyetemi tanár.

Nehéz elég drasztikus szavakat találni arra, hogy Lukács László legutóbbi nyilatkozatait, melyeket az Egyetértés is közölt, méltóan lehessen jellemezni. Az kétségtelen, hogy furcsa fogalmi vannak a magyar parlamentarizmus alapjairól és követelményeiről.

Önhittén és csalhatatlanságot negé-lyező hangon esett neki a kormánynak, mert ez becsületesen és adott szavához hiven, beadta lemondását s kérni fogja a királyt, hogy hivatalától azonnal mentse föl.

Az az eljárás, amelyet a Wekerle-kormány követ, természetes és a képzelhető legalkotmányosabb. A nemzet bizalmát megnyernie, vagy megtartania lehetetlenné vált számára, mert Wekerle teljesen üres kézzel jött vissza Bécsből s csupán az óriás terhek megszavazásának kötelességét hozta magával. De a nemzet által követelt és tételes törvényeinkben gyökerező gazdasági és katonai engedményeket elérni nem sikerült. Bécsben kategórikusan és rövidlátóan mindent megtagadtak tőle.

Hogy lehet ilyen körülmények közt józan fővel azzal vádolni a kormányt, hogy szökni készül s hogyan lehet reá azt a kötelességet oktrojálni, hogy helyén kell maradnia? Nagyon furcsa köz-

jogi és alkotmányos fogalmi vannak Lukács Lászlónak, ha egy parlamentáris miniszteriumnak szerinte akkor is helyén kell maradnia, mikor előre látja, hogy a parlamenti többség bizalmát nem sikerül megtartania.

De nem sikerült megtartania a király bizalmát sem. A korona bizalmatlansága abban jutott kifejezésre, hogy a Wekerle-kormánynak törvényen alapuló kívánságait a leghatározottabb negatívval utasította vissza. Ha ilyen nyilvánvaló körülmények közt Lukács Lászlónak mégis az a véleménye, hogy a kormánynak nem szabad helyét elhagynia, mutassa meg azt az alkotmányos módot, amelyre helyezkedve, a kormány helyét mégis megtarthatná. Vagy talán egészen különleges törvények azok, amelyek a Wekerle-kormány alkotmányos és parlamentáris helyzetét szabályozzák, csak azért, mert Lukács László és a régi szabadelvű párt töredékei úgy akarnák? S mert tajtékzó gyűlölettel eltelve ítélik meg a koalíciónak és a Wekerle-kormánynak minden lélekzetvételt. A nemzet tisztában van Lukács Lászlóval is, elvtársaival is, párt-híveivel is, épp ezért a nemzet józan ítélőképességét Lukács László véleménye, kritikája és riadója nem képes megteveszteni.

Ha a király súlyos kívánságok teljesítését követeli a Wekerle-minisztériumtól, a legegyszerűbb feltétel az, hogy nem szabad már eleve lehetetlenné tennie

számára, hogy a parlament többségének bizalmát megnyerhesse, illetőleg megtarthassa. És alkotmányos fogalmak szerint egy önérzetes férfiakkal álló kabinet nem köteles egy percig sem helyén maradni, ha uralkodója egyszerűen parancsokat intéz hozzájuk, s ha e parancsok olyan sok száz milliós áldozatok meghozatalát czélozzák, amelyeket a nemzet elvállalni nem hajlandó, s amelynek viselésére a nemzet nem is köteles. Főleg, ha ezzel szemben egy csekély töredékét sem teljesítheti a kormány annak, amit viszont a nemzet jogosan és törvényes alapon kíván. Lukács László talán ilyen helyzetben is megtartaná miniszteri székét, sőt valószínűleg, de az ő számára sem teremne babér.

Szörnyű haraggal hánytorgatja Lukács László a tavaszi kudarcát. Lélek-tanilag talán megmagyarázható ez, de azért nyilatkozatának ez a része is igazságtalan. Micsoda ámitás az, hogy ő 48-as kormányzatot hozott volna? Szép 48-as kormány lett volna az, melynek elnöke nem Kossuth Ferencz, hanem Lukács László lett volna s amelyben a legfontosabb tárczákat vagy a régi szabadelvű pártnak tizenhárompróbás korifeusai, vagy pláne féldarabontok töltötték volna be, még pedig úgy, hogy ez a kormány nemcsak a negyvennyolczas programot, hanem még az igazi 67-es követelményeket is a limine visszautasította volna.

Két gyermek és a harmadik.

Írta: Bárány Albert.

(Utánnomlás tilos.)

Se el nem veszek belőle, se hozzá nem adok ahhoz a történethez, amelyet a tudós Pater Hilarius az amienszi franciscanus zárda annaleseiben elhelyezett Anno Dom. 1346.

Szól a történet két árva fiúról, akiknek nem volt más örökségük anyjuk után, mint ez a jó tanács, amelyet a haldokló mondott nekik: Bizzatok fiaim az Ur Istenben és az ő egyszülött fiában. Bizony ugylátszik kicsiny volt az örökség, annál is inkább, mert az idősebbik gyermek még csak hat éves volt, az ifjabb pedig egy évvel fiatalabb nála. Jóformán meg sem értették az anyjuk tanácsát.

És mikor behunyta a szemét a szegény özvegy asszony, két kis árvája egyszerre kenyér nélküli maradt. De még fedél sem volt, amely alatt éjszakánként meghuzhatnák magukat. A szivtelen szomszéd kiüzte őket a kis szobáskából, mert most már nem volt, aki fizessen értük. Ott állott két szegény gyermek hajlék nélküli s ha irgalmas emberek egy-egy darab kenyeret nem adnak nekik, éhen pusztultak volna. Mikor leszállott az est, s a járástól-keléstől nehezdedni kezdett pillájuk, tanácstalanul állottak meg a kis ház előtt, amelybe már nem volt szabad többé belépniök. Szerencsére az udvar végébe egy kazal szénát hordatott a gazdag szomszéd, lovainak téli eledelül. A kis árvák abban huzták meg magukat. A zizegő, puha fű volt a párnájuk és a takarójuk is. Alatta nem érezték

az éjszaka hidegét, s nem lepte be őket az égnek harmatja. Olyan nyugodt álmuk volt a fiuknak, mert úgy érezték, hogy az a sok, sok csillag mind ő rájuk vigyáz.

Igy éledélt nap-nap után a két kis árva, akik közül az egyik hat éves volt s egy évvel fiatalabb a másik. Mikor esténként fáradtan a játéktól és a koldulástól, leheveredtek az illatos szénára, s elmajszolták alamizsna kenyereiket, a ragyogó csillagokat nézték, míg el nem nyomta őket az álom. És ilyenkor eszükbe jutott édes anyjuknak az utolsó tanácsa is: „Bizzatok az Ur Istenben, és az ő fiában”.

— Hol lakik az Isten? — kérdezte a kisebbik fiu, átfogva bátyjának nyakát.

— Ott az égben — felelt rá a nagyobb, felmutatva a csillagos égboltozatra.

— Ez a sok fényes csillag mind, mind az övé?

— Igen, minden az övé.

— Az a ház is, ahonnan kikergettek? — kérdezősködött tovább a fiucska.

— Az a ház is az övé — hangzott a bizonytalan felelet.

— Hát akkor miért hajtott ki minket onnét? Hiszen anyuska mielőtt a temetőbe ment, azt mondta, hogy csak bizzunk az Istenben. Nem, az a ház nem az Istenké-é, füzte tovább a szót a fiucska, megrázva buksi, göndör fejét. Az a Roqueplan uré. Én tudom, melyik az Isten háza. Amelyiknek haragja van. Tudod mit? Én szerelnék egyszer elmenni az Isten házába. Megkérném ugy-e szépen, hogy adjon nekünk helyet abban addig, amíg meg-növünk. De oda mi nem mehetünk ám be. Nekünk nincsen ünneplő ruhánk, pedig oda

mindenki abban megy. Milyen jó is annak, van cipője is, meg új kabátja is. Az elmeiet az Isten házába — s a kis fiu szive összefacsarodott, pufók arcán végig gördültek könnyei.

— Ne sirj — vigasztalta bátyja — elme-gyünk majd oda mi is. Anyukánk azt mondta, hogy csak bizzunk az Istenben és ő majd nem fog kihajtani az ő házából, mint Roqueplan ur.

— Elme-gyünk? Igazán el? — kérdezte reménykedve a fiucska s gyorsan elmúlván bá-nata, mosolyogva aludt el.

A szegény özvegy asszony pedig eljött az ő siri otthonából, megigazította a gyermekek feje alatt a puha szénát, rájuk hintett gondos keze a fűből, hogy testüket meg ne áztassa az égből aláhulló harmat. Éjjelenként így gondozta a szegény anyja az ő kis árváit, akiknek nem volt rajta kívül más gondozójuk.

Történt azonban, hogy Roqueplan ur meghallván, hogy a gyermekek az ő szénakazlál használják hálólhelyül, elűzte őket onnét.

— El fogunk menni az Isten házába, — mondta most a nagyobbik fiu elszánt komoly-sággal. Kézen fogta öcsését, s elment vele a nagy ablaku, tornyos ház elé, amelyből harangszó szokott kihallatszani. Megkopogtatták félénken az ajtót, s várták, hogy az kinyílják előttük. Aztán zörgettek erősebben, de nem hallottak semmi neszt sem belülről.

— Nincs itthon az Istenke, — sóhajtották bánatosan. Meghallotta azonban a zajt a közel-ben lakó sekrestyés, s kiment, hogy elkergesse a templom körül ólálkodó gyermekeket.

— Mit kóboroltok itt estének idején? — förmedt rájuk haragosan. — Ilyenkor már aludni mennek a jóra való gyermekek. És mit

Megengedjük, hogy a király lojalisan akarta volna akkor is a békét, de az kétségtelen, hogy Lukács László nem jóhiszeműen és nem lojális szándékkal vállalkozott volna ilyen kormányalakításra. Hisz ha igazán 48-as kormányt akartak volna, ott volt Kossuth Ferencz, ő rendelkezésre állt volna hatalmas többséggel és egyaránt szolgálta volna a hazát és a királyt.

S éppen ezért egyszerűen visszataszító az a gunyos sajnálkozás, amelyet Lukács László a Wekerle-kormány nagy talentumainak sikertelensége fölött kifejez. Ne higgye se ő, se a mögötte leskelődő kis csapat, hogy ezek a férfiak a semmisségben fognak eltűnni, ha megválnak a miniszteri tárczáiktól. Becsületes és kötelességszerű visszavonulásuk után sulyuk és befolyásuk a nemzet előtt csak növekszik, s a nemzet legközelebbi alkotmányos megnyilatkozása el fogja söpörni még utolsó nyomait is a volt szabadelvű pártok, hiába igyekeznek még mindig az udvari kegy napfényének legalább egy sugarát a maguk számára megszerezni.

Mesebeszéd, hogy a választói reform lekészt a mostani parlamentről. Ha nem tennék lehetetlenné a kormány helyzetét irtózatossá sulyu új követelésekkel és a rideg visszautasítás álláspontjával, a magyar parlament idejekorán meg tudná alkotni a választói reformot. E helyen már volt módomban arra rámutatni, hogy kétségtelen az Andrássy javaslatában lefektetett nemzeti szempontok számára a többség, ha némely — a javaslat irányzatával is megegyező módosítás megtörténik. És mikorra a jelenlegi parlament mandátuma lejár, az új választói törvény kényelmesen életbe volna léptethető.

De ennek sine qua nonja, hogy a nemzet lejárt és esedékes jogai úgy katonai mint gazdasági téren honoráltassanak.

akarnátok odabent a templomban? Szeretnétek ugy-e lopni valamit?

— Mi azért nem alszunk még most — felelt bátran a nagyobbik fiu. — mert nincs hely, ahova aludni térjünk. Mi az Isten házába szeretnénk bemenni, mert anyukánk azt mondta, mielőtt a temetőbe ment, hogy bizunk az Istenben és az ő fiában. És mi most nagy bajban vagyunk. Roqueplan ur elkergetett az ő szénakazaljáról s az Istenkét akarjuk megkérni, hogy engedje az éjszakát az ő házában eltöltenünk.

A templomszolga szánakozva tekintett a két gyerekre, s mert látta, hogy igazat mondanak, megeseit rajtuk a szíve.

— Jertek hozzám, adok az éjleire szállást nektek.

— Köszönjük bácsi, de mi csak inkább szeretnénk az Isten házába menni, — makacszkodott a fiu. A kisebbik is bólintva hagyta helybe a bátyja szavait. — Az Isten házában szeretnénk aludni.

— Jól van fiam — felelt a sekrestyés, megcsörgetve kulcsait, — legyen meg a kívánságok. Kinyitom előttetek, s ha akartok, bent maradhattok éjleire. — Az öreg szolga remélte, hogy a gyermekek a templom magányos csendjétől megijedve, nem mernek majd egyedül ott maradni.

A két fiu belépett a templomba, amelyet jó illatu tömjén szaga telített meg. Az ablakon csak kevés világosság szűrődött már be, csak az örök méceses pislákoló s egy oltár előtt égett a fogadalmi lámpa. A Boldog Asszony oltára volt ez, virágokkal megrakva. Az oltár fölött aranyos ruhában, csillagkoszorúval a fején a

Dr. Automobil László.

Budapest, szeptember 24.

Automobil; annyi, mint magától mozgó. Valamikor ilyenforma névre keresztelte Szilágyi Dezső Lukács Lászlót. De akkor az elkeresztelés csak a testi mivoltára vonatkozott. Most Lukács László ur saját vallomása szerint minden megbízás nélkül mozog és mégis nagyon mozog a politikában. Sőt a technika legújabb vívmányai szerint mozog. Mehetett volna Bécsbe tehervonaton, személyvonaton, gyorsvonaton, különvonaton, de neki ez mind kevés volt. Neki automobil kellett s ha Blériot vagy Zeppelin rendelkezésére áll, talán egyenesen repülőgéppel vagy kormányozható léghajóval repült volna a saját mértéktelen ambíciója után, a hatalomért. De nem volt a közelben modernebb szerző: dr. Automobil László tehát illatos ördög-szekérrel száguldozott keresztül Magyarországon, egyenesen Bécs felé. Már ott is van.

Nekünk ugyan mindegy, hogy ott van s legfőkébb az fáj, hogy nem fog ott maradni. De dr. Automobil László nem azért választotta a benzín-fuvar, hogy feltűnés nélkül teremhesen Bécsben, sőt ellenkezőleg: rágalalmazási stációkat tartott automobiljával. Megállt Győrött és megállt Bécsben, hogy politikai nyilatkozatokat tegyen és ráterítse a vizes lepedőt a lemondott magyar kormányra. Ezekkel a rágalmazással és ezekkel a vizes lepedőkkel kötelesség egy kicsit foglalkozni, mert úgy ismerhetjük csak meg igazán ezt az automobil-lovagot, úgy régi, mint jövő szándékai szerint. Van ugyanis ezekben a rágalmazásban valami, ami jellemzi Lukács László zátonyra jutott első misszióját s van bennük még valami, amiből megsejthetjük, hogy mifajta új missziót szánt magának ez a magától mozgó politikus.

Azt mondja dr. Automobil: „a kormánynak kötelessége maradni, míg a paktumban vállalt becsületbeli kötelességét teljesítette, mert miniszterek nem tehetnek úgy, mint egy szakácsné, hogy elhagyják a helyüket, ha megunták“. Csak úgy mellékesen jegyezzük meg, hogy ez az elmés hasonlat nem az automobil-

Jupiter fejéből pattant ki, ezt is csak úgy elannektálta Tisza István elviselt hasonlataiból. De hagyján, hogy a mondás nem az övé. Nagyobb baj az, hogy mért jut ez csak most eszébe a benzin-államférfiúnak? Ha most az a véleménye, hogy ennek a kormánynak becsületbeli kötelessége a paktumban vállalt feladatokat elvégezni, akkor miért akarta nemrég kivetni a nyeregből s miért tárgyalt a nyár elején a kormány háta mögött a maga kormányalakítása érdekében? Ha pedig becsületbeli tartozása dacára júliusban távozatott volna a kormány, mért ne távozatna most szeptemberben is? Oh, szent automobil — ki magyarázza meg ezt a rejtélyt? Juliusban jön egy ur, aki seprőt csinál a tiz újjából, hogy kisöpörje utjából azt a kormányt, mely maradni akar, míg a paktum utolsó feladatát is megoldotta; szeptemberben pedig automobilról prédikálja ugyanaz az ur, hogy a miniszterek nem szakácsnék, akik dolgukvégetetlen szökhetnek el a tüzhely mellől, mert elhagyta a szeretőjük.

De rágalalmazási stációin mást is csevegelt dr. Automobil László. Ebből a „más“-ból azt is kitalálhatjuk, hogy amikor ő a kormány becsületbeli kötelességéről beszél, nem is a választói jogot gondolja, holott csak ez van már hátra a paktumból s csak ez volna, ha volna, becsületbeli kötelességnek nevezhető. Mit cseveg ugyanis a technika legújabb vívmányával mozgó politikus? Azt mondja, hogy a választói jogot a kormány már semmi esetre sem fogja megcsinálhatni, mert kifogytunk az időből s a választói jog megalkotása a jövő parlamenti feladata lesz. Hogy értjük tehát dr. Automobil László szavait? Ha becsületbeli tartozása miatt köteles megmaradni a kormány, hogyan maradjon ez a becsületbeli tartozás egy jövő parlamente? Ha pedig a kormány nem a választói jog megalkotására maradna kényszerítve a helyén, hát akkor mi az a becsületbeli tartozás, melyet az automobil-ész szerint teljesítenie kell? Nagyon egyszerű a felelet. Beccsületbeli tartozása ennek a lemondott kormánynak maradni azért, hogy megszavaztassa a költségvetést, elintézte a delegációk ügyét,

Szűz Mária szobra állott, karján a ruhátlan kis Jézussal. A gyermekek egyenesen elé az oltár elé mentek, mintha megmutatnák volna valaki nekik a helyet, amelyik legilőbb hozzájuk. Olyan gyorsan tipegett a két fiu, hogy az öreg alig bírta követni őket.

— Jaj, milyen szép! — szólta a kisebbik fiu, ujjacskájával a Szűzanyára mutatva.

— Ez a Boldog asszony, fiam — magyarázta az öreg sekrestyés.

— Nézd, nézd, — sugta a kis fiu bátyjának — milyen kis fiut tart a karján.

A templomszolga elmosolyodott a gyermek ártatlan együgyűségén. — Az, akit a Szűz Mária a karján dajkál, a kis Jézus. Hallottátok-e már a hírét?

— Jézus, Jézus, — mondogatta magában a nagyobbik fiu — az Isten fia?

— Igen, az Isten fia — hagyta helyben az öreg sekrestyés.

— És lám, egy csepp ruhája sincsen — sajnálkozott a gyermek. Szegény kis Jézus!

— Milyen rossz lehet itt magában lennie, én itt akarok maradni, hogy játszam vele — jelentette ki a kisebbik árva. Bácsi, mi itt szeretnénk maradni. Ne üzzön el innét is, mint Roqueplan ur szokta tenni. Engedje meg édes bácsi, hogy itt tölthessük a szép kis Jézussal az estét, meg hogy itt várjuk meg a reggelt, mikor majd újra koldulni mehetünk. Nem leszünk rosszak, nem nyulunk semmihez, csendben leszünk, csak játszani akarunk a kis Jézussal, meg aludni, ha majd elfáradtunk. O itt alszik mindig? Neki jó, az ő apjának van háza, a mi mamánknak nem volt ám!

A gyermek ártatlan fecsegése könnybe

borította a jószívű sekrestyés szeméit. — Mit tegyek nekem? — kérde halkan, s reá veté tekintetét a mosolygó gyermek-Jézusra. És úgy tetszik neki, hogy reá tekint az Isten fia, s szemével int feléje. Az öreg szolgának megdobbant a szíve a látományra, s elhatározás érlelődött meg benne. — Jól van fiam, maradjatok itt, mivel úgy látom, hogy nem féltek. Reátok csukom az ajtót most, hogy gonosz emberek be ne jöhessenek, s holnap reggel eljövök s kibocsátlak titeket.

A két kis árva boldogságtól eltelve ott maradt az Istenházaiban, ahova olyan régen vágytak. Leültek a térdeplőre, s úgy tekintettek fel szeretettel az Isten fiára, aki feléjük tárta karjait, s mosolyogva tekintett le rájuk. Am faragott volt a kis Jézus csupán, néma, mozdulatlan.

— Szegény kicsi Jézus — szól a kisebbik fiu — neki még annyi ruhája sincs, mint nekünk. Én szívesen odaadnám az enyémet neki.

— Kináljuk meg — felelt rá az idősebbik, — nézd, nekünk sok lesz a ma kapott kenyér. Ez itt szép fehér cipőcska. Jöjj le Jézus, nekünk adjuk szívesen!

És ekkor gyöngé mozgás támadt fölöttük. Meghajoltak a kis Jézuska tagjai, halkan, észrevétlenül fölnevetett s fürgé lábakkal kuszott le szent anyjának karjai közül. Az Isten fia leszállott a két ártatlan gyermek közé, akik nagyon biztak benne. És a csoda nem lepte meg az árvaakat, akik boldogok voltak, mert lejött játszani hozzájuk az Isten fia seve az ő kenyerekből s felvette gunyáját a kisebbiknek. És amikor ették a száraz rozskenyert, amelyet a parasztasszonyok sülttek, s dobtak koldustársznyájukba, olyan

megadassa Bécs utjában lemetlenség választat, népszerű

Ime automobilban, de el a kormányban és nem majd elv hogy ki szerénység úgy írja kül álló kikialtani, jog jelszani. Majdnem emberét, azt mond ki lesz, ukács-csalálni! Cs Volt idő, mondott, helyén k pontját sége-e v De bizo koronát hogy ez Bécsből számlát, dásokat minden furfangnak mánynak bel köté bel tart bécsi sz az auto ilyen pa Az Fedák száz lib

izét érez soha se méh mé Mikor j gondtala nehezed futkosta együtt, mint ez Jézus

A ebreszté sekresty magat, nek s két kis elé, s melyek szolga, fia ott le onne a szob

— uns

Az nyérbe oszlado Szűz k megint léje fo deplör

megadassa a hadsereg félmilliárdját, eltakarítson Bécs utjából minden akadályt és minden kellemetlenséget — aztán majd eljön valaki, aki választat, még pedig az általános választói jog népszerű jelszavával.

Ime így képzelem a munkamegosztást az automobil-gentleman. Ami nem volt a paktumban, de büdösebb az automobilnál, azt végezze el a kormány, mert máskülönben szakácsné lesz a neve. Ami pedig benne van a paktumban és népszerű a tömegek szemében, azt majd elvégzi egy jövődö parlament, melyet hogy ki fog választatni, azt dr. Automobil László szerénységből nem nevezi ugyan meg, de úgy írja körül, hogy „a parlamenten kívül álló ember lesz, darabontnak fogják kikiáltani, azonban az általános választói jog jelszavával fog magának hivatkozni”. Méltóztatik látni, hogy e körülírás majdnem annyira elrejtí az automobil-jóslat emberét, mintha a kávéházi törzsasztal mellett azt mondanák: „nem mondom meg, hogy ki lesz, de a neve L-lel kezdődik és ukács-csal végződik.” Ugyan, tessék már kitálatni! Csak hogy nem így verik a cigányt. Volt idő, mikor ez a kormány, mely most lemondott, maga hirdette legerősebben, hogy helyén kell maradnia, míg a paktum utolsó pontját is abszolválta. Becsületbeli kötelessége-e vagy sem: azt most ne feszegezzük. De bizonyos, hogy azért ostromolta a koronát valamelyes koncesszióért, csak hogy ezt a feladatot még megoldhassa. De Bécsből koncessziók helyett félmilliárdos számlát, előzékenység helyett goromba támadásokat dobtak feléje s mikor ilyenformán minden felborult: akkor egyszerre automobil-furfanggal azt akarják elhitetni, hogy a kormánynak azért kell maradnia, mert becsületbeli kötelessége elintézni — mit? Becsületbeli tartozását, a választói jogot? Nem. A bécsi számlákat. Oh szent automobil — ki fog az automobilisztától annyira elbódulni, hogy ilyen parasztfogásnak felüljön?

Az az automobil gonoszabb testvére a Fedák Sári híres automobiljának, mely csak száz libát gázolt el. László automobilja előbb

izét érezték annak, aminőnek kenyeret még soha sem ízelt ember. Édesebb volt az a vad méh mézénél, s jobb a fákön pirosuló almánál. Mikor jóllakott mindenikük, a három gyermek gondtalan, vidám játékba kezdett. Majd álom nehezedett szemükre, s tágas, zöld mezőkön futkostak pillék után, szárnyas angyalokkal együtt, és nekik épp olyan szárnyacskaik nőve, mint ezeknek. És velük játszott maga a kis Jézus is, az Isten fia.

A kulcs csörrenése, az ajtó csikorgása ébresztette fel őket édes álmukból. Az öreg sekrestyés jött, aki egész éjjel aggódva vádolta magát, amiért engedett a gyermekek kérésének s magukra hagyta őket a templomban. A két kis fiu boldog jókedvvel szaladt az öreg elé, s elmondták neki az estén történeteket, melyek hallatára hitetlenül rázta meg fejét a szolga, mondván: — Álmodtatok fiúk, az Isten fia ott ül a szent Szűz karján. Ő nem jöhetett le onnét, mert az ő lábacskaikat fából faragta ki a szobrász.

— Higyje el bácsi, amit mondunk — siránkozott a kisebbik fiu — mi nem hazudunk. Nézze itt van a kenyér is, amelyből ettünk és lássa mennyi maradt még, pedig nekünk nem jutott soha annyi belőle, mióta anyácskánk a temetőbe költözött, mint az este. Kóstolja meg — unszolta a kis fiu a hitetlenkedő sekrestyét.

Az öreg szolga beleharapott a fekete kenyérbe s ő is érezte annak különös ízét. Erre oszladozni kezdett kétkedése s feltekintett a Szűz karjain ülő kisdéd Jézusra. És úgy látta megint, hogy annak mélységes kék szemei feléje fordulnak. A jámbor szolga leborult a térdeplőre s alázatos szívvél imát mondott az Istennek és az ő egyszülött fiának. És megtanította az imára a két kis árvát is.

el akarja gázolni a józan ész, aztán a magyar alkotmányt, a parlamentet, az egész nemzetet. S ennek a programját dudolta az automobil bolygó örménye Győrött és Bécsben. Noha eladósodott öröksök nem várják úgy a gazdag rokon halálát, mint dr. Automobil László a a nemzeti kormány távozását, noha az igazi Haverda sem próbálta erőszakosabban siettetni ezt az örökséget, mint az automobil-Haverda: mégis azt mondja, hogy a kormánynak kötelessége maradni. Persze, annyi magához való esze a törtető országsofförnek is van, hogy a legutálatosabb akadályok elhárításáig a régi sofförre szeretné hagyni az ország automobiljának vezetését s ő csak akkor ülne a gépkerék mellé, mikor az ut már egyenesre és rózsák közé fordul. Addig ő beéri a kritizálással, a rágalmazással, a gazda fülének teleduruzsolásával. A gépet pedig minden lehetetlenségen keresztül próbálja elvezetni a régi sofför. De mégis téved dr. Automobil László. Ez az ország nem automobil s ha az volna, akkor sem azt várná a bakra, akinek rátermettségéről egyszer már a saját kárára olyan gyönyörűen győződött meg.

Egyet azonban elismerünk. Bécs szempontjából dr. Automobil László jól érti a dolgát. Tudja, hogy mikor kell automobilra pattannia, mikor kell illő közelségben lenni, mit kell besugni, mit kell rágalmazni, mit kell legázolni. S a magyar nemzet jól teszi, ha nem kicsinyli le ezt a magában jelentéktelen ellenségét. Tudja a manó, talán az automobil büze s Bécs nyelve juttatja eszünkbe Heine nevezetes versét:

Ja, das schrecklichste auf Erden
Ist der Kampf mit Ungeziefer,
Dem Gestank als Waffe dient —
Das Duell mit einer Wanze!

Az embernek be kell fognia az orrát: a vers, az automobil s az egész ügy miatt.

Budapest, szeptember 24.

A bán Budapesten. Rauch Pál báró horvát bán tegnap Budapestre érkezett; kíséretében érkezett a fővárosba dr. Cuvaj osztályfőnök is. A bán és az osztályfőnök Josipovich Géza horvát miniszterelnök horvát közigazgatási ügyekben tanácskoztak. Báró Rauch előreláthatóan holnap tér vissza Zágrábba.

Multak a napok, multak a hónapok s csodájára járt a sok ember a hónapok s csodájára, simogatták, kedvét keresi mindenki. És a gyermekeknek keblében mégis valami vágy támad, amely emésztli őket, hogy menekedjenek a bűnös emberektől, akiknek keze érintése borzalommal tölti el őket. És mind szomorubak estéknél, mikor a kis Jézus leszáll játszani hozzájuk. Miért nem vidít fel titeket az én jöttöm többé? kérdi tőlük az Isten fia.

— Mert el is kell válnunk tőled — panaszkodott a két fiu. Mert nem lehetünk folytonosan veled. Kérünk téged, édes kis Jézuska — s kezeiket összetéve letérdeltek a hideg kőre. Ne hozz vissza többé minket onnét a zöld mezőről, ahol aranyos pillék szállongnak, s a hol virágok között repülünk mi is, mint a többi angyal körülöttem.

És a Megváltó meghallgatta a nagyhiú gyermekek kérését. Másnap a térdeplőn édesen mosolyogva, de holtan találták a két fiut, akikre nem maradt örökségül édes anyjuk után több azon figyelmeztetésnél: „Bizzatok az Istenben, és az ő Fiában!”

A miniszterelnök Bécsben.

— A kormány aláírta a lemondást. —

A függetlenségi párt készülődése.

Budapest, szeptember 24.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma este ismét Bécsbe érkezett és holnap délelőtt átnyújtja a királynak a kormány lemondását, amelyet ma délben irtak alá a miniszterek. Ezen az audiencián nagy nyomattal fogja a miniszterelnök előterjeszteni a kabinetnek azt a kérelmét, hogy a király még a képviselőház összeülése előtt döntsön a válság elintézésének kérdésében. A kormány környezetében biznak is abban, hogy a döntés már a holnapi audiencián megtörténik, viszont a Bécsből eredő hírek mind következetesen azt mondják, hogy a király a kormány lemondását most egyáltalában nem fogadja el, hanem kötelezi a paktumban vállalt feladatok megoldására. A beavatott bécsi körökben ugyanis azt mondják, hogy a király az eddigi többségi pártok vezetőivel óhajtja a kibontakozást létrehozni és ennek a hírek igazolására utalnak arra, hogy azok a tanácskozások, amelyeket Wekerle a király tudtával kezdett az osztrák kormányval, még nem fejeződtek be.

A mai minisztertanácsnak egyik igen nevezetes, még pedig megdöbbentően nevezetes cseménye Günther Antal igazságügyminiszternek a Kuria elnökévé történt kinevezése. A szürke gyorsiróból lett politikus, akit vaksorsnak csodálatos szeszélye valahogyan fölvetett a bársonyszékbe, most elvonult a biztos révbe. Mert hát a Kuria elnökségét nem tekintik a legfőbb bírói széknek, amelybe egészen kivételes jogászai képesség és tudomány képesíti az embert, hanem olyan aggkori ellátásnak, amelyet ilyen kiérdemült politikusnak juttatnak. A válság elintézéséig az igazságügyi tárca ideiglenesen a miniszterelnök fogja vezetni.

A függetlenségi párt kebelében most megindul a nagy akció, amelyet Justh Gyula Budapestre érkezése hoz mozgásba.

Az utolsó minisztertanács.

A Wekerle-kormány ma tartotta az utolsó minisztertanácsot, amelyen elintézte a lemondás formáit. A minisztertanácsot eredetileg holnapra tervezték, s ezt a rendelkezést egy tegnap este tartott rögtönzött értekezleten változtatták meg. A miniszterelnök ugyanis Tschirsky német birodalmi nagykövet tiszteletére este ebédet adott, s a lakoma után Wekerle, Kossuth, Apponyi, Zichy és Darányi még együtt maradtak. Utolsónak Kossuth Ferencz távozott el este félkilenczkor a miniszterelnök lakásáról.

A kormány tagjai déli tizenkét órakor gyülekeztek a kereskedelmi minisztériumban, ahol már jóval korábban megjelentek gróf Apponyi és Günther Antal miniszterek. A két miniszter hosszasan tanácskoztak Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszterrel. Ekkor nyert már megerősítést az a hír, hogy Günther Antal már a Kuria elnöke és hogy a király már Wekerle legutóbbi audienciáján elfogadta a miniszterelnökről való lemondását. Günther a mai minisztertanácscon már nem is vett részt, de távol maradtak Andrássy és Jekelfalussy miniszterek is, akik nincsenek a fővárosban.

Még a minisztertanács előtt horvát ügyekben is volt értekezlet a kereskedelmi minisztériumban, amelyen Kossuth Ferencz, Rauch horvát bán, Cuvaj osztályfőnök, Darányi és Josipovich miniszterek vettek részt. A miniszteri tanácskozás félegy órakor kezdődött. Wekerle Sándor miniszterelnök elnököt és Márffy Albin államtitkár írta a jegyzőkönyvet. A tanácskozás egy óra hosszat tartott. Egy és fél órakor jött el a kereskedelmi minisztériumból Wekerle Sándor miniszterelnök és a tanácskozásról ezt mondta:

— A minisztertanácscon aláírtuk a kabinet

lemondási kérvényét. Ma délután félháromkor Bécsbe utazom s a lemondást holnap az uralkodó elé terjesztem. A kormány semmi esetre sem marad a helyén, mert a kibontakozásra semmi reménye sincs. Kérni fogom a felséget, hogy a kabinetet sürgősen mentse föl. Mi már a parlament első ülésén nem akarunk mint miniszterek megjelenni. A minisztertanács egyúttal elintézte Günther Antalnak kuriai elnökké való kinevezését. Ezt is s azonkívül néhány kitüntetést fogok jóváhagyás végett az uralkodó elé terjeszteni.

A minisztertanácsról a következő félhivatalos jelentést kaptuk:

Ma délután fél egy óraker a kereskedelemügyi minisztériumban minisztertanács volt. A minisztertanácsban Wekerle Sándor miniszterelnök elnökölt, a jegyzőkönyvet Márfy Albin államtitkár vezette. A minisztertanácsban résztvett a kabinet valamennyi tagja, Andrássy Gyula gróf belügyminiszter kíséreléssel, aki a szabadbi birtokán tartózkodik. A minisztertanács elintézte a függőben lévő sürgős kérdéseket és kitüntetéseket, valamint a legutóbbi minisztertanácsban elhatározott lemondás formáit kellekét. A minisztertanács egyenyed 2-ig tartott. (Bud. Tud.)

A miniszteri tanácskozás egy óraker ért véget. A közel egy órán át tartott tanácskozás a kormány lemondásával kapcsolatos ügyekkel foglalkozott s ezenkívül tárgya volt a Kuria elnöki székének betöltése is. (Magy. Tud.)

Wekerle a királynál.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma este hét óraker dr. Bérczy titkár kíséretében Bécsbe érkezett. A miniszterelnök utközben tanácskozott gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterrel, aki őt a Pozsony melletti Cseklézig kísérte, s onnét Eberhardra ment. Wekerle miniszterelnök a Staatsbahnhofról a Magyarházba ment s ott megszállt.

Wekerle Sándor miniszterelnök előreláthatóan holnap jelenik meg ő felségénél kihallgatáson. Ennek a kihallgatásnak az a célja, hogy a miniszterelnök átnyújtsa a királynak az egész kormány lemondását. A kihallgatás óráját még nem állapították meg s a miniszterelnök visszautazására vonatkozóan sem történt intézkedés.

A király és a kormány lemondása.

A „N. Fr. Pr.“ mai esti lapja azt írja, hogy kiválóan jól értesült körök véleménye szerint, a király nem fogja a kormány lemondását elfogadni. Ellenkezőleg, a kormányt fel fogja szólítani, hogy mint végleges kormány, maradjon meg hivatalában és teljesítse a paktumban elvállalt kötelezettségeit. E kötelezettségek közé tartozik első sorban a választói jog keresztülvitele, aminek következtében itt azt hiszik, hogy a kormány megbízást fog kapni, hogy maradjon meg hivatalában és igyekezzék mindenekelőtt a választói reformot elintézni.

Justh, Kossuth és a függetlenségi párt.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, ma délután fél két óraker érkezett Budapestre. Megérkezését nagy érdeklődéssel várta a politikai világ, mert ettől az időponttól számították annak az akciónak megindulását, amely a függetlenségi párt állásfoglalásának irányítását célozza. Az akciónak megkezdése abban nyilvánult, hogy már a délután folyamán számos híve kereste fel Justh Gyulát, aki este fellátogatott a függetlenségi pártkörbe is. Ebből az alkalomból Holló Lajos és a pártban számos más tagja, akik hosszabb időn át kerülték a klubot, szintén megjelentek. Justh Gyulát megérkezésekor viharos éljenzéssel fogadták. Ezután bevonultak a társalgó terembe, ahol a politikai helyzetről is beszélgettek egy kis ideig, azonban respektálva azt a csöndes megállapodást, hogy a pártkörben nem tesznek fontosabb nyilatkozatot, csakhamar áttértek a kártyázásra és Justh

Gyula is Leszkay Gyulának kibicizelt. Justh Gyula mindössze ennyit mondott:

— Egy pillanatig sem szűnök meg harcolni az önálló bankért!

A Justh-csoport állásfoglalásának és taktikájának megbeszélése csak ezután fog megtörténni. Justh, aki holnap fog intézkedni a képviselőháznak kedre való összehívását illetően, ezentul minden nap a képviselőházban tölti a délelőtti, s itt fogják őt fölkeresni a hívei is. Nagy érdeklődéssel várják Justh Gyulának Kossuth Ferencznél teendő látogatását, amely valószínűleg szintén holnap fog megtörténni, mert ennek a tanácskozásnak eredménye igen nagy kihatással lesz a további fejleményekre. Első sorban nevezetesen a függetlenségi pártnak hétfői értekezletéről van szó, amelyen meg kell állapítani, hogy a párt milyen álláspontra helyezkedjék és milyen módon szöljön bele a válság megoldásának dolgába. E tekintetben — a mint megirtuk — a Justh-csoport erélyes akcióra készül és igen határozott hangú határozati javaslatban akar kifejezést adni annak a követelésének, hogy a kormányt a függetlenségi párt vegye át és valósítsa meg haladéktalanul a választói reformot és 1911-re az önálló jegybankot.

A Justh-csoport abból a hírből, hogy Kossuth Ferencz azon a minisztertanácsban, amely a lemondást elhatározta, maga idézte elő a demissziót azzal, hogy nem fogadta el a Wekerle-Andrássy-féle kibontakozási tervet, — azt a véleményt formálták ki, hogy Kossuth most már teljesen az ő radikális álláspontjukra helyezkedett és ezért abban biznak, hogy Kossuth a Justh Gyulával folytatandó beszélgetésben hozzá fog járulni a tervükhöz. Abban az esetben, ha Kossuth és Justh között létrejön a megegyezés, a hétfői pártértekezleten óriási Kossuth iránt való bizalmi tüntetéssel fogják dokumentálni a párt egységét.

Kossuth Ferencz szűkebb hívei a szélső állásponttal szemben azt hangoztatják, hogy most nem szabad olyan határozatot hozni, amelylyel végkép felégetnek maguk mögött minden hidat. Nevezetesen nem szabad megfélekezni arról, hogy Wekerle hoinapi audienciája után föltétlenül Kossuth Ferencz királyi meghívásának kell következnie, már pedig ha a függetlenségi párt olyan határozatot provokál a Házban, amely a királynak van szegezve, akkor nagyon kevés kilátás van arra, hogy Kossuth Ferencz jövő heti kihallgatása eredménynyel járjon. Ezzel az érveléssel igyekeznek most a két áramlatot összeegyeztetni, hogy úgy a hétfői pártértekezlet, mind a keddi képviselőházi ülés ne hozzon meglepetéseket. Kossuth Ferencz mindenképpen azon van, hogy a párt most minél impozánsabban dokumentálja egységét, mert ettől függ az is, hogy szavának milyen sulya lesz a válság megoldásában.

Günther — a Kuria elnöke.

A mai minisztertanács után publikussá lett, hogy az a hír, amely arról szólt, hogy Günther Antal igazságügyminiszter lesz a Kuria elnöke, megfelel a valóságnak. Az erre vonatkozó előterjesztést a mai minisztertanácsban szerkesztették meg. Günther Antal holnap, szombaton, délután egy óraker bucsuzik az igazságügyminisztérium tisztviselői karától. Az osztályokat erről ma délből körlevélben értesítették.

Günthernek ez az elhelyezkedése, amelyet főntebb méltattunk, igen nagy elkeseredést keltett a Kurian. A legmagasabb bíróságnak tagjai nagy sulyt fektetnek arra, hogy elnökük valóban arra termett, gyakorlatilag és elméletileg egyaránt kiváló jogász legyen s ne ilyen gyorsiróbból lett kiérdemült politikus, akit a politikai pályán is csak a vaksors vetett a fölszínre. A Kurian

Plósz Sándort vagy Wassics Gyulát óhajtták elnöknek, de semmiképpen sem Günther. Ez a kinevezés azonkívül a klerikalizmus térhódítását is jelenti, amelylyel ellensúlyozni akarják azt a szigorú eljárást, amelyet a Kuria Bernáth Géza másodelnök elnöklete alatt a hecczkáplánok dolgaiban tanusított. A klerikalizsoknak gróf Apponyi szerezte meg ezt a kedvezést, amelyről már előzetesen informálta őket.

Barabás—Lukácsról.

Barabás Béla, miközben a kereskedelemügyi minisztérium palotájában tartott a minisztertanács, Lukács kísérletéről a következőket mondta:

— Miután ez a kormány képtelen a kibontakozás útját megtalálni, a koronának, úgy látszik, nem marad más útja, mint az, hogy megint Lukács Lászlóval kísérletezzék. Lukács valószínűleg hivatalnok-minisztériumot fog kinevezni, mert hisz parlament nélkül akar kormányozni. Miniszterségre mindig akad három ember, ezek mindegyikére rászózik Lukács három-három tárczát, ez lesz az ő csonka-minisztériuma. Fölösztolja a parlamentet és választat. Ha kell, háromszor is, mindaddig, amíg nem lesz többsége. Az a célja, hogy megszínálja a választói jogot, ennek alapján aztán újra választat s az új választói törvény alapján összeülő parlament dolga lesz dönteni az önálló nemzeti bank s egyéb függő kérdésekben. A függetlenségi párt nyugodtan várja a fejleményeket s természetesen mindig tudni fogja kötelességét. Hogy mi lehet egy ilyen Lukács-féle merényletnek az eredménye, az napnal tisztábban állhat minden ember előtt.

A függetlenségi párt értekezlete.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt e hónap 27-én, hétfőn délután 5 óraker Kossuth Ferencz elnöklésével a pártkör Erzsébet-köruti tanácstermében értekezletet tart, amelyen a politikai helyzetet fogja megvitatni. Az értekezletre Kossuth Ferencz országos pártelnök a tagokat külön levélben hívta meg.

Batthyány a temesváriakhoz.

Gróf Batthyány Tivadar, a függetlenségi párt alelnöke tegnapi levélben tudatta dr. Fülöpp Béla udvari tanácsossal, a temesmegyei függetlenségi párt elnökével, hogy köszönettel vette a Temesvárott e hónap 26-án tartandó bankgyűlésre szóló meghívást, de mint elnöknek, az állami tisztviselőknek e hónap 25-én és 26-án Kolozsvárott lefolyó kongresszusán kell résztvennie s így nagy sajnálatára a meghívásnak nem tehet eleget. Batthyány azután így folytatja levelét:

A legbensőbb hitem és erős meggyőződése, hogy azon óriási anyagi áldozatokat, amelyek ugy katonai, mint közigazgatási, közgazdasági és szociális téren a közelebbi jövőben a magyar államtól megkívántatnak, állami háztartásunk, mai közgazdasági berendezésünk keretében elviselni nem lesz képes. Új jövedelmi forrásokról kell gondoskodnunk, anélkül azonban, hogy az amugy is tulontul, részint közvetett, részint közvetlen adókkal megterhelt polgárság vállaira csak egy fillérnyi új adót is kirójunk.

Ily új jövedelmi forrásokat mai közgazdasági berendezésünk mellett elképzelni sem tudok, mert új jövedelmeket csak úgy vagyunk képesek szerezni, ha az országban az ipart nagy mérvben fejlesztjük, ezáltal a népet kedvezőbb keresethez és jobbélthez juttatjuk; ennek pedig egyetlen módja az ország gazdasági függetlenítése. Jól tudom, hogy a kapzsi Ausztriával szemben gazdasági függetlenségünket s ez uton az ország anyagi boldogulását harczok és küzdelmek nélkül kivívni nem lehet.

Ezért üdvözlöm én a temesmegyei és temesvári mélyen tisztelt polgártársaimat szívem egész melegével, amidőn a szeptember huszonhatodik napgyűlésen nyíltan csatasorba állanak és a küzdelem sorába lépnek. Mert legyünk tisztában azzal, hogy az önálló magyar nemzeti bank az alapja gazdasági önállóságunknak. Ha ezt eljuttatjuk, majd nem lehetetlenné tettük, hogy 1917-ben az önálló vámterület felállítására áttérhessünk. A kereső osztályok, a nép érdekében kérve-kérem igen tisztelt polgártársaimat, foglaljanak lelkesedéssel és erélylyel állást az önálló magyar nemzeti bank felállításá mellett, küzdjenek ezért lelkesedéssel és kitartással abban a tudatban, hogy a magyar állam a magyar nemzet és az ország népének vallás és nemzetiségi különbség nélkül javára, sőt üdvére van a mi küzdelmünk.

Isten áldása kísérje tisztelt polgártársaimat, adjon nekik erőt és soha nem lankadó kitartást. Kegyeskedjék méltóságos elnök ur a fentiek közlése mellett és legszívesebben üdvözlőletemet tolmácsolva a népgyűlés előtt, kényszerű távolmáradásomat kimenteni.

A fő...
28-án, ke...
Napirendj...
nisztereln...
telesítése.

A...
Zágrá...
végrehajtó...
kozott a k...
tásukról. A...
fák. Vasár...
vát képvis...
hajtó bizo...
lezte a ko...

A nem...
A Ho...
„Szlovens...
lap holna...
Gyulának...
következő...

Justh...
képviselő...
elejtett m...
semmi o...
ben vagy...
Annál fel...
nosságnak...
tanak, har...
A jóakara...
a politika...
első sorba...
a nemzeti...
hoz mért...
— Justh...
hagyja az...
sági és...
zetiségi...
lam polit...
képvisel...
ségi stru...
egyenlő...
alakul. A...
csak a j...
biztosítva...
gedménye...
érvényesí...
a politika...
nak kuffo...
ról ezutt...
félreismer...
idézte elő...
sem a di...
tény, hog...
nak a ga...
az uralko...
dóstitásra...
vid időre...
uulni, m...
a magyar...
omegája...
jog. Ami...
jogról ha...
lában a...
lehet.

A hé...
losan a...
dorf bécs...
sajtóban...
kisérték...
lap, hog...
Budapest...
vezérczik...
hogy a...
való tan...
rosban, a...
császárra...
váltak a...
lyen kij...
nagyköv...
magánje...
semmité...

Nem...
viselő te...
gében b...
dotta, h...
meg aka...
guktól...
román e...

A főrendiház ülése.

A főrendiház 1909. évi szeptember hónap 28-án, kedden délután négy órakor ülést tart. Napirendje: 1. Elnöki előterjesztések. 2. A miniszterelnök bejelentése. 3. A jegyzőkönyv hitelesítése.

A horvát képviselők állásfoglalása.

Zágrábból jelentik: A horvát-szerb koalíció végrehajtó bizottsága tegnap este 2 órán át tanácskozott a képviselőház ülésén követendő magatartásukról. A tanácskozás eredményét titokban tartják. Vasárnap és hétfőn csaknem valamennyi horvát képviselő Budapestre utazik, mert a végrehajtó bizottság az ülésen való részvételre kötelezte a koalíció tagjait.

A nemzetiségiek válasza Justh Gyulának.

A Hodzsa Milán szerkesztésében megjelenő „Szlovenzky Tyzdennik“ című tót nemzetiségű lap holnap számában vezércikket közöl Justh Gyulának tornyai nyilatkozatáról, amelyhez a következő megjegyzéseket fűzi:

Justh Gyula álláspontja a nemzetiségi párti képviselőkkel folytatott magánbeszélgetések során elejtett megjegyzéseiből ismeretes és így nincs semmi ok arra, hogy Justh következtetésében vagy felfogásának őszinteségében kételkedjünk. Annál feltűnőbb, hogy Justhnak mostani, a nyilvánosságban szánt nyilatkozatai programot nem nyújtanak, hanem banális általánosságokban mozognak. A jóakaratról való biztosítás semmiesetre sem lehet a politikai közeledés alapja. Justh Gyulához tehát első sorban azt a strikt kérdést intézzük: Akarja-e a nemzetiségi törvénynek, annak eredeti intencziójához mért becsületes végrehajtását, igen vagy nem? — Justh Gyula továbbá teljesen figyelmen kívül hagyja azt a körülményt, hogy valamint a gazdasági és a szociális kérdésekben, úgy a nemzetiségi kérdésben sem juthat a magyar állam politikája nyugvópontira addig, míg a népképviselőlet az ország szociális és nemzetiségi strukturájának megfelelően az általános, egyenlő és titkos választói jog alapján át nem alakul. A nemzetiségi párt népeinek boldogulását csak a jövő demokratikus Magyarországon látja biztosítva. A párt ennél fogva nem küzd apró engedményekért és nem kér alamizsnákat, hanem érvényesíteni kívánja Magyarországra nézve is azt a politikai elvet, hogy minden politikai hatalomnak kufforrása a nép. Justh pedig a választói jogról ezuttal hallgat és ez a hallgatása a helyzet félreismerésére vall. Mert ezt a válságot sem idézte elő sem Justh, sem Kossuth, sem Wekerle, sem a dinasztia, sem az önálló bank, hanem az a tény, hogy a mostani képviselőház úgy az országának a gazdasági haladás felé vezetésére, valamint az uralkodóhoz való viszony tisztázására és állandósítására képtelennek bizonyult. Ez a válság rövid időre elintézhető, de folyton-folyvást ki fog újulni, míg a politika irányítói át nem látják, hogy a magyar politikának ez idő szerint alfája és omegája az általános, egyenlő és titkos választói jog. Amíg pedig Justh Gyula az általános választói jogról hallgat, addig a nemzetiségi párttal és általában a nemzetiségi politikáról beszélni nem lehet.

Budapest, szeptember 24.

A bécsi német követ Magyarországon. Félhivatalosan a következőket közlik: *Tschierschky-Bögen-dorf* bécsi német nagykövet budapesti időzését a sajtóban különböző híresztelések és találgatások kísérték. Így többek között azt jelentette néhány lap, hogy a nagykövet politikai misszióban járt Budapesten. Egy ma reggeli budapesti lap éppen vezércikkben foglalkozik azzal a híreszteléssel, hogy a nagykövet katonai politikai kérdésekben való tanácskozás végett járt volna a magyar fővárosban, amely kérdések, királyunknak a német császárral való gross-meseritschi találkozásakor váltak aktuálisokká. Mindezek, amint illetékes helyen kijelentik, pusztán találgatások. A német nagykövet budapesti tartózkodásának kizárólag magánjellege volt és a nagykövetnek Budapesten semmiféle missziója nem volt.

Nemzetiségi beszámoló. *Vlád Aurél* orsz. képviselő tegnap és tegnapelőtt kerülete több községében beszámolót mondott. A többi közt azt mondotta, hogy *Andrássy* az ő plurális reformjával meg akarja fosztani a románokat szavazati joguktól. *Apponyi* magyarosító rendelete a román egyházak autonómiájának elkobzását cé-

lozza. A nagy számban egybegyűlt választók végül nagy lelkesedéssel határozati javaslatot fogadtak el, melyben bizalmat szavaznak a nemzetiségi klubnak és *Vlád Aurél*nak, a kerület képviselőjének, helytelenítik a jelen kormány szerencsétlen politikáját és tiltakoznak *Apponyi* vallásügyi rendelete ellen. A választók felhívják a román főpapokat, hogy a legerélyesebben álljanak ellen az egyház autonómiája ellen intézett merényletnek. Végül a határozati javaslat az általános, titkos és egyenlő választói jog törvénybe iktatását követeli.

A mérsékelt román párt. Felkértünk a következő nyilatkozat közzétételére:

„A román mérsékelt párt akciójával kapcsolatban a bécsi *Reichspost* című napilap vezércikkében közölt memorandumra vonatkozólag *Babes Emil* dr. budapesti ügyvéd úgy saját, mint elvtársai nevében kijelenti, hogy sem arról, sem az ilyenmü pártakcióról tudomása nincsen. Itt úgy látszik, visszaélés történt a román mérsékelt párt nevében gyanús egyéni célok érdekében az akció kompromittálása végett. Az emlékiratban foglalt egyes pontok is ellenkeznek a hiteles programtervezettel, amely hasonló misztifikációk és gyanúsítások elkerülése végett közzé fog tétetni.“

Franciaország Marokkó-politikája.

Budapest, szeptember 24.

A spanyolok nagymérvű katonai akciója Marokkóban tudvalevőleg felkeltette Franciaország féltékenységét. A francia sajtó nap-nap után figyelmezteti az illetékes köröket, nehogy Spanyolországban történeteket, hogy Spanyolországban „evés közben nagyon is megijöjjen az élvágya.“ A francia kormány eddig ugyan lojálisan bánt Spanyolországgal, amit azonban inkább annak lehet tulajdonítani, hogy a két állam Marokkóra nézve már előzőleg megegyezett. Az első szerződést 1904. októberben kötötték, melyet kibővítettek egy második szerződéssel 1905-ben.

E két szerződésnek különben előzményei is vannak. Amikor Franciaország 1902-ben *Delcassé* külügyministersége alatt Marokkót illetőleg megegyezést akart létesíteni az érdekelt hatalmak között, Spanyolország olyan előnyöket kívánt, amelyeket a francia kormány nem akceptálhatott. Miután *Delcassé*nek előzőleg már sikerült Olaszországgal megegyezni, Spanyolország megkerülésével, Angliával bocsátkozott tárgyalásokba. E tárgyalások eredménye volt az 1904. évi április 8-án megkötött francia-angol egyezmény. Ennek az egyezménynek azonban van egy pontja, mely határozottan kiköti, hogy Franciaországnak meg kell egyeznie Spanyolországgal is. Így történt aztán, hogy a francia külügyminisztérium ismét felvette a tárgyalások fonalát Spanyolországgal és hosszabb alkudozás után megkötötték az 1904. évi szerződést.

Ebben a szerződésben Spanyolország csatlakozik a francia-angol egyezménynek ahhoz a pontjához, amely Marokkó integritását deklarálja. Spanyolország ezenkívül elismeri Franciaországnak azt a jogát, hogy Marokkó békéje fölött őrkdjék, tekintettel arra, hogy a francia birtokok hosszabb vonalban határolják Marokkót, mint a spanyol birtokok.

Ezzel Spanyolország elismerte Franciaország előjogait Marokkó fölött. Ennek fejében Franciaország kötelezte magát, hogy Marokkóban csak Spanyolország közreműködésével bocsátkozik esetleges vállalatokba. E szerződés folytán követelte Franciaország a casablankai incidens alkalmával, hogy Spanyolország is küldjön csapatokat Casablankába. A francia kormánynak azonban ezzel nem az volt a szándéka, hogy a Spanyol-csapatok segítségét igénybe vegye, hanem azok jelenlétével demonsztrálni akarta a casablankai expedíció nemzetköziségét.

A melillai incidensnél a francia kormány ugyan elismerte Spanyolország jogos eljárását, de sajtója útján heves támadást intézett a spanyol kormány ellen. Párisban ugyanis attól tartanak, hogy a spanyolok büntető expedíciója át talál csapni a francia érdekszférába. Ez az érdekszféra a mulnői kerületig húzódik. Nem lehetetlen azonban, hogy a spanyolok átlépjék ezt az érdekszférát, tekintve a hadműveletek óriási terjedelmet. Ebben az esetben természetesen komolyabb összeköttetés támadna Francia- és Spanyolország között, mert előbbi féltékeny gonddal ellenőrzi nehogy Spanyolország egy vonalnyi előnyben részesüljön.

KÜLFÖLD.

Osztrák támadás Csatári ellen. Az alsó-ausztriai takarmánygyűlésen *Pittner* képviselő és társai interpellációt intéznek a helytartóhoz, vajjon hajlandó-e megtenni a kormánynál a szükséges lépéseket az iránt, hogy a *Dunagőzhajózási Társaság igazgatójává Csatáry helyébe osztrák ember neveztesse ki* és a társaság arra köteleztessék, hogy a Duna osztrák részére, különösen pedig az alsó-ausztriai folyamszakaszra nagyobb figyelmet és tevékenységet fordítson, mint eddig. Az indoklásban rámutatnak arra, hogy *Csatáry* udvari tanácsos a kiegyezési tárgyalások alkalmával olyan embernek mutatta magát, aki a *legelősebb módon küzd az osztrák érdekek ellen* és minden eszközzel arra törekedett, hogy védelmezze a magyarok előnyeit. Nem lehet föltételezni, hogy most a Dunagőzhajózási Társaság igazgatójaként másképp fog cselekedni. A Dunagőzhajózási Társaság osztrák vállalat, melyet az állam évenként 1,200.000 koronával szubvenzionál és azért kötelessége a Dunán Ausztria gazdasági és forgalmi érdekeit védelmezni. E kötelességének a társaság azonban már évtizedek óta nem felel meg és a Dunán fölfelé való forgalmát nagyon elhanyagolta. A társaságnak alsó ausztriai területen csak javító műhelye van, míg a hajógyár, amely a munkások ezreinek ad kenyert, Ó-budán van. Az igazgatóság Magyarország felé gravitál és ezért Alsóausztria nemcsak attól a haszonból esik el, aminőt ilyen vállalat kell, hogy a lakoságnak és az országnak juttasson, hanem megfosztatik sajnálatos módon a nagy víziút áldásaitól is, a parti helységek felvirágzása pedig emiatt késik.

Ime ez az osztrák telhetetlenség. Évszázadok óta egyebet sem tesznek odaát, mint szipolyozzák Magyarországot és ha valamely érdek egyensúlyá kissé Magyarország felé billen, akkor már tüzet kiáltanak.

Újabb miniszterválság Szerbiában. Belgrádban tegnap este újabb minisztertanács volt, mely az egyes miniszterek által a szkupstina elé terjesztendő törvényjavaslatokkal foglalkozott. *Ribarac* igazságügyi miniszter, kinek lemondása az utóbbi válságot felidézte, ismét bejelentette a kabinetnek, hogy olyan komplikációk állottak elő ismét, melyek miatt újból le kellene mondania. A miniszter ugyanis a multkor számos korrupt tisztviselő elbocsátását követelte és csak akkor vonta vissza a lemondását mikor az ó-radikálisok paktumban kötelezték magukat a tisztviselők elbocsátására. A paktumot azonban nem hajlják most végre s ezért *Ribarac* kijelentette, hogyha feltételeinek nem tesznek eleget, visszavonhatatlanul lemond. Az igazságügyi miniszter elhatározása ismét aktuálisá teszi a kabinetválságot, mert a haladó-pártiak a legutóbbi válság óta sem szüntek meg a koalíció felbontásán munkálkodni.

Bülow visszalépéséről. Egy berlini könyvnyomatos *Bülow* herczeggel táviratban közölte a *Maerksche* Volkszeitung közleményét, a volt birodalmi kanצלár visszalépésének okairól. *Bülow* herczeg Norderneyből táviratban a következő választ küldte: Az állítólagos leleplezés nyilvánvalóan nem más, mint alaptalan és régóta megczáfolt állítá-

soknak fölelevenítése; polémiába nem bocsátkozom. Bülow herczeg.

A görög katonai forrongás. Bozarisz hadosztályparancsnok, a tiszti bizottság feje, második fenyegető levelet intézett Teotokisz volt miniszterelnökhöz, akit azzal fenyeget, hogy ha Athénbe mer jönni és részt mer venni a parlament tárgyalásában, akkor az utcán fogják agyonütni. A katonapárt különösen azért van oly nagyon elkeseredve Teotokisz ellen, mert visszavonta a pártjának vezetéséről való lemondását s nem engedi meg neki a mostani kormány támogatását. Ezzel a békés kibontakozás majdnem lehetetlen lett. A katonapárt azzal fenyegetődik, hogy ha a pártok nem vetik magukat alá a tiszti bizottság parancsszavának, katonai kormányt fognak kérészkölni, vagy a krétai Venczeloszt fogják diktátorrá kikiáltani. Attól félnek, hogy a tiszti bizottság nem fogja megvárni a kamara egybeülését, hanem követelni fogja, hogy a király diktátort nevezzen ki, aki haladéktalanul végrehajtsa a katonai programot. A lakosság rendkívül izgatott. A bankok a bizonytalan helyzet miatt nagy összegeket küldtek külföldre.

Theotokisz volt miniszterelnök el van tökéltve, hogy a fenyegetés ellenére Athénbe jön a képviselőház megnyitására. Ugy látszik, hogy a király minden befolyását latba vetette és rábirta Theotokist, hogy hagyjon föl a lemondási komédiával s támogassa a mostani kormányt. Az új kabinet serényen dolgozik a reformjavaslatok kidolgozásán. A hadügyminisztérium költségvetése 18 millió drachmával magasabb, de a vallás- és közoktatásügyi budget lényegesen kisebb lesz, mert a mostani 26 püspökség közül csak tizenkettő fog megmaradni.

Anglia választások előtt. Miután a felsőház valószínűleg el fogja vetni az alsóház által elfogadott költségvetést, valószínű, hogy az alsóházat körülbelül négy hét múlva föl fogják osztalni. Az egész ország lakossága e miatt rendkívül izgatott. Októberre négyezernél több választógyűlést hívtak össze s az összes nyomdákban éjjel-nappal nyomtatnak pamfleteket és manifesztumokat, a melyekben a költségvetés mellett és ellen, a felsőháznak elvető joga mellett és ellen, a védővám mellett és ellen foglalnak állást. Mind a mellett még mindig vannak befolyásos politikusok, a kik remélik, hogy a két kamara között kitört konfliktust békés uton lehet elintézni. Gladstone Guildfordban beszédet mondott, kijelentvén, ha a lordok háza elveti a költségvetést, akkor bizonyos, hogy a kérdésben közvetlen döntésre kell kerülni. Balfour követelést, hogy az ország döntsön, teljesíteni kell. Ha ez a kérdés hozzánk érkezik — ugymond — azonnal elfogadjuk és az országhoz fordulunk.

Az alsóházban több unionista kikelt a pénzügyi törvény 56. szakasza ellen, amely a gyarmat- és kormánykölcsonők kivételével a többi tőzsdén jegyzett papírok bélyegadóit megkészezi. A főszóalok azt mondták, hogy az adóemeléssel nagy mértékben csökkentenék az üzletet a londoni piacon. Coates kijelentette, hogy a midőn a bélyegadó 1908-ban Berlinben emelték, az értéktőzsde egész üzleti forgalma Angliába helyeződött át. A kincstári hivatal képviselői ezzel szemben kifejtették, hogy az új adó nem hárit méltánytalan terheket a kereskedelemre. A vitás paragrafust végül 216 szavazattal 48 ellenében elvetették.

A csár látogatásai. Izvolszki parancsot kapott a czártól, hogy mihelyt a szultán speciális küldöttsége megérkezik, ő is Livádiába menjen. A czárné betegsége miatt ennek a bizottságnak megérkezését bizonytalan időre elhalasztották. A czár mindenesetre még az őz folyamán akarja Olaszországot meglátogatni, de eddig még elutazásának napját, sem a találkozás helyét nem állapították meg. Valószínű azonban, hogy a találkozás nem Nápolyban, hanem Racconigiban lesz.

A török kölcsön. A Dette Publique és az Ottomán Bank elkedvetlenedése a hét millió fontos kölcsön kiadásának formája miatt még mindig nem mult el. A Yéni Gazetta vezércikkét közül a pénzügyminiszter tollából, aki hangoztatja a kormány jogát, hogy függetlenül az Ottomán Banktól és a Dette Publiquetől kölcsönt kössön és hangoztatja az Ottomán Bank érdekét, hogy a kormány jó lábon álljon és annak szükségét, hogy a bank tisztára mossa magát a korábbi uralom idején kötött ügyletek gyanuja alól.

A spanyolok Marokkóban. Benschülött marokkóiak közlése szerint Suk-El-Had csapatát, amely utban volt Szeluan felé, riff-csapatok Ued-Loua torkolatánál a Beni Szikar-törzs ellen való hadműveletek közben elfogták. Számos benschülött, aki a spanyol hadseregbe volt besorozva, átment az ellenséghez. A spanyolokat kényszerítették, hogy Melillába vonuljanak vissza. Szeptember 21-én sikerült az ataiay-i táborhoz tartozó csapatoknak heves harc után Nadort megszállni és a marokkóiak heves támadásával szemben is megtartani. A Melillából érkezett legutóbbi jelentések megzafolják a külföldön elterjedt hírt, amelyek szerint a spanyolok a riff-területen vereséget szenvedtek volna.

A Matin tangeri jelentése szerint Muley Hafid szultán tásai követeket fogadott, akik kijelentették, hogy törzsük csak a sheriffi meghallá érkezését várja, hogy a spanyolok előnyomulását megakadályozzák. Muley Hafidnak az a szándéka, hogy Tazzát legközelebb megszállja, hogy ilyenképpen gátat vessen a spanyolok előnyomulásának.

Melillából jelentik újabban, hogy a z Atalayonban állomásozó spanyol csapat ma reggel Nadort bombázta. A mórok bátortalanok. Azt hiszik, hogy a háboru nem sokára befejezést nyer.

TÁVIRATOK.

Péter király utazása.

Belgrád, szeptember 24. A szerb királyi sajtóiroda jelenti, hogy a belgrádi Politika című lapnak az a híre, mint hogyha Péter király az őz folyamán Milovanovic külügyminiszter kíséretében külföldre utaznék s utjában Pétervárt, Londont, Párist, Rómát és Konstantinápolyt keresné fel, teljesen valóttan.

A cseh tartománygyűlés munkaképessége.

Praha, szeptember 24. Az egyesült közjogi radikális és cseh nemzeti szociális párt ma d. u. gyűlést tartott, amelyen elhatározta, hogy a kormányjavaslatokat elfogadhatatlannak jelenti ki és nem engedi meg, hogy a tartománygyűlés napirendjét egyoldaluan állapítsák meg. Elhatározták továbbá, hogy felkérlik a tartományi főmarsallt, hívja egybe a tartománygyűlés plenumát, tűzze napirendre a tartományi szükségleteket és mindenáron tegye munkaképessé a tartománygyűlést, amiben a cseh pártok támogatni fogják.

A dán honvédelmi törvényjavaslat.

Kopenhága, szept. 24. A folkething ma a szociáldemokraták és radikálisok szavazatai ellenére elfogadta az erődítési munkálatokra és a hadsereg szervezésére vonatkozó s a lanthing által módosított javaslatokat. A törvényhozás ilyenképen végleg elintézte a honvédelmi törvényjavaslatokat.

Új nemzeti ünnep Bulgáriában.

Szófia, szept. 24. A kormány elhatározta, hogy október 5-én, Bulgária függetlensége proklamálásának évfordulóján a királyi család jelenlétében Tirnovóban ünnepélyt rendez és ezen napot törvényes nemzeti ünnepé teszi.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárlatai.

New-York.		szept. 22.	szept. 23.	szept. 24.
Buza	locobuza	111	—	—
	juliusra	—	—	—
	szeptemberre	114	103 ³ / ₈	101 ³ / ₄
	decemberre	108	98 ⁷ / ₈	98 ¹ / ₂
Tengeri	májusra	—	—	—
	juliusra	—	—	—
Tengeri	szeptemberre	76	64 ³ / ₄	64 ¹ / ₄
	decemberre	—	—	—

Chicago.

Buza	szeptemberre	105	103 ³ / ₈	105 ¹ / ₈
	decemberre	99 ³ / ₈	98 ⁷ / ₈	99 ⁷ / ₈
Tengeri	szeptemberre	66 ¹ / ₄	65 ¹ / ₄	67 ¹ / ₂

Newyork szept. 24. Gyapot Newyorkban helyben 13.75 (18.55 tegnap), gyapot okt. 13.47 (13.86), gyapot decemberre 13.45 (13.39), gyapot Neworleansban helyben 13¹/₈ (13¹⁵/₁₆), petroleum Stand white Newyorkban 8.25 (8.25), petroleum Stand white Filadelfiában 8.20 (8.20), petroleum Refined in Cases 10.65 (10.65), petroleum Credit Blancs at Oil City 1.58 (1.58), zsr

Western steam 13.10 (12.95). Zsr Rohe és Brothers 13.40 (13.25).

Chicago, szept. 24. (Zárlat.) Zsr szept.-re 12.60 tegnap (12.50), zsr októberre 12.37 (12.22), szalonna short clear 12.43 (12.43), sertésus szept.-re 23.45 (23.15).

EGYHÁZAK.

(A román egyházak konfliktusa a kormány-nyal.) Ma, szeptember 24-én telik le az a határidő, melyet Apponyi gróf kultuszminiszter a hit-tantantitási rendelet végrehajtására kitűzött. A görög-keleti és görög-katolikus egyházak tudvalevőleg a rendelet végrehajtását megtagadták és így már most a kormánynak végre meg kellene való-sítania a rendeletben jelzett fenyegetést, hogy a rendeletet végre nem hajtó lelkészeket a kongruát megvonja. Mint értesülünk, a kultuszminiszter, tekintettel a kormány lemondására, semminemű intézkedést sem tesz a román egyházak ellenállásának megtorlására. A román képviselők körében azt hiszik, hogy bármilyen kormány jöjjön is, Apponyi rendeletét mindenesetre vissza fogják vonni. Maniu Gyula képviselő ma bejelentette a nemzetiségi klub elnökének, hogy a szeptember 28-iki ülésben sürgős interpellációt fog előterjeszteni a román egyházakkal felmerült konfliktus tárgyában.

(A budapesti református egyház jölteve.) Kéts Anna paksi lakos végrendeletileg egész vagyonát a budapesti református egyházközségre hagyta. Az egyházközség a vagyonból, amely 8000 koronát tesz ki, szegénysorsu gimnáziumi tanulók segélyezésére alapítványt létesített. Dr. Nagy Sándor fejmegyei földbirtokos ugyancsak egész vagyonát egyházi célokra hagyományozta. Az oldalági rokonok azonban megtámadták a végrendeletet s így az egyházközség kénytelen a hosszadalmas és bonyolult per kikerülése végett egyezséget kötni velük; így is a hagyomány meghaladja majd a 100.000 koronát. Végül mostanában intézkedett az egyházközség Gelléri Szabó János hagyományának sorsáról. Gelléri Szabó János tudvalevően 220.000 koronát hagyott a budapesti református egyházközségnek. Az egyházközség ebből az összegből 100.000 koronát a felsőbb leányiskola céljaira fordít, 20.000 koronából főgimnáziumi ösztöndíjakat létesített s 100.000 koronát pedig általános nevelési célokra szánt. Az egyházközség ezenkívül elhatározta, hogy jölteveinek emlékét minden évben megőnnepeli.

(A vizivárosi templom újjáalakítása.) A budai felső vizivárosi plébániatemplom nevezetes átalakuláson megy keresztül. A székesfőváros tanácsa hatvan ezer korona költséggel restauráltatja a templomot, úgy a belsejét, mint a külsejét. A kissé megviselt művészi oltárképeket Tury Gyula festőművész hozta jókarba. A templom az újjáépítés miatt zárva van és a szokásos istentiszteleteket a Szt. Erzsébet-apácák főúti templomában tartják meg. Az újjáalakított templomot dr. Kohl Medárd püspök karácsony előtt fogja újból felszentelni.

(A vizivárosi plébánosi állás.) A budai vizivárosi plébánosi állásra hirdetett pályázat határideje lejárván, a kitűzött időpontig négy pályázó jelentkezett: dr. Huszár Elemér vizivárosi helyettes plébános, Tólos Gyula krisztinavárosi, Horváth József belvárosi és Metzger József jözevárosi káplán. Vaszary Kolos bíboros herczegimás, akihez a kérvényeket fölterjesztették, a jelölést közelebb küldi le a székesfővárosihoz. Nyomban utánna megtörténnek a kerületi jelölések, míg a választást a törvényhatósági bizottság egyik, október hó végén tartandó közgyűlésén ejtik meg.

(Őszi halaadás.) A budapesti unitárius egyház Koháry-utcai templomában szeptember 26-án (vasárnap) délelőtt 11 órakor urvacSORA-OSZTÁSSAL egybekötött ünnepi istentisztelet lesz.

(A Budapesti Református Theologia jubileuma.) A budapesti református theologiai akadémia október 16-án délután igen szép és nagyobb szabású ünnepély keretében fogja megőnnepelni teljessé léteinek ötvenedik évfordulóját. Az ünnepély előkészületei folynak, sőt a theologia vezetősége már a napirendet is megállapította. Eszerint Baksay Sándor dunamelléki püspök megnyitó imája után Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter, v. b. t. t., a dunamelléki református egyházkerület és a theologia főgondnoka mond ünnepi megnyitói beszédet. Az intézet multját Szóts Farkas theologiai tanár, ugys mint az intézet volt növendéke fogja ismertetni. A szép ünnepély alkalmával az intézet volt növendékei is meg-

nyilvánítják szeretetüket a teológia iránt. Így a volt evangélikus növendékek nevében dr. Zsilinszky Mihály v. b. t. t., egyházkerületi felügyelő, a református volt növendékek nevében pedig dr. Keressey Béla, erdélyi református püspök mond üdvözlő beszédet. Ugyancsak a volt növendékek részéről Hegedűs István egyetemi tanár és volt növendék ez alkalomra írt saját ódáját adja elő. Majd B. Papp István teológiai igazgató és volt növendék imádkozik és a teológia ifjúsága énekel. Az évforduló megünneplésében az összes társintézetek, az egyházkerületek, a budapesti ref. egyház és a volt növendékek nagyszámban vesznek részt.

Munkásbalesetbiztosítás.

Magyarország és Olaszország szerződése a viszonyosság tárgyában.

Budapest, szeptember 24.

A munkásbalesetbiztosítás viszonyossága tárgyában Magyarország és Olaszország között létrejött és vasárnap, a hó 19-én Rómában aláírt szerződés főbb intézkedése szerint azoknak a magyar honos munkásoknak és alkalmazottaknak, kiket biztosításra kötelezett üzemből baleset ér, valamint igényjogosult hozzátartozóiknak joguk van ugyanarra az elbánásra és ugyanazokra a kártalanításokra, melyek az olasz törvény alapján az olasz honosokat megilletik.

Viszont azoknak az olasz honos munkásoknak és alkalmazottaknak, akiket Magyarországon a magyar törvény értelmében biztosításra kötelezett üzemből baleset ér, valamint igényjogosult hozzátartozóiknak joguk van ugyanarra az elbánásra és ugyanazokra a kártalanításokra, melyeket a magyar törvény üzemi balesetekből kifolyólag a magyar honosoknak biztosít.

Az előbbi bekezdésben említett viszonyosság a két állam valamelyikének területén székhellyel vagy állandó képviselőséggel bíró vállalatok biztosításra kötelezett üzemeiben alkalmazottakra a munkásokra és alkalmazottakra is kiterjed, akiket a két állam területén kívül ért üzemi baleset, kivéve azt az esetet, midőn az ilyen munkásokra vagy alkalmazottakra annak az államnak balesetbiztosítási törvénye nyer alkalmazást, amelynek területén őket baleset érte.

Joguk lesz a kártalanításra a baleset által sújtott és fent említett egyének oly igényjogosult hozzátartozóinak is, akik a baleset idején nem tartózkodtak a két állam közül annak az államnak a területén, amelyben a baleset történt.

Azonkívül kártalanítást fognak élvezni az üzemi baleset által sújtott oly munkások és alkalmazottak, akik a baleset után állandó tartózkodásra hazájukba tértek vissza.

Végül ugyancsak kártalanítás élvezetében lesz részüik az üzemi baleset által sújtott munkás vagy alkalmazott igényjogosult hozzátartozóinak akkor is, ha soha sem tartózkodtak annak az államnak a területén, amelyben a baleset történt, ugyszintén akkor is, ha ennek az államnak területén tartózkodtak ugyan, de onnan állandó tartózkodásra külföldre távoztak.

Az illetékes magyar hatóságok, ha az olasz konzuli hatóságok őket megkeresik, közre fognak működni annak a megállapítása érdekében, vajjon a Magyarországon lakó egyénekre, akik a jelen egyezmény első cikkében értelmében járadékot élveznek, fennállnak-e még azok a feltételek, amelyekhez a járadék élvezete kötve van.

Azok a magyar honosok, akiket a jelen egyezmény első cikkében értelmében kártalanítások illetnek meg, kötelesek mindaddig, míg nem laknak Olaszországban, magukat alávetni azoknak a szabályoknak, amelyeket ily esetekre nézve az illetékes olaszországi pénztár megállapítani fog és viszont.

Az illetékes magyarországi pénztár, mely a magyar törvény értelmében járadékot köteles fizetni valamely Olaszországban lakó olasz honosnak, megválthatja ebbeli kötelezettségét azzal, hogy az illetékes olaszországi pénztárnak megfizeti az tőkét, amely a befizetés napján és az utóbbi pénztár díjszabása szerint megfelel az illető járadéknak. Ily esetben az illetékes olaszországi pénztár a járadék fizetését az illetékes magyarországi pénztárral egyetértőleg megállapítandó feltételek és szabályok szerint fogja teljesíteni. Ugyanez a jog az olaszországi pénztárakat is megilleti.

A kártalanítás elnyerése céljából benyújtandó okmányokra nézve a két állam egyikének törvénye által engedélyezett bármely illeték- és bélyegmentesség és valamennyi egyéb kincstári kedvezmény alkalmazást nyer azokban az esetekben is, amidőn ezek az okmányok a másik államban az ott érvényes törvények alapján fizetendő kártalanítás céljaira szolgálnak.

A jelen egyezmény magyarázata és alkalmazása körül a két állam között felmerülő vitákat a

két állam egyikének kivánságára választott bíróság dönti el.

Az első választott bírósági esetről a választott bíróság székhelye a panasztó állam területén lesz, a második esetben a másik állam területén és így tovább váltakozva a két állam mindegyikének területén. Az az állam, amelynek területén a választott bíróság működik, kijelöli a székhelyet, az tartozik a bíróság működésére szükséges helyiségeket, irodai és szolgásmélyzetet rendelkezésre bocsátani. A választott bíróság vezetője az elnök. A bíróság szótöbbséggel határoz. A két állam vagy minden egyes esetben, vagy egyszer és mindenkorra meg fog egyezni a bíróság ügyrendjére. Ily megegyezés hiányában az ügyrendet maga a választott bíróság állapítja meg. Az eljárás írásbeli lehet, ha a két állam egyikének sincs ellene kifogása. Ebben az esetben az előbbi bekezdés rendelkezéseitől el lehet térni.

A választott bíróság előtti megjelenésre szóló idézések kézbesítése és ettől a bíróságtól származó megkeresések tekintetében a két állam mindegyikének hatóságai a választott bíróságnak az illető kormányhoz intézendő megkeresésére ugyanolyan módon fognak jogsegélyt nyújtani, mint a belföldi polgári bíróságok megkeresésére.

A jelen egyezmény a megerősítő okiratok kicserélésének napját követő harminczadik napon lép hatályba és legalább hat évig hatályban fog maradni. Ezen időtartamon túl a jelen egyezmény hatálya előzetes felmondással megszüntethető, de felmondás után is hatályban marad az egyezmény a felmondást követő év december havának 31. napjáig.

Az oklevelek megőrzése.

Budapest, szeptember 24.

A múltkor egy közkönyvtár kezelésében lopás történt, minek folytán elveszett néhány okmány. Hogy mennyi, az irrelevans. Irrelevans az is, hogy az illető könyvtár tisztviselője lopta el. Ellophatta volna valamely olvasó is. Van eset erre is. Találunk végre néha idegen levéltárban oklevelet, melynek lopott voltát rögtön fel lehet ismerni. De hogy ki lopta el az eredeti helyéről, azt nem tudja senki. Magamnak is volt a kezemben Belgrádban — a „Nemzeti könyvtár”-ban — egy I. Ferdinánd által kiállított oklevél, melyet az Országos Levéltár-ból loptak el, de hogy ki, azt senki sem tudja. Egy szóval, a tudomány érdekei szempontjából csak az az egy lényeges, hogy a forrásanyagok az bizonyos mennyisége elveszett! Hogyan és ki által? — édes mindegy. Nincs meg, — punktum!

Most azután jön két más szempont. Az egyik, amely az ilyen esetben a napi szenzációt látja. Ehhez a szemponthoz semmi közünk. A másik, mely leföli könyveit és a jövőbe néz, levonni igyekszik a multak tapasztalataiból a tanulságokat, ez a mi feladatunk! Nem érdemes vitakozni afelől, sem hogy olyan könyvtár- vagy levéltár berendezést, amely mellett a lopás ki volna zárva, elképzelni is lehetetlen. Amíg emberek kezelnek közvagyonot, addig a lopás és sikkasztás napirenden marad. Foglalkozunk inkább annak a lehetőségével, hogy a levéltárak anyagának tudományos értéke szempontjából hogyan lehetne az ilyen elvesző oklevél tartalmát megmenteni? Mert, amint mondtam, a tudományra nézve lényegtelen, hogy mi módon vessz el az oklevél. Palermóban a földrengés, Turinban a tűz sokkal több és becsebb forrásanyagot pusztított el, mint amennyi a Múzeum könyvtárában egy bűnös tisztviselő kezén elkallódott. Ki véd meg ezen veszedelmek elől? Gyakran olvasunk olyan véleményt, hogy az országszerte könyvtárak- és levéltárakban elhelyezett kincseket érő oklevélsanyagot be kellene olvasztani az Országos Levéltárba, ennek pedig egy tüzetmentes palotát emelni. Ámde ezen vélemény apostolai — amihez különben elvileg szívesen csatlakozom — elfelejtik, hogy abszolút tüzetmentesség nem létezik és hogy egy villámcsapástól elpusztulhatna az ország egész oklevélsanyaga. És ha így pusztul el, akkor azután el is veszett örökre, míg a lopott dolog megkerülhet még! Ezért lát egyelőre jobb az okleveles anyag decentralizált őrzése, melynél az elpusztulás veszélye csökkentve van. (De csak elvileg jobb. Némely levéltár oly megközelíthetetlen, hogy a benne felhalmozott anyagból a tudomány-

nak semmi haszna, akár csak ha elégett volna!)

Az tehát a kérdés, van-e olyan módszer, mely mellett az őrzés meg van könnyítve, lopás és tűzvész ellenében biztonságot nyújt és még sem horribilis drága? — Felelet: Igen is van, feltétlenül biztos, olcsó módszer — *le kell az oklevelet fényképezni!*

Lássuk, mit érünk el általa és miibe kerül? Más szóval, megéri-e az árát?

1. A tudóst első sorban az oklevél tartalma érdekli. El akarja olvasni. Az anyag (papír, pergament stb.) csak igen ritkán, ha az oklevél valódisága kétes, vagy pl. a papír vízjegyét akarjuk megvizsgálni stb. Az oklevél tartalmát pedig a fénykép-másolatról is el lehet olvasni épp oly jól, mint az eredetiről, sőt — és ez nem utolsó előnye a dolognak — még sokkal jobban, mint az eredetiről! Mert úgy van a dolog, hogy a fényképező lemez kártyája fény-érzékenyebb, mint az emberi szem és még onnan is kihozza a régi írás nyomát, ahol a szem nem lát semmit. (Igy állapította meg Horváth Sándor, fiatal tudósunk, a „Turóczi és lipői regisrum” szövegét a fényképmásolatból, olyan helyeken, amelyek az eredetiben abszolút olvashatatlanok!)

Eszerint a levéltár az eredeti okleveleket elteszi hét lakat alá és a kutató közönségnek csupán a fényképet adja ki. (Kivételesen persze az eredetit is.) Ezáltal az eredeti oklevél elveszésének lehetősége a minimumra van redukálva és ha leég a levéltár, megmarad a reprodukció.

2. Miután a levéltár nem az eredetit, hanem csupán a reprodukciót adná a kutató közönség kezébe, az eredetiek természetesen nagy mértékben meg lennének törés, kopás, szakadástól stb. kímélve. Hogy ez a kímélés az okleveleknek mit jelent, azt a laikus kevésbé érti. Annál jobban a hivatásos levéltáros.

3. A levéltári anyag fényképgyűjteménye más könyvtárak által is könnyű szerrel beszerezhető lenne. Ezzel el lehetne érni, hogy minden könyv- és levéltár anyaga kölcsönös kicserélés tárgyát képezhetné. De egyes kutatók is bizonyára szívesen beszereznék a távoli levéltárak érdekes oklevél-reprodukcióit. Ennek az eredménye, — pláne, ha valamikor nemzetközivé válnék az eszme, — a történettudomány fejlődésére kiszámíthatlan. Ha a kolozsvári tudós a budapesti levéltárak anyagában Kolozsvárott buvárolhatnának és ha egy egyszerű levélbeli megkeresésre az őt érdeklő oklevélnek nem másolatát, de facsimiléjét kaphatná meg, — ez oly megtakarítást jelentene időben, fáradságban és pénzben és e mellett oly szabatoságot biztosítana a kutatóknak, — ki másol oly pontosan, mint a napsugár? — hogy a történettudomány pár évtized alatt leirhatatlan lendületet venne. Hiszen ma még publikációk dolgában is borzasztóan hátra vagyunk!

Milyen szép volna például, ha a középkori Corvin-könyvtár összes eddig feltalált példányainak fényképeszeti reprodukcióiból egy gyűjteményt állítanánk össze? A mult évben egy jeles osztrák historikus — dr. Weinberger — azt mondta a Corvináról, hogy az egy „Ruhmesdenkmal für den Ungarnkönig und für Ungarns Teilnahme an der Renaissance”, milyen lélekemelő volna ezt a 122 darab könyvet legalább facsimilében együtt látni!

4. De a legfontosabb kérdésre térek: miibe kerülne ez a dolog? Nos hát, jóformán — semmiibe. Hazánk leggazdagabb levéltára az Országos Levéltár; ebben van körülbelül 40,000 db középkori oklevél. Ennek az anyagnak lefényképezése elérhető 20,000 koronával.

Miután azóban idegen könyvtárak és egyes kutatók szívesen fognak másolatokat vásárolni, ennek az előállítási költségnek nagy része megtérülhet. De ha kétszer, ötszörannyiba kerülne is, jöhet ez számba azzal szemben, hogy az ország oklevélkincsének örök életet biztosíthatunk?

És gondoljunk csak meg, hogy a fényképek a festőművészeti alkotások ismerete terén minő eredményeket hoztak létre! Képes levelező lanok-

ról ismeri ma már minden ember a világ összes festményeit. Kétségkívül hasonlíthatatlanul szűkebb körre számíthatnának az oklevelek, de legalább a tudósok világában ismeretessé lenne ez az egész kiaknázhatlan kincstára a forrástudományak.

A lopásoknál kezdtek. Nos, hát ennek is elejét venné nagy részben a fényképezés. Az eredetieknek leszálna a „forgalmi” értéke teljesen. Ki lesz bolond eredetieket venni drága pénzen, ha tudja, hogy pár fillérért megkapja a fényképi mását?

Nehogy pedig nagyon kinevessenek érte, meg-sugom még azt is, hogy az ötlet nem új és nem is az enyém. A turini könyvtár égése után soká beszélték róla. A külföldön meg is valósul nem sokára.

Dr. Gábor Gyula.

A bajba jutottak vampirja,

— A leirtóztatott uzsorás. —

Budapest, szeptember 24.

Meller L. Egyedről, a lelketlen uzsorásról, aki irgalom nélkül vitte örvénybe azokat, akik bajba jutottak és kiszípolozta őket az utolsó csepp vérig, egyre több és több gonoszság derül ki. Aki egyszer keze ügyébe került, az nem menekült többé. Oda volt a jövendője és becsülete. Semmiféle eszközt nem vetett meg ez az uzsorás, hogy áldozatait kifosztassa. Ha szükségesnek tartotta, ő maga adott tanácsot a szerencsétleneknek, hogyan helyezkedjenek szembe a törvénnyel. Azután, mikor már teljesen kizsákmányolta őket, hátat fordított nekik s nem törődött további sorsukkal.

Lapunk tegnapi számában már egy ilyen esetet közöltünk. A mai nap folyamán, hogy a vampir vizsgálati fogságban ül, megdöbbentő bűnlajstromot állítottak már össze a rendőrség. Hihetetlennek hangzó dolgokat követelt el, hogy kisebb-nagyobb összegeket kivasaljon áldozataiból. Még egy harmincz oldalra terjedő füzetet is adott ki, melyet ingyen osztogatott. A füzet címe: „Feltételek és általános határozatok személyi, jelző és építési hitelekéről.” Ennek a füzetnek igen érdekes része ez:

Pénzkölcsönök szerzésével igen gyakran tapasztalatlan közegek biztatnak meg, mert a legtöbb esetben a pénzügyi szükségnek szinte megszegyenítő jellegű tulajdonitának, mi által akaratlanul is mindenféle visszaélések mozdíthatnak elő, nem helyesebb-e tehát, ha nyíltan megvalljuk mikor mennyi és mely időre kell a kölcsön. Igen sokszor elejét veszi szerencsétlenségeknek, fejlődésben levő vállalatok megerősödnek, megbomlott üzletágak emelhetnek és újak életbe hívhatnak. Aki önmagára gondol, járjon tehát szinte mondhatnók világos napfénynél, teljes nyíltsággal, tisztán kereskedelmi megfontolással, keresse meg a pénzügyi szerzés módját. A kölcsönkérvényeknek felette nagy számban való szerzéses lebonyolítása kiterjed az általam fejlesztett hitelforrások összes nemreire.

Ezután a biztatás után magyarázza Meller, hogy mi az a pénzügyi kitérítés a füzetből, hogy ő vállalkozott mindenre az egyszerű személyi váltótól a legkomplicáltabb járadéküzletig.

A mai nap folyamán nem kevesebb, mint tizenhat ember tett feljelentést Meller ellen, akikől az ő ismert módszere szerint kisebb-nagyobb összegeket csalt ki.

Egy lebergi századostól előleg címén 60 koronát, stromann-kezesek díjazására 300 koronát csalt ki, egy bécsi századostól 70 koronát, egy budapesti kéményseprőségétől 28 koronát, egy bácsfeketehelyi iparostól 240 koronát, egy karlovitzi iparostól 300 koronát, egy munkási honvédhadnagytól 65 koronát, egy budapesti magánzótól 45 koronát, egy mezőkeresztesi gazdálkodótól 220 koronát, egy kunszentmártoni járásbírói hivatalnoktól 36 koronát, egy veszprémmegyei tanítótól 60 koronát, egy kapuvári gazdálkodótól 300 koronát, egy budapesti díjnyelől 16 koronát, egy újgradskai kereskedőtől 40 koronát, egy isztriai pénzügyi tisztviselőtől 24 koronát, egy budapesti papirkereskedőtől 270 koronát csalt ki. Ezek most mind följelentést tettek Meller ellen, akit Czövek Sándor fogalmazó ma délelőtt, ezekre a panaszokra vonatkozólag is kihallgatott. Mindegyik

ügyben igazolta, hogy a kölcsön megszerzésére tett lépéseket, de ezek csak formai dolgok voltak s üzlemai fedezésére szolgáltak. Minden áldozatával elszámolt s érdekes, hogy a legtöbbnek 22 fillért vissza is adott.

Az uzsorás kezdetben nyugtalanul viselkedett a rendőrség börtönében, de később lecsillapodott és végigaludta az éjszakát. Reggel a nyilvántartási osztályban felvették az ujjnyomatait, majd lefényképezték. Amikor megmotozták, félkilóval nagyobb súlyú ékszer szedték le róla. Aranyóráján és lánczán kívül, találtak nála 7 brilliánsgyűrűt, amelyek darabja 1000 koronát érő, aranyfogós toalett-tükröt, aranyfoglatu bajuszkefét, brilliánsal ékesített zsuzsukat. A botjának fogója súlyos ezüstből készült remekművi ötvösmunka. Meller ma már cinikusan fogja fel a helyzetet. Reggel amikor raporra vezették és Tóth János rendőrkapitány megkérdezte szokása szerint:

— Miért van itt? — Meller így válaszolt:
— Csekélység miatt. A bíróság majd szabaddon bocsát.

A kihallgatás végén mosolyogva fordult Meller a rendőrtisztviselő felé:

— Csodálom, hogy így bánnak velem. Én mindenkiel rendeztem a dolgot, mindenkiel kiegyeztem, senkinek sincs rajtam követelni valója — Majd így folytatta:

— Különbem most már mindegy. Csak az a kívánságom, hogy mennél hamarabb kísérjenek át az ügyészségre. Ott majd másképen beszélek én. Fogadni mernék, hogy két óra leforgása alatt sétálni fogok az utcán.

Meller különben teljesen nyugodtan viselkedik. A kilenczes számú cellában fel-alá sétál s várja, hogy átkísérjék az ügyészségre. Ez azonban csak holnap fog megtörténni, az elegáns gavallér az éjszakát még ott tölti a Zrinyi-utcai szálláson.

Ügyvédjének Sélly Sándor volt főkapitányt nevezte meg, aki már lépéseket is tett a bajba került pénzügyi ügyekben.

A Podmaniczky-utca 57. szám alatt levő nagy irodában tegnap óta csend van. Sem az írógépeken, sem az ajtón nem kopog senki. Elmaradtak az ügyfelek is, a hivatalnokok is. Pedig az utóbbiak voltak vagy tizen.

UJDONSÁGOK.

Poldi megy.

* * *

Egy autentikusnak mondott távirat azt jelenti ma Brüsszélből, hogy Lipót belga király legközelebb igen érdekes meglepetésben fogja részesíteni a világot. Öfelségének ugyanis, a kérdéses távirati jelentés tudomása szerint, az a megmáshatatlán szándéka, hogy Albert flandriai herceg javára lemond a trónról.

A hír azt mondja, hogy a belgák agg uralkodója belefáradt immár az országlás nehézségeibe; szabadulni kíván tehát a korona súlyos terheitől, hogy egy kicsit a szórakozásnak is élhessen már.

Nem tiszta humor ez? Ez a félhivatalosan világgá bocsátott magyarázat. Nem kaczagni való komikum az, hogy Poldi öfelsége ezáltal akar a szórakozásoknak élni? Hát mi a csudát csinált egész mostanig Nyugat-Európa állandó mulatóságára? Hát nem örökösen ennek a vén rouenak a viselt dolgaival voltak tele a párisi pikáns lapok? Hát ismerik ennek a fehérhaju Casanovának más nevét a világ szeparéiban mint „Poldi”?

Csodálatos! Most egyszerre le kell mondania szegény Poldinak a trónról, hogy egy kis szórakozáshoz jusson. Ez az ember! Aki az életének nagyobb részét hotel-garnikban élte le, a kenyere javát pedig korcsmában kosztolta el. Ez a finom izlésű ur, aki akár pezsgőügyön-

nek, akár trikó-vígécnek bátran elmehetne a szakértelme révén. Sőt nem tudom, vajon nem választhatná-e meg a párisi pinczérakadémia vizsgáztató cenzorul. Mert Poldi ő felsége ezen a téren is van olyan szakértő, mint akár-melyik elsőrendű restaurant főpinczére.

Páris mulató világának évtizedek óta nem volt állandóbb és tipikusabb figurája a belgák szeretett uralkodójánál. Állandóbb pláne nem; mert hány olyan mulató gavallér van a világon, akinek a gáláns czecheit egy egész ország kincstára fizeti? És fizeti még ma is hűségesen.

Igazán nem érteném Leopold király furcsa elhatározását, ha azt meg is valósítaná. Mert addig, amíg az a nevezetes államjogi dokumentum hivatalosan publikálva nincs, addig értem. Azt hiszem ugyanis, hogy a tökéletlen vén fiú csak ijesztésre dolgozik ezzel a fenyegetéssel. Valami üzletes dolog lehet az ügy háta mögött. Vagy a hitelezőit akarja sakkban tartani vele, vagy valamelyik kényelmetlenné vált szeretőjét szeretné ilyen csalafintasággal lerázni a nyakáról. Bizonyosan azzal fenyegeti az alkalmatlankodó, botrányt emlegető nőcskét, hogy vigyázz te kis bregyó, mert lemondok a trónról, aztán csinálhatsz botrányt olyat, amilyen neked tetszik, pénzt azonban nem kapsz, mert ha nincs királyság, nincs akkor civillista se.

Igy gondolom én az ügyet. De lehet, hogy másként van. Arra azonban hitet teszek, hogy Poldi öfelsége önkéntes lemondása révén nem egyhamar lesz belga király a flandriai herceg öfelségéből.

NAPIREN. Naptár. szombat, szeptember 25. Róm. kat.: Kleofás. Prot.: Mirád. — Görög-orosz: szept. 12. Teodóra. — Zsidó: Tisri 10. Jom Kippur. — A nap két reggel 5 óra 51 perczkor, nyugszik este 5 óra 52 perczkor. — A hold két délután 4 óra 18 perczkor, nyugszik éjjel 12 órakor.

A miniszterek nem fogadnak. Gyászistentisztelet Rókk Szilárd emlékezetére a Józsefvárosi plébánia templomban. — Az Ügyvédjeltek Országos Egyesületének tanulmányi kirándulása Bécsbe. — Bemutató előadás a Nemzeti Színházban este fél nyolcz órakor. — Bemutató előadás a Magyar Színházban este fél nyolcz órakor. — Bemutató előadás a Városligeti Színházban este fél nyolcz órakor. — Löverseny délután 2 órakor. — A „Magyarok bejövetele”. Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépő-díj 1 korona. A gödöllőiek kiállítás a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9-5-ig. Belépő-díj 1 korona. — Kövér Gyula kiállítása a „Könyves Kálmán” művészeti szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Új Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítása Kigyo-tér. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Muzeum ásványtára 9-2-ig. — A Szépművészeti Muzeum 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Muzeum 10 órától 1-ig és 3-7 óráig. — Az Iparművészeti Muzeum 9-1-ig. — A Széchenyi Muzeum 10-12-ig. — Az Aquincumi Muzeum egész nap. — A Ráth György Muzeum 10-4-ig. — Az Erzsébet Muzeum 9 órától 1-ig és délután 3-4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Muzeum könyvtára 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára 3-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár 9-12-ig és 3-8-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — A Kereskedelmi Muzeum könyvtára 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 3-6-ig.

— Schaumburg-Lippe herceg Baranyában. Schaumburg-Lippe György uralkodó herceg egy hétig időzött baranyamegyei dárdai birtokán. Szarvasvadászatok közben megtekintette az uradalmon most épülő nagy ipartelepeket. Ma vendégei tiszteletére a kastélyban ebédet adott, amelyre hivatalosak voltak Baranya és Verőcze vármegyék főispánjai. A herceg holnap visszatér Bückeburgba.

— A német nagykövet Mezőhegyesen. Csirsky-Bögendorff bécsi német nagykövet ma délelőtt Budapestről Mezőhegyesre utazott. A nagykövet ma és holnap meg fogja tekinteni a mezőhegyesi állami ménésbirtokot.

— Aviatikusok versenye Frankfurtban. Frankfurtból jelentik, hogy a nemzetközi aeroplan-verseny október 3-tól 10-ig, esetleg még hosszabb ideig fog tartani. A versenyen 10-12 aviatikus, köztük Bleriot is részt vesz.

— Szobor
szek Lapja
gányzenésze
szobrot eme
megkezte t
határozatba
karait vers
delméből m
karok vers
az Royal-or
más-más ba
napilapok
legjobb elő
télynek tisz
szolgáltatják
összeg van

— Man
tik, hogy
czegnővel v
napján fogi
— Kiti
személye ké
gedte, hogy
kifejtett bu
posta- és t
lözsef post
házott post
merését tu
vasuti ellen
képviselője
ellenőr, bo
arany érde

— Fab
ezredes dar
négy óra
XVII-es sa
gyászszert
megtelt a
honvédeze
váry Géza
kapitánya,
Weisz vez
Hódoky El
honvédker
és még ig
gyalogeze
zászlóalja
alatt, amel
dalon disz
parancsnok
s felül öv
láthatóan
Vilmos lu
után áldá
honvédbak
most már
a kórház
vitték, röv
mogindult
katonazen
koporsó u
és egyébb
gyászmen
felállított
tat. A ko
lelkész m
hantolták.

— A
ban tárgy
mából a
mintegy
munkaüg
pohárkös
ran jobb
E tekinte
Utána V
valahol a
ugy a sa
ellensége
zést terj
lekezet a
rátságo
delegátu
— V
hogy a
mellett k
nyebb s
házban

— **Szobrot József főherczegnék.** A Czigányzenészek Lapja felvetette azt az eszmét, hogy a czigányzenészek fővadjájuknak, József főherczegnék szobrot emeljenek. A Czigányzenészek Egyesülete megkezdte tehát az akciót ebben az ügyben és határozatba ment, hogy az ország összes zenekarait versenyre szólítja fel, melynek tiszta jóvedelméből megteremtik a szobrot. A czigányzenekarok versenyre november hó folyamán esténként az Royal-orfeum színpadán lesz, ahol minden este más-más banba versenyez a pálmáért. A juryt a napilapok zenekritikusaiból állítják össze, kik a legjobb előadásokat díjjal jutalmazzák. Az estélynek tiszta jóvedelmét a főváros pénztárához szolgáltatják be, ahol erre a célra már nagyobb összeg van letéve.

— **Manuel király eljegyzése.** Lissabonból jelentik, hogy Manuel királynak Fize Alexandra herczegnővel való eljegyzését Edvárd király születésnapján fogják hivatalosan közzétenni.

— **Kitűnítés.** A király gróf Zichy Aladár, a személye körüli miniszter előterjesztésére megengedte, hogy a katonai érdekek előmozdítása körül kifejtett buzgó szolgálataikért *Kolossváry* Endre posta- és táviró-műszaki főigazgatónak és *Kiss* József posta- és táviró-főigazgatói címmel fölrüházott posta- és táviró-igazgatónak legfelsőbb elismerését tudtul adják, *Kobeltausch* Lajos államvasuti ellenőrnek, a magyar államvasutak belgrádi képviselőjének és *Galyasi* Zsigmond államvasuti ellenőr, bosznabrodói állomásfőnöknek pedig az arany érdemkeresztet adományozta.

— **Fabriczius Győző temetése.** Fabriczius Győző ezredes dandárparancsnok holttestét ma délután négy órakor temették el nagy katonai pompával a XVII-es számú helyőrségi kórház udvaráról. A gyászszertartás idejére a kórház udvara egészen megtelt a budapesti helyőrségek, különösen a honvédezek tisztjeivel. Ott voltak továbbá: *Fejérváry* Géza báró v. b. t. t., a darabont-testőrség kapitánya, *Ludmann*, *Vajda* tábornokok, vértesi *Weisz* vezérőrnagy, *Rohr* Ferencz altábornagy, *Hódoky* Elek dr. főtörzsorvos, *Berthóty* ezredes, honvédkerületi ténparancsnok, *Jull* Alfréd őrnagy és még igen sokan. Kivonult az első honvédegyalozzrednek, az elhunyt volt ezredének egy zászlóalja is *Koncz* Henrik ezredes parancsnoksága alatt, amely a kórház udvarával szemben lévő oldalon diszszázadként állott fel. Fabriczius dandárparancsnok holtteste egy tölgfakoporsóban pihent, s felül tüveg-fedő alatt a gyászszertartás idején láthatóan maradt. Az egyházi szertartást *Droppa* Vilmos lutheránus katonai lelkész végezte s minután áldást mondott a halottra, három-három honvédbaka vállára emelte a koporsót, amelyre most már a földet is feltették. Mialatt a koporsót a kórház előtt várakozó hatlovas gyászkocsikhoz vitték, rövid, szomorú dobpergés hangzott. Ezután megindult a menet. Elöl a zászlóalj haladt a katonazenekarral, amely gyászindulókat játszott, a koporsó után a rokonság, a tábornokok, a törzs- és egyéb tisztiek csoportosan mentek. Amikor a gyászmenet a Vérmező mellett elhaladt, az ott felállított ágyuk sortűzzel bucsúztatták el a halottat. A koporsót a farkasréti temetőben *Droppa* lelkész még egyszer megáldotta s azután elhantolták.

— **A sajtókongresszus Londonban.** A Londonban tárgyaló nemzetközi sajtókongresszus alkalmából a kormány ma reggelit adott, amelyen mintegy 500 ujságíró vett részt. *Harcourt*, a köz-munkatügyi resszort első biztosa a királyra mondott pohárköszöntőt és kifejtette, hogy a királyok gyakran jobban őrzik meg a békét, mint kormányaik. E tekintetben Edvárd király primus inter pares. Utána *Volverhampton* a világ sajtóját éllette. Ha valahol a földön ellenséges érzület keletkeznék, úgy a sajtó nagyban hozzájárulhat, hogy ez az ellenséges érzület megszűnjék és barátságos érzést terjeszthet. Remélem, ugymond, hogy e gyűlekezet a nemzetközi viszonyokat szilárdabbá, barátságosabbá teszi. Többek között *Singer* bécsi delegátus is válaszolt.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Brüsszelből jelentik, hogy a köln-párisi gyorsvonat tegnap Verviers mellett kisiklott. Öt utas veszedelmes, sokan könnyebb sérülést szenvedtek. Egy orosz utas a kórházban meghalt.

— **A forgószél pusztításai.** Rómából jelentik, hogy Varrage fürdőhelyen tegnap ciklon pusztított, amely nagy kárt okozott. A kárt tizenöt millió lírára becsülik. Sokan veszedelmesen megsérültek. — Newyorkból hasonló hír érkezik. Luisiana államban a forgószél sok áldozatot követelt s az eddigi kimutatás szerint *nyolcvan emberélet pusztult el.* Misszissipp államban az orkán borzasztó kárt okozott és sok száz ember vesztette el életét.

— **A Heine-szobor.** Az Archilleonban volt Heine-szobor, amelynek felállítását nyilvános helyen Hamburg város tanácsa tudvalevőleg megtagadta, most végre mégis helyet talál és pedig egy magánházban. Illetve egy magánház udvarán. *Campe* Gyula, Heine kiadójának unokája ugyanis, akinek tulajdona a szobor, megegyezett az ugynevezett „Barkhof” tulajdonosával, aki az épület udvarát díszesen átalakítja, örökzöld növényekkel beülteti és közepén felállítja az eddig hajléktalan emlékszobrot.

— **Az állami tisztviselői kongresszus Kolozsvarótt.** Délután 4 óra 10 perczkor Kolozsvarára megérkezett a tisztviselői kongresszus elnöksége és tisztikara több száz résztvevővel. Az érkezőket a pazarul díszített pályaudvaron Szvacsina polgármester, Pochkor kuriai bíró, a helyi egyesület elnöke, Dorney Mihály a helyi rendezőbizottság elnöke és Jármay vasuti üzemvezető várták és üdvözölték. A fogadásra kivonultak továbbá a postaaltiszti és a polgári egyesületeknek tagjai lobogók alatt. Az elnökséget a város nevében Szvacsina polgármester, a kolozsvári tisztviselők egyesületének nevében Pochkor kuriai bíró, a vasuti tisztakar nevében pedig Jármay üzemvezető üdvözölték. Gróf Batthyány elnök válaszában köszönetet mondott a magyaros vendégszeretetért s beszédében kiemelte, hogy a tisztviselői kar igaz örömmel jött a kongresszusra az igaz magyar városba. Gróf Batthyány végül külön köszönetet mondott Jármay üzemvezetőnek a vasutasok testvéri ragaszkodásáért. Az üdvözlések után a vendégek hosszú kocsisorban a lakosság ovációja közben bevonultak a városba.

A tisztviselői kongresszus holnapi megnyitása alkalmából ma este előértekezlet volt gróf Batthyányi elnökletével. Az értekezlet után a postás énekkar és a áasuti zenekar szerenáddal és lampionos menettel tisztelte meg Batthyányt, ki az erkélyről köszönte meg az ovációkat.

— **Elfojtott felkelés.** Plevje-ből jelentik, hogy Berane faluban, mely közvetlenül a montenegrói határon fekszik, tegnap több, nagy izgalmat keltő elfogatás történt. A csendőrség letartóztatta a község tanítóját és papját, Demovics Milánt az egyházi iskolák főigazgatóját és Popovics Maxim esperest, érseki helynököt, ezenkívül letartóztatták Bolyovics, Popovics és Tabetics pópákat, Demovics Mláden polgármestert, Graminics tanítót és hugát és még körülbelül harmincz egyént. A letartóztatottak között van Ivanovics Illia, a Zémána lap szerkesztője hugával együtt. A letartóztatások a kajmakam kezdeményezésére történtek, „aki bolgár ember és azt a jelentést küldötte Konstantinápolyba, hogy a felkelők, akik mindannyian szerbek, Montenegro érdekében akartak felkelést szítani. Dimitrievics török képviselő azonnal Konstantinápolyba utazott és felkereste Palad beyt, aki azonban kijelentette előtte, hogy nem tehet az elfogottak érdekében semmit, mert veszedelmes felkelésekről van szó, melyet csirájában el kell fojtani. Az elfogottakat vasra verve vitték Bjeniczába, Berane környékére pedig ötven főnyi katonaságot rendeltek ki a rend fenntartására. Többen, kiket még nem fogtak el Antiváriban menekültek és onnan Konstantinápolyba utaznak, hogy illetékes helyen panaszt tegyenek.

— **Villamos Aradon.** Aradról jelentik a Magyar Távirati Irodának: Az aradi lóvasut részvénytársaság egy a városhoz intézett beadványában ajánlotta a városnak, hogy a lóvasuti üzemet villamos-üzemre változtatja át, ha azt Uj-Aradra is átvezetheti, továbbá hajlandó az autobuszokat a várostól átvenni. A részvénytársaság tíz év múlva a villamost is ingyen átadja a városnak. A beadvány felett a legközelebbi közgyűlés határoz. Arad ma egyetlen városa az országnak, hol lóvonat van.

— **A röplés halottja és hősei.** „Ostobaság! Csakugyan lezuhanam!” Ezek voltak *Ferber* kapitány utolsó szavai, akinek lezuhanásáról és haláláról már adtunk hírt. Most bővebb értesítés érkezik a röplés halottjáról. A szerencsétlenség főoka az egyenetlen talajban volt. *Ferber* a leszállásnál egy homokdombba ütődött és a készüléke felborult. *Ferber* a repülőgépeinek forgókerekét levettette, hogy ezzel könnyebb legyen és ez volt a szerencsétlensége. Ez a kerék megmentette volna. *Ferber* a repülőgép ponyváján átesett és a motor reája zuhant. Holtteste Boulogneban egy szállodában van ravatalra téve. *Castra* mérnök, volt iskolatársa és *Mühlberger* mechanikus vannak körülötte. *Ferber* családja csak ma érkezett Boulogneba. *Ferber*né Genfben vette híruul férje szerencsétlenségét. Igen előkelő családból származik. *Millerand* köz-munkatügyi miniszter titkára által fejeztette ki részvétét az özvegynek. Gyűjtést indítottak, hogy a szerencsétlenség színhelyén emlékoszlopot állítsanak. — Párisból jelentik: Az aviatikusok között ismét *Santos Dumont*, a brazilai nap hőse, akinek parányi monoplánja, a *Demoiselle* a konstrukciónak valódi reuke. Nemrégiben Saint-Cyrben szállott fel és husz kilométernyire reptül a Davron-kastélyig, ahol vendégszeretően fogadták. A gépét elhelyezték egy fészerben, ő pedig lefeküdt és javában az igazak álmát aludta, mialatt mindenfelé keresték. Másnap ismét künn volt a repülőtéren és repülőgépevel csodálatos mutatványokat vitt véghez. A repülőgépe csodálatosan egyensúlyban volt. *Santos-Dumont* a napokban ezt a kijelentést tette:

Repülni sokkal biztosabb és könnyebb, mint automobilt vezetni. Meg vagyok győződve, hogy a jövő repülő gépe a monoplán s ezt minél kisebbre fogják készíteni. A *Demoiselle*s még nem a legkisebb monoplán, lesz még ennél kisebb is. Egy jól épült monoplán biztonságát és stabilitását csak az tudja elképzelni, aki kipróbálta. Perczekig repülhetek anélkül, hogy a kormányrudhoz kellené nyulnom s miközben óránkénti száz kilométer sebességgel repülök, kezeim teljesen szabadok. Ki merné azonban a gyorsan száguldó automobil kormányáról a kezét levenni? Miután a repülőgép kicsi, nem is kell külön épületben tartani, hanem egy istálló nagyságu helyiségbe is elfér. Szóval a közeli jövő repülőgépe hordozható, amelylyel mindenfelé el lehet jutni.

Berlinben *Latham* ma incidens nélkül szállott fel. Közepes, mintegy 60 méternyi magasságban reptül 4 óra 20 percztől 5 óra 23 perczig. Utjában a nagyszámu közönség lelkesen éllette.

— **A költő utolsó kívánsága.** Egy londonból érkezett jelentés az alábbi érdekes eseményt hozza híruil: *John Davidson* jeles angol költő, aki néhány nappal ezelőtt öngyilkosságot követett el, bizarr módon temették el. A költő ugyanis *Cornwall* tartomány *Penzance* nevű öblében beleugrott a vízbe és ott veszett. A halászok kifogták a holttestét, de özvegye kívánságára most a tengerbe temették. A költő özvegye szerint férje mindig azt hangoztatta, hogy a tenger fenekén akar nyugodni és ő respektálni akarja ezt az óhajtatását. A temetés sok akadályba ütközött. A *Cornwalli* halászfalvak lakossága szentségglőrsnek tartotta a temetést s táviratban fordult a belügyminiszterhez, hogy ne engedje meg a temetésnek ezt a módját, miután az a törvénybe ütközik. A belügyminiszter azt válaszolta, hogy a törvény a temetésnek ilyen módját nem tiltja, tehát nincs hatalmában azt megakadályozni. Így meg is történt a temetés. A koporsót egy kis feketével bevont gözhajón, számtalan csónak kíséretében kivitték a *Penzance*-öböl közepé felé, ahol a tenger több száz méter mélységű, ott megállított az egész menet, a lelkész imát mondott, azután a koporsóra hatalmas követ kötöttek és elsüllyesztették a tengerbe.

— **Gyilkosság az utcán.** Gyöngyösről írják: *Bakocs* György 42 éves földmivest mostohaafia, *Bognár* Sándor, a nyílt utcán ballával megtámadta és halálosan megsebesítette. Tettét állítólag azért követte el, mert mostohaatyja az ő édes anyját bántalmazta.

— **Betörés Szikszón.** Szikszón a közbiztonsági állapotok utóbbi időben sok okot adnak a panaszra. Igen gyakoriak a betörések s ma éjjel is egy nagy fűszerkereskedésbe törték be és az ott talált összes készpénzt ellopták. Azt hiszik, hogy a rablásokat szervezett oláh czigánybanda követi el. A csendőrség erélyesen nyomoz a tettesek után.

— **A nagyszerb pör.** A ma délelőtti tárgyaláson dr. Gaj Gusztáv védő emelkedett szólásra, aki kétségbevonja a tanak szavahihetőségét és kijelenti, hogy a szerb nemzet egykor szobrol fog állítani Accurti ügyésznek.

Elnök: Erről nem engedek beszélni.

Ügyész: Ha a szerbek nekem szobrot állítanak, azt azért fogják tenni, mert a helyes utra vezetem őket.

Gaj védő ezután az önálló szerb párt érdekeit méltatja, melyeket Horvátországban szereztek és kijelenti, hogy a vádlottak Európa rokonszenvével élvezik. Elnök megtiltja a védőnek, hogy vádlottakat ily módon dicsőítse. Előbb a törvényszék fogja meghozni ítéletét. A védő azzal az óhajjal végzi beszédét, hogy elmondhassák az ítélet után, hogy vannak még bírak Horvátországban.

Ügyész: Ez az én véleményem is.

Következő védő dr. Medákovich Bogdán. Bírálja a vádbeszédet és kijelenti, hogy más forumot is fog találni, ahol ismerteti a vádbeszédet és leszámol azon faktorokkal, akik az ügyészt felhatalmazták...

Az elnök félbeszakítja: Igy nem engedek itt beszélni.

Ügyész: A védő ur már most leszámolással fenyeget.

A védő ezután igen részletesen foglalkozik Szerbia történetével és a nagyszerb propaganda történetével és áttérve Horvátország ujabbskori politikai történetére, hangsúlyozza, hogy az események igazolják az önálló szerb párt érdemű működését Horvátország érdekében. Medákovich ezután felmentő ítéletet kért. A sorban Magdics Pero védő következik. Pár percczel beszédének megkezdése előtt az elnök félbeszakítja és délután három órára tűzi ki a tárgyalást.

Dr. Magdics védő délután folytatta védőbeszédét. Különböző történelmi adatokkal igazolja, hogy a cirill írásmód még az önálló szerb párt megalakulása előtt szokásos volt. Hangsúlyozta, hogy a vádlottak cselekményei nem terjeszkednek túl a törvény által szabott határon és ezért kéri védeneczeinek felmentését. Ezután Winter dr. védő gunyos hangon bírálja a vádiratot és végül védeneczeinek felmentését indítványozza. Utána dr. Miladinovics Milivoj védő fejti ki, hogy az ügyész a szerb nemzet eszméjét hozta a vádlottak padjára. Pedig már Galilei is azt mondta a máglyán: És mégis mozog a föld! Krisztus tanítása, amelyet egykor üldöztek, most az egész világon uralkodik. A védő ezután a büntető perrendtartást interpretálja és a gondolkodási szabadság védelméről szól. Ezután az elnök a tanácskozást megzakította és holnap délelőtre halasztotta annak folytatását.

— **Shakespeare emléktábla.** Londonból jelentik: Azon a helyen, ahol egykor Shakespeare idejében a Globe-színház állott, ma egy nagy serfőzde van. Már rég megváltozott annak a városrésznak a képe s csak régi tervrajzokból és képekből ismerik a kerek, magas színházat, amelynek tetején egy Atlas-szobor tartotta a földgömböt és amelyen ez a felírás volt: „Totus mundus agit histrionem.” (Az egész világ mozgatta a színészt.) Ez volt a színház, amelynek deszkáiról Shakespeare szavai elhangzottak: a költő, a színész, a rendező, az igazgató és a részvénység egy személyben. 1588-tól ama végzetes napig, 1613-ban, amikor VIII. Henrik király eladása alatt a primitív színház a lángok martaléka lett. A tűzvész elpusztította ama nagybecsű kéziratokat, amelyek a színház könyvtárában voltak. A londoni Shakespeare Reading Society most azt a helyet, ahol a színház állott, bronz emléktáblával jelölte meg. Az emléktáblát október 8-án nagy ünnepek között lepezik le.

— **Letartóztatott orvos.** A tegnap éjjel letartóztatott dr. Spitzer Izidor és társai bűnügyében dr. Császár Pál rendőrfogalmazó ma folytatta a nyomozást. Ujból kihallgatta dr. Spitzer Izidort, Kruska Mátyásné, özv. Justh Henriknét, Szabó Imrénét és Szabó Jolánt, akik valamennyien tegnapi vallomásukat megismételték. Dr. Spitzer ma is határozottan tagadja a terhére rótt cselekményt, de a többiek mind ellene vallanak. A vizsgálatot tovább folytatják ellenük, de már ma délben a bünszóvetkezettek mind az öt tagját átvitték az ügyészségre.

— **Megölték-e Bu Hamarát?** A közelmúlt napokban az egész világsajtót bejárta a hír, hogy Bu Hamarát, a roghit Muley Hafid marokkói szultán keresett és szörnyű kínzásokkal meggyilkoltatta. Most egy tangeri jelentés azt mondja, hogy a hír nem igaz. Bu Hamara él, de nagyon beteg, mert egy régi sebe kiujult. Még mindig a ketrecben tartják, amely egy emelvényen van elhelyezve és felette az a sátor van kiterítve, amelyben a kihallgatásokat tartotta. Akár ketrecben él, akár legyilkoltatta a szultán, bizonyos, hogy Muley Hafid a hatalmak együttes jegyzékének fittyet hányt.

— **Hogyan mulatnak a milliomosok?** Az amerikai milliomosok, akik a Newyork közelében levő első-kelő fürdőhelyeken halálra unják magukat, most azon törik a fejüket, milyen szórakozást eszeljenek ki. Vanderbiltné Reginaldnek végre kitűnő ötlete támadt, amelylyel fölfrissítette és mozgásba hozta az unatkozó milliomosok életét. Ugyanis nagy hangversenyt rendezett Coney Islandon, amelyen kötelező volt fürdőruhában megjelenni. Tizenegy órákor éjjel gyülekeztek a vendégek a tenger partján, az urak uszónadrágban s a hölgyek lenge fürdőruhában. Nagy sátor alatt volt fölállítva a zongora, amely előtt egy kiváló zongoraművész ült — uszónadrágban. Ilyen toilletben játszotta sorba a klasszikusokat. Az énekesnő is uszónadrágban adta elő énekszámait. Végül pedig néhány újságíró jelent meg, akik szintén uszónadrágban interjuválták meg a hiányosan öltözött társaságot.

— **Csendőrök a Wittenstein szanatoriumban.** A dr. Wittenstein-szanatorium részvénytársaság margitligeti szanatoriumában csendőrökkel megjelent a mult héten Sárkány Ernő dr. pomázi főszoigabíró, aki Fazekas Agoston Pestvármegye alispánjának utasítására felhívta az ottlévő belegeket, hogy a szanatoriumot hagyják el. A betegek a főszoigabíró által felvett jegyzőkönyvbe egyértelműen felvétetni kérték azt a határozott kijelentésüket, hogy ők a szanatoriumot elhagyni nem hajlandók, amíg orvosi gyógykezelésre szükségük van, mert amióta szanatoriumban tartózkodnak és Wittenstein dr. orvosi kezelése alatt allanak, egészségi állapotuk lényegesen kedvezőbbre fordult és minden bizalmukat dr. Wittenstein gyógymódjába helyezik. Dr. Sárkány főszoigabíró a jegyzőkönyvet tegnap felterjesztette Pestvármegye alispánjához, aki a betegek kívánságát méltányolva és a helyzetet megértve, a betegeknek karhatalommal való eltávolításától elállt, úgy, hogy a betegek most már továbbra is zavartalanul részesülhetnek a gyógykezelésben, amelyről gyógyulásukat várják. Az incidensnek így tehát folytatása nem lesz.

— **A szuffrazsetek büntetése.** Annak idejében közlöttük, hogy Birminghamban a szuffrazsetek Asquith miniszterelnök ellen botrányos tüntetést rendeztek. A rendőrség ezúttal nagyon szigoruan bánt el a vezérekkel: három amazont egyenkint egy, két és három havi kényszer munkára ítélték. Ez a szigorú büntetés sem riasztotta vissza a többi fölmentett szuffrazseteket, hogy a tárgyalási terem ablakait be ne verjék és távozás közben a „szavazati jogot a nőnek!” kiáltást mellőzzék. Ennek alapján többeket ismét letartóztattak. Azok a letartóztatott szuffragettek, a kik a multkor Birminghamban Asquit miniszterelnök ellen tüntetést rendeztek, a fogházban sem akarnak enni és beverték az ablakokat. A fogház előtt nagy néptömeg macskazenét adott dobokkal és trombitákkal. Az éhségstrájkoló szuffragetteket mesterséges uton kezdték etetni s erre abbahagyták a strájkot.

— **Otero szerencsétlensége.** Oterot, a világhírű spanyol tánczosnőt, így jeleníti azt egy Párisból érkezett távirat, tegnap a Marigny-színházban szerencsétlenség érte. A tánczosnő a jelenése előtt az öltözőjében tartózkodott és készült a jelenésére. Eközben felborította a légszusz-lámpáját, amifől egyszerre lángra kapott a ruhája. Sikoltozására előtermelt a színházi személyzet és eloltották a tüzet. A szép tánczosnő így is súlyos égési sebet szenvedett és hosszú idő fog elmúlni, amíg ujra színpadra léphet.

— **Lopások az orosz postán.** Pétervárról jelentik, hogy Nikolaj vasutállomáson nyomaveszeit egy postacsomagnak, amely a királyi családnak volt czimezve. Később a vasutállomástól távol a töltés mellett megtalálták a postacsomagot. Még nem lehet tudni, vajjon eltűntek-e belőle okiratok. Egy második lopás is történt, még pedig a sebastopoli postán, amelynek szállítmányai közül 50.000 rubel tűnt el.

— **Humor a verpad előtt.** A Valenceban történt hármás kivégzésről még sokáig fognak beszélni azokban a körökben, amelyek kívánatosnak tartják a halálbüntetés eltörlését. Most a három bandita vezérének, Louis Dávidnak utolsó napjáról érkezik tudósítás. Ez a gonosztevő humorizált a verpad előtt. Az utolsó éjjel már hallotta a siralomház ablaka alatt hullámzó néptömeg lármaját és ebből kikövetkeztette, hogy utolsó napja fog felvirradni. De a mikor reggel tényleg tudomására jutott, hogy védőjének kegyelmi kérvényét visszautasították, tréfálkozva jegyezte meg:

— Aklor hát készüljünk fel az utra!

Azzal jókedvűen belefogott a Faust opera „Utolsó hajnalomat köszöntöm...” kezdetű dalába. Aztán levélpapírost kért, bucsuzó levelet írt a feleségének és arra kérte a bírakat, hogy őt végezzék ki utolsó napján, hogy a másik két társa ne lássa az ő halálát. Arra a kérdésre, hogy van-e még valami bevallani valója, azt felelte, hogy még vagy nyolcz büntettéről tudna beszámolni, de azt tartja, hogy jobb lesz, ha elhallgatja azokat. Mikor darócruhájába öltöztették, amelyben a vesztőhelyre vitték, végignézett magán és így szólt:

— Kár ezért az új ruháért, hogy nemsokára tönkre fog menni!

A lelkes vigasztaló szavait Dávid visszautasította; aztán a fegyveres örök közt megindult a vesztőhely felé. Még utközben is egyre tréfálkozott és hirtelen eldobva égő cigarettáját, hátrafordulva így szólt:

— Ebben a nedves, rossz időben még könnyen náthát kaphatok.

A lelkes még utoljára is tett egy kísérletet a gyilkos megtérítésére, de Dávid elutasítólag így válaszolt:

— Majd ha fagy!

Ezzel fellépett az emelvényre; a hóhér segédei lekötötték, mire David még egy utolsó adieu-t mondott a jelenlevőknek, de már nem fejezhette be teljesen, mert a guillotin lecsapott és a gyilkos feje a porba gurult. David végrendeletet csinált, amelyet a kivégzés előtti napon állított össze és amely lélektani szempontból igen érdekes adatokat tartalmaz. A végrendelet így hangzik:

Mivel birtokaim és vagyonom felett szabadon rendelkezem, a következő végrendeletet teszem: Cochery pénzügyminiszter urnak a perköltségeimet hagyományozom: ő ugyanis ki fog majd találni valami új adót, amivel az ostobáknak a pénzét kiszedi a zsebükből. Mellényemet és selyemkabátomat Feynier börtönigazgatónak hagyományozom, hogy kártalanítsam azokért a kiadásokért, amelyeket neki okoztam. A térdem bőre Chanviné, a titkosrendőrök legyen; emlékül neki ajándékozom, hogy a szagáról ezután jobban ráismerjen a gonosztevők nyomára. Kíváncsom, hogy átkozottak legyenek mindazok, akik a tárgyalás alatt gorombán bántak velem; a lyoni rendőrség emberei azonkívül az állatkínzásból díszoklevelet is érdemelnek. Deiber hóhérnak meg azt kívánom, hogy csorbuljon ki a bárdja, mielőtt az én és társaim fejét levágná. Ami testemből megmarad, azt adják oda csalátekül a halaknak. Az utolsó óhajom az, hogy vajha az utcákon és tereken a feszületek helyett nyaktilókat állítanak fel, akkor a bűnügyi statisztika sokkal kedvezőbb lenne hazánkban. De most már nincs több mondanivalóm. Jó éjt kívánok!

Kelt czellámban; irtam teljes testi és lelki egészségben: Louis David.

— **Óriási sikkasztás.** Egy párisi távirat jelenti, hogy a francia kereskedelmi minisztériumban óriási sikkasztásoknak jöttek a nyomára. A minisztérium annak az osztályában, ahol a járadék-kötvények nyilvántartását végzik, nagy hamisításokat vittek véghez. Az állam e manipulációk tuján nyolcz millió frankkal károsodik. Több hivatalnokot letartóztattak.

— **Házasság.** Kislapási Juhász Jenő cs. és kir. kamarás, huszárőrnagy, Kislapási Juhász Sándor, a nyitrai Iparbank vezérigazgatója és neje kézdísfalvai Benkeő Gizellának fia szeptember hó 23-án Bécsben a Szt-Agoston templom Loretto-kápolnájában oltárhoz vezette eichai báró Glanz Augustát, meichai báró Glanz Hugó v. b. t. t. volt osztrák kereskedelmi miniszter, az osztrák urakkáza örökös tagjnak és neje született nemes Hein Johannának leányát.

— **Kaszajándékok.** Jegygyűriük letelepítésében Polgár Kálmán műorás ékszerlelőpén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Lak** teletére teg amelyen ez kövef üdvő szavait:

— **Mi** Cook

— **Se** Északi sark

sarkra és a hogy higyj

Tegna és a fölleg

— **Rál** iratozzák,

expressvon

és amelyen

risba utazo

belöttek és

golyók hat

litja, hogy

vonatra, de

tudni, vajj

tek-e meg

— **Fra** France gőz

rándulók n

nicha, hog

különvonat

állomások

könnyen m

a helyszin

hol este b

— **Me** alföldi fök

val, hogy

szint, amit

legküzeleb

lapok Emm

hangon tid

— **Öss** fik, hogy t

stürü ködét

átközött a

gok hájt e

eltűnt, a t

— **Joe** czirkusz ké

minden jel

szombaton

alomjátéku

kedvenczei

lódés, Joe

Vasárnap o

ismételve.

— **Egy** Gyula vol

evang. koll

níjja miatt

metése ma

mellett. A

jezte ki ré

— **Tol** ban egy tit

vajt, a ki

árukát. A

keket rejte

Az álcsend

csét kellett

— **Sal** gának eser

Salzer Ma

Royal-Orfe

csapásra m

műsorának

és komikus

Salzer Ma

szerződését

Royal-Orfe

30-ig mir

áru előadá

Mellette a

nimfa és r

jessé. Salz

den föllépe

ciózt hoz

ugyanis tíz

színpad leg

— **Egy** Polgárdi á

fékező tola

rült. Oldalt

dott. Eszm

Eleitbenmar

— **Lakoma dr. Cook tiszteletére.** Dr. Cook tiszteletére tegnap Newyorkban nagy disztrakoma volt, amelyen ezernél több ember vett részt. A dán követ üdvözölte az északi sark hőseit s így végezte szavait:

— Mi bizunk önben és hiszünk önben.
Cook így felelt:

— Senkitől sem kaptam mandátumot az Északi sark felkutatására. Eljutottam az Északi sarkra és apellálok minden tisztességes emberhez, hogy higgyék el ezt nekem.

Tegnap kezdte el Cook a fényképfelvételeket és a följegyzéseket rendezni.

— **Rálóttek az expressvonatra.** Münchenből táv-íratózzák, hogy a Konstantinápoly—párisi keleti expressvonaton, amely ma este érintette Münchent és amelyen a szultán egy rokona családjával Párisba utazott, az étkezőkocsi ablakán át utközben belóttek és a hálókosci két ablakán is revolvergolyók hatoltak be. A vasuti személyzet azt állítja, hogy Drinápoly környékén lóttek az expressvonatra, de senki sem sebesült meg. Nem lehet tudni, vajjon nem a szultán rokona ellen kíséreltek-e meg merényletet.

— **Francozia kirándulók Romániában.** Az Isle de France gőzösön Bukarestbe érkezett francia kirándulók ma különvonaton kirándulást tettek Slanicba, hogy megtekintsék az ottani sóbányát. A különvonat ma délután 3 órakor Poena és Gageni állomások között az esőzések folytán történt földcsuszamlás következtében kisklótt. Tíz személy könnyen megsebesült. A kirándulókat csakhamar a helyszínre érkezett különvonat Kampiná-ba vitte, hol este banquet lesz.

— **Megszűnt kolerajárvány.** A budapesti németalföldi főkonzulátus közli a Budapesti Tudósítóval, hogy Rotterdamban a kolera teljesen megszűnt, amit az is bizonyít, hogy az anyakirálynő legközelebb Rotterdamba érkezik. A rotterdami lapok Emma anyakirálynőt ez alkalomból szives hangon üdvözlők.

— **Összeültközött hajók.** South Shieldsből jelentik, hogy tegnapra virradó éjjel az Északi-tenger sűrű ködében a City of Rochester gőzös összeültközött a Reppenhagen stettini gőzössel. Az angol hajó elsüllyedt. Legénysége közül egy ember eltűnt, a többi megmentették.

— **Joe és Tomy tiszteletestélye.** A Beketow-cirkusz két kedvenc bohóca, Joe és Tomy, akik minden jelenetüket magyar nyelven beszélnek, 25-én, szombaton nagy diszeloadás keretében tartják jutalomjátékukat a Beketow-cirkuszban. A közönség kedvenceinek jutalomjátéka iránt nagy az érdeklődés. Joe és Tomy egészen új jelenet adnak elő. Vasárnap délután és este a diszeloadás meg lesz ismételve.

— **Egy öngyilkos urinó temetése.** Dr. Schmidt Gyula volt orsz. képviselő, jelenleg az eperjesi evang. kollégium felügyelője nevének, a neuraszténia miatt öngyilkossá lett Urbán Gizellának temetése ma ment végbe Eperjesen nagy részvét mellett. A kollégium tanári kara küldöttségileg fejezte ki részvétét felügyelője előtt.

— **Tolvaj a párisi Louvre-ban.** A Louvre áruházban egy titkosrendőr leleplezett egy agyafurt tolvajt, a ki csendőr egyenruhában dézsálta az árukat. A detektív megfigyelte, a mikor drága cikkeket rejtett el köpenyegé alatt és letartóztatta. Az álcсандőr vesztül védekezett s végre is bilincset kellett tenni kezére.

— **Salzer Marcell hete.** Budapest művészi világának eseménye ezen a héten kétségtelenül a Salzer Marcell óriási sikertől vendégszereplése a Royal-Orfeumban. A világhírű német recitátor egy csapásra meghódította a magyar közönséget, ugy műsorának magas színvonalával, kacagató tréfáival és komikus ötleteivel, mint páratlan előadásával. Salzer Marcell olyan vonzerőnek bizonyult, hogy szerződését meg kellett hosszabbítani, s így a Royal-Orfeum illusztris vendége még szeptember 30-áig minden este s azonkívül — mérsékelt helyáru előadáson — most vasárnap délután is fellép. Mellette a műsora a Szerencseszám, A faun és a nimfa és még 12 elsőrangú attrakció teszi teljessé. Salzer Marcell után — akinek eddig minden föllépésén zsúfolt ház tapsolt — új szenzációt hoz az igazgatóság, október 1-től kezdve ugyanis tíz estén vendégszereplni fog a varieté-színpad leghíresebb csillaga: **Barrison Lona.**

— **Egy vasutas balesete.** Sulyos baleset történt Polgárdi állomáson, hol Dombay János államvasúti fékező tolatás közben két kocsi ütközője közé került. Oldalbordái összelörték és mellkasa bezúródott. Esméletlen állapotban szállították a kórházba. Életbenmaradásához nincs remény.

— **Vesztett kutyák garázdálkodása.** Lisszabomból jelentik, hogy Armers de Sebaiskóban járványként lépett föl a veszettség. Hetvenhárom veszett embert szállítottak a Pasteur-intézetbe. A veszett kutyák által megmart embereket nehéz összefogdosni, mert még a hatóság is rejtegeti őket.

— **Vigyázz a fegyverre.** Katonatisztek kávéházi törzsasztaluknál beszélgettek a fegyverek szerkezetéről Szarvassy Lajos százados hadbíró elővette Browningját és annak szerkezetét magyarázta bajtársainak. A golyókat kiszedve, a golyót tartó raktárt visszatette a Browningrevolverbe s elfeledve, hogy egy golyó a csőben maradt, a közben, hogy a kezelést magyarázta, cselba vette egyik tisztársát és abban a pillanatban, amidőn a revolver rugóját megnyomta, a Browning elsült és Burg Béla hadnagy mellén találva összerogyott. Az életveszélyesen sebesült hadnagyot a kórházba szállították. Szarvassy százados tisztársa sebesülését látva, hirtelen újra megtöltötte revolverét s azt magára fogta, azonban a tiszték a kétségbeesett századost lefogták és hirtelen lefegyverezték.

— **Sztrájkoló zsellérek Zárában.** Zárában a földbirtokosok és zsellérek közti viszályok ügyében a spalatói kerületi kapitányság részvételével folyt egyezkedési tárgyalások a birtokosok makacs magatartása folytán sikertelenek voltak, miért is a horvát haladópart és a szocziáldemokrata part az általános sztrájkot proklamálta. Négyezernél több személy gyülekezett a Marmont-téren, hol a vezérek beszédet mondtak. A midőn ezt megtiltották, tüntető menetté alakultak át, mely a városon végig vonult. A rendet és nyugalmat nem zavarták.

— **Peresznye veszedelme.** Peresznyén nagy tűz volt melyet egy gyermek okozott. Unger János gazda fia a szalmakazal mellett gyufákat gyújtogatót és az egyik eldobott égő gyufa meggyújtotta a szalmát. A tűz oly hamar terjedt, hogy 22 ház több melléképülettel és sok takarmány esett martalékul. A kár meghaladja a harmincezer koronát.

— **Paraszt-tragédia a szerűn.** Arad határában a szerűn napszámok ebéd idején az ételen összeveszték és egyikük: Bancs Miklóst a kancsóval fejbevégtá. Bancs erre a társai közé dobta a sarlóját, mely Sip János mellébe furódott és tüdőjét átvágtá. A szegény ember szörnyethalt.

— **Letartóztatott kivándorlási ügynök.** A fiumei rendőrség ma letartóztatta az Austro-Amerikana hajóstarsáság cantridai ügynökségének Kalán Károly nevű ügynökét, mert bebizonyosodott, hogy Kalán kivándorlók csempészetével üzletszerűen foglalkozott. A rendőrség Kalánt a törvényszék fogházába kísérte.

— **Halálozás.** Berényi Frigyes, a pozsonyi m. kir. folyamérnöki hivatalhoz beosztott miniszteri számtanácsos Pozsonyban meghalt.

Özvegy Bányay Kajetánné, született Hollóssy Mária e hó 21-én életének nyolcvanötödik évében Szamosújváron elhunyt. Az agg matrona pár év előtt elhunyt testvéreivel, Hollóssy Teréziával és Rózával együtt a szabadságharcban is szerepet játszott. Hollóssy Mária különben unokatestvére volt az egykor országos híri énekesnőnek, Hollóssy Kornéliának. Az elhunyt matrona halálát fián, dr. Bányay Kristóf, Szamosújvár város főorvosán kívül nagy rokonsága, azonkívül Hollóssy Simon festőművész és Hollóssy Géza fővárosi hírlapíró, kiknek nagyménjük volt, gyászolják.

Mezőkeresztési Bódy Elemér e hó 17-én 20-ik évében Davosdorfbán (Svájc) elhunyt.

Taly Istvánné, született Petrás Irma állami tanítónő szeptember 22-én 41-ik évében elhunyt Szolnokon.

Báró Szédenek Vilmos ma hajnalban, a Vörös Kereszt-kórházban meghalt. Az elhunyt kedvelt tagja volt a főri társaságnak.

Farczadi Simó Lajos nagybirtokos, az erdélyi ref. egyházkerület és ref. egyházmegye főgondnoka, szolnokdobokamegyei virilista, a III. osztályú vaskorona-rend lovagja, bizottsági tag 78 éves korában hosszas szenvedés után Blenkemézón meghalt. Az elhunyt 30 éven át volt az országgyűlés tagja. A nagylondai takarékpénztár elnökét, a Fonciére pesti biztositó-intézet pedig alelnökét gyászolja az elhunytban. Temetése vasárnap délután lesz Blenkemézón.

Öz. Makray Károlyné, szül. hajnácsi Kövy Zsuzsanna, 77 éves korában Nagybányán meghalt.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróveit.

x Bőrbajok, hajhullás és kopaszság sokszor évekig makacsul daczolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hőning Izsó villanygyógyító intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), két fénynyel és Röntgen sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Bob hashaltó a legkellemesebb. 10 fillér.

Nyílt-tér.

(E rovatban közöltéskért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig, bármely jogi vizsgára.

— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Beethoven—Brahms—Bruckner-cziklus.

Ferdinand Löwe. A bécsi karnagy, mint a bécsi szimfónikus szentháromság interpretálója — Münchenben. Ezzel a gondolattal sehogy sem tudtak megbarátkozni. Ez volt az oka mindazon rosszakaratu híreszteléseknek, intrikáknak és kicsinylő megjegyzéseknek, melyeknek végcélja ha nem volt, nem is lehetett a ciklus meghiusítása, de legalább a sikert akarták kisebbiteni. Sajnos még ez alkalomkor is szerepelnie kellett a nemzeti különbségnek. Pedig a zene az a világnyelv, mely kell hogy egyesítse az embereket. „Alle Menschen werden Brüder!“ De lettek is testvérekké, midőn ott ültek a Tonhalle-ban és hallhatták a hangokat. Ezek hallatára megszűnt minden. Az a nagy lelkesedés, melylyel ezt a magas művészi munkát, ezt a nagy élvezetet honorálták, világosan mutatta ezt. Siker volt, még pedig nagy siker. Kell, hogy még a müncheniek is meg legyenek vele elégedve. A többiek, az idegenek, akikből élnek nagyrészt, nemcsak hogy meg voltak elégedve, de bizonyára még boldogok is voltak, hogy jelen lehettek.

És e sikert nagyrészt Löwének, ennek a csupa energia-embernek köszönhetjük. A nézése, a mozdulatai, a beszéde, amint a zenekar előtt áll, mind amellet szólnak, hogy csakis ő lehetett az, ki e nagy művészi feladatot sikerrel oldhatta meg.

Érthető kíváncsisággal jártam el tehát a próbákra; megfigyelni, mint finomodik keze alatt a zenekar. Mert kellett, hogy finomodjék. És tényleg, próbáról-próbára óriási haladást lehetett észrevenni.

A fiatal, de máris öreg zenekar tagjai egyenkint nem a legkiválóbb zenészek ugyan, de fegyelmességük in corpore mindenre késsé teszi őket. Látni lehet, hogy karmesterük minden szavát nem a bizonyos köteles figyelemmel, hanem az ügy iránti érdeklődésből s lelkesedésből hallgatják. Viszont Löwe sem elégszik meg csupán technikai utasításokkal, hanem a mű tartalmát is igyekszik embereivel megértetni, mert nagyrészt ebben rejlik minden tökéletes zenekari produkció titka.

Óriási tényező továbbá a karmester szuggesztív ereje is. A tekintetével többet érhet el, mint bármiféle tombolással. Ez a tekintet az, mely a zenekarral még a legnagyobb fáradságot is elfeledtetni, amely még az „Orchestermusikant“-ban is felkelti a nemesebb érzéseket s mely késsé teszi a karmestert, hogy — Schumann szavaival élve — játszsék a zenekarral.

S e két tényezőhöz járul mint utolsó, mint kevésbé fontos, az emberanyag minősége. Mind-est bizonyíthatják a „Wiener Concertverein“ és „Tonkünstlerverein“ múlt heti előadásai s bizonyítani fogják az ideiek is, aminthogy amellet szólt az a négy koncert, melyeken jelen voltam.

Hallottam Beethoven III., IV., V. szimfóniáját,

a III. Leonora nyitányt, Brahms II. és III. szimfóniáját, Haydn variációt, Doppel koncertjét és Akademische Festouvertüre-jét s Bruckner „Romantikus“ szimfóniáját.

Ami a Beethoven-szimfóniák technikai kivitelét illeti, úgy a legnagyobb örömmel kellett konstatálnom, hogy Löwe kétszeres fuvóskarral játszotta őket. Így van ez helyén. A vonósoknak az a mennyisége ugyanis, mely Beethoven életében és még jó ideig halála után is közreműködött az egyes zenekarokban, ma már legalább is kétszeresére növekedett; szükséges tehát a dupla fuvós, ha azt akarjuk, hogy a zenekar e két egyenrangú része egyensúlyban maradjon egymással. S e feltevés fényesen bevált. A vaieur-hibák teljesen eltűntek. Mint egy nagy orgona, úgy szól a teljes zenekar.

Az egyes művek felfogásához természetesen nem férhet szó. Csak a Leonora-nyitány volt az, mely nem keltette a megszokott nagy hatást. Interpretálásával nem is tudtam egyetérteni. Ez a mű feltartóztatlanul tör előre, legázolva mindent, ami utjába akad. A semmiféle akadálytól vissza nem rettenő Leonora, aki képes volna talán megostromolni az eget is, csak hogy hitveséhez hozzáférjen. S célját elérve örjögő örömmel hirdeti a hitvesi szeretet mindent megváltó hatalmát.

Löwe, éppen ellenkezőleg, tulságosan szétszakította különböző tempókkal a művet. Ugy tetszett, mintha tulságosan magyarul akarta volna. De bárminő ellentett karakterek vannak is a műben, mégis B. mint valamennyi művében, úgy itt is tempó-változás nélkül a legnagyobb változatosságot és fokozást tudott kifejezni. Ez éppen a klasszikusok egyik sajátossága. A művek hatalmas felépítése. Az egységen belüli változatosság.

S Löwe e felfogását pillanatnyi hangulatváltozásnak sem lehet betudni. Ugyanezt tapasztaltam az elmúlt télen, mikor a „Konzertverein“-nal adta elő a nyitányt a Vigadóban.

Óriási hatással játszották el ellenben B. II. szimfóniáját. S annál inkább csodálkozni kell ezen. A közfelfogás ugyanis ezt a szimfóniát tartja a mostohagyereknek nyolcz testvére közt. De tényleg is meg kell lapulnia. Agyonyomja a gigantikus harmadik s a félelmesen nagyszerű ötödik.

Ez esetben azonban másképp volt, dacára annak, hogy ha nem is egy hatalmas, de legalább annak látszani akaró mű társaságában került előadásra. Oly kitűnően játszották, hogy elfeledtünk mindent, s hálást elismerést talált a finom nuancirozás. Különösen az utolsó tétel volt az, mely helyenként még jóleső nevetésre is indította a hallgatóságot. Ilyen kedve lehetett a völgenyi boldogságában helyét sem lelmi tudó Beethovennek. Hol elmerülve, hol meg ugrándozva. Ez még olykor tombolássá is fokozódik, meg-megszakítva az ingerkedés, a tréfázás zsörtölődés hangjaitól. Mindez forgatagként zug el előttünk.

S ugyanez estén Bruckner „Romantikus.“ A mű absolute nem tudott igazi mély hatást kelteni. A közönség egy részének — úgy látszik — azonban imponált a rézfuvóknak helyenkénti nagy orgója. De akadt egy másik rész is, kit ez nem elégitett ki. Ezek még egyebet is vártak. Ez az egyéb azonban nagyon szűken volt kimérve a másfél órás műben. Tehát hiába vártak. Ehelyett kaptak a patétikus — azaz csak annak látszó — részek mellé sármalmasan együgyű banális, legfeljebb négy taktus terjedelmű kis motívumocskákat.

De vigasztalódjunk. Ha nem hallottuk volna e művet a negyedik szimfónia után, úgy akkor csak nehezen találhattunk volna vissza a szürke mindennapi életbe.

De érdekes, hogy Brahms művein sem lelkesedtek valami nagyon. Az igazat megvallva, a Doppelconcert és az Akademische Festouvertüre nem valami jelentékeny művei a nagy klasszikusromantikus mesternek. Így a Doppelconcert után felhangzó nagy taps is inkább akét, immárfogalommal vált szólólistának, mint a műnek szólott. Becker a legnagyobb nyugalommal evez a számos Scylla és Charybdis közt. Hangszeréből csak úgy áradnak a gyönyörű hangok. Az ő keze alatt a cselló elvesztí hibáját, a felső regiszterek sokszor fátyolo-

zott, az alsóknak pedig dörmögő hangját. Méltó társa volt Marteau. De itt már a mozdulatokon észrevehettük a temperamentumosabb francziát. Mindketten megérdemelték sikerüket.

Indokolatlan volt azonban az az aránylag hideg fogadtatás, melyben a többi műveit részesítették. Ennek az az oka ugylátszik, hogy Brahms még nem ment át teljesen a közludatba. Még nem mindenkié, nem eléggé népszerű. Reméljük, hogy Simrockék népszerű, (de még mindig elég drága) kiadása Brahms műveinek terjedését nagyban elő fogja segíteni. Addig azonban várnunk kell. Egyelőre tehát köszönjük meg Leowének és hadseregének a szerzett élvezetet.

Fenyves Jenő.

(*) Premier a Modern Színpadon. Nagy Endre a „Modern Színpad“ népszerű és magyar nivójú Cabareli igazgatója — az idei szezonban tudvalevőleg programjába vette azt is, hogy műsorába illesztve bemutassa a magyar írói gárda egy fölvonásos darabjait. *Bíró* Lajos nagyszerű és irodalmi értékű „*Gyógyulás*“ című darabja után holnap *Garvay* Andornak, lapunk munkatársának „*A törvény*“ című egyfelvonásosa kerül színre, melyre nagy ambícióval készül a *Modern Színpad* színész gárdája. A megrázó erős drámai kvalitású és nagy színpadi hatású színműben *Garai* Márton, *Hadrik* Anna, *Pallai* Rózi, *Sajó* Géza, *Boldizsár* András játszanak s valószínű, hogy a bemutató előadás új sikert hoz *Garvay* Andornak, akinek most egy éve a Vígyszínházban adott darabját „*A pénz*“, megérdemelt meleg elismerés fogadta.

(*) Az Operaházban holnap, szombaton „*Carmen*“ kerül színre a főbb szerepekben Szamosi (Carmen), Ambrusné (Micaela), Környei (Don José), Takács (Escamilló), Payer (Frasquita), Berta (Mercedes), Ney B. (Dancaire), Pichler (Remendado), Kornai (Zuniga), és Mihályi (Morales) fellépésével. Vezényel Márkus Dezső karmester, rendező Alszegy Kálmán főrendező. Az előadást félhétkor kezdik. (Bérletszűnet 26.) Vasárnap „*Hunyadi László*“-t adják Sebők, Sándor, Payer, Arányi, Szemere, Pichler, Erdős, Kárpáth és Mihályi közreműködésével (Rendkívüli bérletszűnet 15). Az előadást az Operaház és Nemzeti Színház nyugdíjintézete javára rendezik. Kezdeté 7 órakor.

(*) Bucsú a színpadtól. A vidék egyik legnépszerűbb színművésznője, *Komjáthné Závadoszky* Teréz Brassóban bucsuzott el a közönségtől a *Fedora* című színmű czimszerepében. A művésznő, akit egész este lelkesen ünnepelet az idegenajku román és szász közönség is, ki nem fogyott a tapsokból és éljenzésekből, a sok csokornak és koszorúnak pedig, amit bucsufellépte alkalmával kapott, se szeri se száma. *Komjáthné* hosszú, sikereiben gazdag művészi pályá befejezésével még ebben az évben nyugdíjba megy. Pályatársai is elhalmozták őt bucsufellépte alkalmával szeretetük jeleivel és érzékenyen vettek bucsút a művésznőtől, aki könnyekig meghatva érzékenyen vett bucsút kollégáitól.

(*) Hírek a Nemzeti Színházról. Szombaton mutatja be a Nemzeti Színház a tavalyi párisi évad legnagyobb sikerű vigjáték-ujdonságát, Abel Herman „*Train de luxe*“ című négyfelvonásos vigjátékát, amelynek magyar czime „*Kis kitalyok*“ lesz. Az ujdonságban, amely vasárnap este is színre kerül, Csillag Teréz, Paulay Erzs, Helvey Laura, K. Gerő Lina, Kürthy, Horváth Jenő, Bartos és Hajdu játszanak nagyobb szerepet. Vasárnap délután „*A vasgyáros*“, Olmet népszerű színműve kerül színre Mihályfyval és Török Irmával.

(*) A szerződésnélküli színészek ügye. A szerződésnélküli színészek és színésznők érdekében megindított mozgalom szép eredménnyel kecsegtet. A nyolczas bizottsághoz, mely a szerződésnélküliek nevében vezeti ideiglenesen az ügyeket, tömegeesen érkeznek a különféle vállalkozók ajánlatai, akik finanszírozni akarnák a társulatokat. A budai színtársulat ügye fog leghamarabb nyíbe ütődni és dr. *Bárczy* István polgármester döntése után rögtön meg fogják kezdeni a kijelölendő helyen a szükség szerű átalakításokat. A szerződésnélküli színészek és színésznők már jóformán teljes számban jelentkeztek a nyolczas bizottságnál és már most teljes bizonyossággal megállapítható, hogy a budaiak igazán elsőrendű színtársulatot fognak kapni. Mintegy nyolczvan tagu teljes opera, ope-

rette, vigjáték és drámai társulatot szerveznek. A vidéki színtársulatok szervezése is folyik a kiküldött egyesületi tanácsosok személyes ellenőrzése mellett.

(*) *Buridán szamara*. A Vígyszínház soron következő ujdonsága *Flets és Caillavet* új vigjátéka, a „*Buridán szamara*“ lesz, amely a párisi Gimnase-színházban február óta egymagában tölti be a műsört és most már a háromezázadik előadásához közeledik. Az „*Erény utjai*“ és a „*Király*“ szerzőinek új műve is a finom jellemvigjátékok ama fajához tartozik, amelyet közönségünk különösen kedvel. Az elmés cselekmény keretében a francia elegáns világ szeretetreméltó alakjai jelennek meg a színpadon, akik a Vígyszínház együttesében hivatott tolmácsokra találunk. A férfi főszerepeket *Góth* Sándor, *Hegedüs* Gyula, *Fenyvesi* Emil, *Vendrei* Ferencz. *Tanay* Frigyes, a női főszerepeket *Harmat* Hedvig, *Kornai* Berta, *Hegedüs* Gyuláné és *Abelovszky* Margit játszzák. Az ujdonságot *Molnár* Ferencz fordította.

(*) A szimfonikusok magyar ujdonságai. Az Országos Szimfoniai Zenekar vezetősége az idén is különös gondot fordít arra, hogy a klasszikusok és a külföldi moderne mellett mind nagyobb teret juttasson a magyar komponistáknak. Már eddig is több hazai szerzőt szólaltattak meg először a szimfonikusok és az idén is az a terv, hogy lehetőleg mindegyik estén egy-egy magyar mű első előadása szerepeljen a műsorban. Az előadásra kitűzött új magyar művek szerzői a magyar zeneszerzők legkiválóbbjai közül valók. A modern szerzők között ott találjuk *Antalfy*, *Zsiros*, *Bartók*, *Dohányi*, *Radó*, *Toldy* és sok más kiváló szerző nevét, míg a régiek közül *Goldmark*, *Erkel* és *Liszt* darabjai teszik változatossá a műsört.

(*) Szerződötések. A vidéki színgazgatók pótlólag még a következőket szerződötték társulataikhoz: *Mariházy* Miklós, a kecskeméti színház igazgatója szerződött *Réthy* István, *Parlagi* Margitot és *Mészáros* Sándort. *Balla* Kálmán, a pozsonyi színház igazgatója szerződött *Zátony* Kálmánt. *Kövesy* Albert, a pécsi színház igazgatója szerződött *Abonyi* Tivadart. *Palágyi* Lajos, a miskolci színház igazgatója szerződött *Fodor* Oszkárt. *Palásthy* Sándor szerződött *Vattai* Ilonát; *Fehér* Károly szerződött *Nagy* Gyulát; *Krémer* Sándor szerződött *Miklós* Györgyöt; *Intódy* Oszkár pedig *Uty* Gábor színgazgató társulatához szerződött. Az újonnan szerződötött tagok már elfoglalták helyüket a színtársulatoknál.

(*) *D'Albert* új operája, amelynek czime „*Izeyl*“ és amelynek szövegét egy indus legenda nyomán *Lothar* Rudolf, a „*Hegyek alján*“ szövegírója írta, október havában fog bemutatásra kerülni a hamburgi városi színházban.

(*) Az Akadémia lejáró pályázatai. A Magyar Tudományos Akadémia kiiratott pályázatai közül szeptember 30-án lejárnak: 1. Bezerédy Pál adományából kétezer korona, Bezerédy István élet- és jellemrajzára. 2. A szász aranyas Teleki-jutalom, vigjátékokra. 3. A négy száz aranyas gróf Karátsonyi-jutalom, komoly drámai művekre. 4. A Farkas-Ruskó alapítványából kétszáz korona, hazafias költeményre. 5. A Bulyovszky-alapítványból négy száz korona, ódai költeményre. 6. A Nádasdy-alapítványból száz arany, elbeszélő költeményre. 7. A Pesti Hazai Takarékpénztár Fáy-alapítványból hatezer korona, modern szociálpolitikára. 8. A Lukács Krisztina alapítványból kétezer korona, az agrár-politika rendszerére. 9. A Vigyázó-alapítványból kétezer korona, a magyar királyi udvari kancellária történetére. 10. Az Ipolyi-alapítványból kétezer korona, a cseh husszita mozgalmak és uralom történetére. 11. A Magyar Állami Biztosító Társaság alapítványából ezer korona, az agrár- és iparállam közgazdasági és társadalmi jellegére és jelentőségére. 12. A Dóra-alapítványból ötven arany, a hitel- és bankvélemények újabb irányaira.

(*) A Kövér-kiállítás bezárása. *Kövér* Gyula gyűjteményes kiállítását *Könyves* Kálmán művészeti szalonjában e hónap 26-án délben bezárják. A kiállítást igen szép anyagi és erkölcsi siker kísérte és az érdeklődés mindvégig rendkívül élénk volt. A tárlat hétköznapokon egész nap, s az utolsó vasárnapon, 26-án délig díjtalanul megtekinthető.

(*) Második színház Temesvárt. A délvidéki színikerület jónévű igazgatója, *Polgár* Károly, beadványt nyújtott be Temesvár város tanácsához, amelyben koncessziót kér arra, hogy Temesvárt nyári színikört építhessen a saját költségén, ahol azután nyáron át színelőadásokat tartana. *Polgár* Károly se anyagi támogatást, se egyéb kedvezményt nem kíván, csupán a villamos világítást kéri kedvezményes áron és azt köti ki, hogy hat év

után a
hesse, é
lenne.

(*)
zenemű
ház ezi
diákok
magyar
korona
czimlapj
„A Weis
léjának.
Jenő ad
el vele.
kor. 80

Rövi
műve jel
nek: egy
tulságos
galom
Még fiat
röl azt s
magát:
nak s m

Gag
tartozik
nem real
mondhatj
vagy ne

olykor a
gyai, maj
gyakran
ki, azoka
elszakadt
radt szem

és öntuda
jellemekk
sokban é
regényiro
lekelemzé

Műve
rend szeri
kötet. Ti
melyek m
történeti t
bele az e
nyaiba, n
ból, regén

Nekü
Meséje na
denféle ny
történetet
katlan és
és nemes

Regén
jobbhan ki
tehetségét
— amit e
szövéssé m
s vonzó e
szerül, még
ber alig k
volna. Aká

Történ
hazaért;
hívei neve
társak né
Előbb

harcza s a
szabadság
István.

Történ
vény tulny
tüközök ös
költött ese
társadalmi

meg egyen
nyelvét öd
mesterkélt

A veté
sadalma.
leánya, a s

után a nyári szinkört állandó színházzá fejlesztesse és így Temesvárnak akkor két színháza lenne.

(*) **Új zeneművek.** A Bárd Ferencz és Testvére zeneműkereskedése adta ki a Fővárosi Nyári színház ezidei slagerdarabjának Farkas Imre „Iglói diákok” című diáktörténetének hangulatos szép magyar dalait két füzetben. Egy-egy füzet ára 3 korona. Dicséretet érdemel a hangjegy gyönyörű czimlapja, melyet Mühlbeck Károly rajza díszít. „A Weisz Adél” a czime Zerkovitz legújabb kuplójának, melyet a Bonbonier kabaretben Virágh Jenő ad elő esténként s rendkívüli nagy hatást ér el vele. Ugyancsak a Bárd czég adta ki, ára 1 kor. 80 fillér.

IRODALOM.

Gagyhy Dénes könyvei.

Rövid időközben, két esztendőn belül, három műve jelent meg a könyvpiacra Gaghy Dénesnek: egy novellás kötete és két regénye. Nem tulságos termékenység, de számottevő, tisztos szorgalom és elsőrangú írói kvatálítás gyümölcse. Még fiatal ember, jóval innen azon a koron, melyről azt szokták mondani, hogy kiforrt, vagy kiirta magát: tehát van föle várni valója az irodalomnak s mi reménységgel bizunk is e várakozásban.

Gagyhy Dénes a maga útján haladó író, nem tartozik egyik iskolához sem: nem romantikus és nem realista, nem is Holnapos. Azért még sem mondhatjuk, hogy nincs romantikája költészetének, vagy ne volna a meseszövéseben és leírásaiban olykor a naturalizmusig erősödő realizmus. A tárgyai, majdnem kivétel nélkül, mind romantikusak; gyakran eltemetett korok regényes eseményeit ássa ki, azokat fantáziájában újraterteti, a régi mese elszakadt szálait tovább fonja, a homályban maradt személyeket előtérbe állítja, belőlük élő, érző és öntudatos lényeket alkot, szóval egyéniségekké, jellemké teszi. A kidolgozásban, kivált a leírásokban és hangulatfestésben, az újabb francia regényirokkal áll rokonságban; megpróbálja a lélekelemzést is.

Művei közül, melyekről szólni akarunk, sorrend szerint első az *Élet és álom*, egy novellás kötet. Tizenkét hosszabb ebeszélést tartalmaz, melyek mind történelmi, jobban mondva irodalomtörténeti tárgyak. Általában Gaghy kedvvel nyul bele az előzők életének titkolt, gyöngédebb viszonyaiba, néhány valóságos vonást kiszakítva azokból, regénynyé „álmodja” őket.

Nekünk legjobban tetszik a kötetben „Delila”. Meséje nagyon régi, százszor megírták már mindenféle nyelven, de ahogy Gaghy állítja be a történetet s ahogy motíválja Delila árulását, szokatlan és magábanálló. A kidolgozásában sok erő és nemes költőiség nyilvánul.

Regényei már nagyobb kompozíciók. Ezek jobban kipróbálják, de inkább fel is tüntetik alkotó tehetségét. Két írói értéket állapítunk meg bennük — amit egyébként csak ismételnünk — a meseszövése művészetét és az elbeszélés közvetlenségét s vonzó eleveenségét. A mesemondás olyan egyszerű, mégis annyira magávalragadó, hogy az ember alig képes félbeszakítani, mielőtt végére jutott volna. Akárcsak Jókait olvasnók.

Történelmi regény az egyik, czime: *Hitért, hazáért*; a másik — mint a műelmélet merev hívei neveznék — társadalmi regény s *A vetélytársak* név alatt jelent meg pár hónappal ezelőtt.

Előbbinek a kerete Bocskay nagy szabadságharcza s a nemzet küzdelme politikai és vallási szabadságáért. A regény hőse maga Bocskay István.

Történelmi anyag sincs sok benne, a cselekvény tulnyomó része invenczió. De azért sohasem titkózik össze a történelmi valószínűséggel, akár a költött eseményeket, akár a kor politikai, vagy társadalmi életének rajzát tekintjük. Előadásában meg egyenesen felidéri a régi idők szellemét, nyelvét ódon zamattal vonja be, annélkül, hogy mesterkéltté, vagy erőltetetté válnék ezáltal.

A *vetélytársak* színhelye a legújabb idők társadalmi. Egy tüzerönkéntes és brigadérosának leánya, a szép Elvira között szövődött szerelem

körül forog a cselekmény. A gőgös tábornok halani sem akar arról, hogy egyetlen leánya ne az ő kedve és számítása szerint menjen férjhez unokatestvéréhez, a gazdag Konrád báróhoz, aki meg is érdekli az elkövet mindent, hogy hoga szívét megszerezhesse. A leány azonban kijelenti kerekén, hogy ő Martonossy Elemért szereti, az egykori önkéntest, most marosvásárhelyi szolgabíró. A fiatal báró felbőszül ezen s ész nélkül rohan Vársárhelyre, hogy ártalmatlanná tehesse irigyelt vetélytársát. Beléköti, párbajra kényszeríti, de vesztére, mert súlyosan megsebesül, s hogy nem hal sebébe, egyedül eltaszított szeretőjének köszönheti, ki őt éjjel-nappal ápolja. A bonyodalom ugy oldódik meg, hogy Elvira mégis Martonossyné és magyar asszony lesz, sőt a brigadérost is átalakítja a magyar társaság levegője.

Meglepő a regény biztos társadalmi rajza. Főként a székelyföldi társadalmat állítja éles világitásba s ugylátszik sok igazsággal és természetességgel. Nehány pompás jelenet is szemünkbe tűnt, melyek nem köznapi tehetséggel vannak írva. A párbajjelenetben például annyi erővel és természetességgel van festve a két férfi élethalálharcza, hogy szinte magunk előtt látjuk az egész képet. Megható a templomszentelés és a bál lefolyása, valamint a fiatal Gedeon Mihály bukeresti csatája.

A mondottakhoz annyit fűzünk még, hogy az irodalomnak joggal van Gaghy Dénestől várni valója. Vajjon beváltja-e, amit most ígér — ki tudja? A magyarnak ugyanis alig van része csalódnál egyében!

— áá —

* A „Vasárnapi Újság” szeptember 26-iki száma szebbnél-szebb illusztrációkkal s a szépirodalmi olvasmányoknak olyan bőségével jelent meg, aminőt már megszoktunk e kitünő, régi, de azért a modern haladással mindig lépést tartó hetilapból, a magyar családok régi kedvencétől. Két nagy regényt találunk e számban Mikszáth Kálmán „Fekete város” című pompás eredeti regényének s Lesueur „Tengerentúli menyasszony” című fordított regényének folytatását, elbeszélését Szemere Györgytől, költeményeket Oláh Gáboról és Balla Ignációl, cikket az egi bucsuról, melyet egy egész sereg pompásnál pompásabb fényképben is bemutat. A most leleplezett aradi Kossuth-szoborról és a leleplezési ünnepélyről is több képet közöl. valamint a huszonöt esztendő jubileumát ünneplő magyar királyi operáról. Kacziány Ödöntől pedig pompás szegedi tanulmányfőt látunk, tárczazikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. kerület Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, féléve két korona 40 fillér.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körut 24., I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:

Flinsen-féle Ivilompa fürdők szívhaj és veredényel-meszedés ellen.

Elektromágneses gyógyítás

Röntgen sugarakkal való kezelés.

Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).

Élek fényvel való kezelés.

Villamos hőfürdők (Elektrotherm).

Villamos fényfürdők.

Villamos masszázs (Vibratio).

Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.

Villamos vízfürdők.

Szénasavas fürdők.

Főbb javallatok:

Általános idegesség (neurasthénia, hystéria).

Ideggyengeségi állapotok

Álmatlanság, Fejfájás.

Hűdés (Paralysis).

Idegfájdalmak, Idegzésbél (Neuralgiák, ischiás).

Gerincvelő-sorvadás (Gubbes).

Szívbetegségek.

Véredényelmeszesedés.

Köszvény és osz, roma, izületi és esonthajok.

Székrekedés, Daganatok.

Anyagcserebajok (Élhezé- czukorhaj, vesebetegség)

Bőrbajok, Bőrvizsketeg.

Lupus.

Hajhullás, kopaszodás.

Szörtelenítés (móknél arczon).

Aranyeres esemők.

— Rendelés d. o. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig, —
Kezelés egész napon át. Kivételre preszeptum.

FŐVÁROS.

(A főváros képviselő Kossuth-szobor leleplezéseken. A főváros tanácsa elhatározta, hogy a péczeli Kossuth-szobor leleplezésén, szeptember 26-án, a fővárost dr. Bárczy István polgármester fogja képviselni, aki a főváros nevében koszorút helyez a szobor talapzatára. Október 3-án Erzsébetfalván is lesz Kossuth-szobor leleplezés, amely-nél dr. Melly Béla tanácsos képviseli a fővárost.

(A főváros középítési bizottsága ma délután Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen Borvendég Ferencz és dr. Schmelhegger Árpád fogalmazók látták el az előadói tisztet. Az elnök rövid beszédben üdvözölte a megjelenteket, majd áttértek a napirend tárgyalására, melynek során a bizottság hozzájárult ahhoz, hogy az Ilka-utca egy részében a gyalogjárókat aszfaltburkolattal lássák el. A magánépítési ügyosztály a Kristóf-tér szabályozásának kérdésével kapcsolatban azt javasolta a bizottságnak, hogy a teret hagyják meg abban a formájában, amelyben az most van, mert a mérnöki hivatal által javasolt szabályozás költséges. Devecsis Ferencz műszaki tanácsos ezzel szemben kifejtette, hogy a szabályozás csak az oltani telektulajdonosokra, de nem a fővárosra nézve köteles. Kérte, hogy a bizottság mérnöki hivatal szabályozási tervét fogadja el. Rövid vita után, amelyben az előadón kívül Steinhart Antal és Kausser János vettek részt, a bizottság az ügyosztály javaslatát fogadta el. A Veres Pálné-utca, Irányi- és Papnövelde-utcák közötti részének szabályozási terve ismét foglalkoztatta a bizottságot. A magánépítési ügyosztály, a közlekedési ügyosztály meghallgatása után azt a javaslatot tette a bizottságnak, hogy a szabályozást ne az utca kiszélesítésével, hanem úgy az Irányi-utczánál, mint a Papnövelde-utczánál nagyobb levágások alkalmazásával oldják meg. Devecsis Ferencz ellene szökött ennek a javaslatnak és az utczának szélesbbitése mellett foglalt állást, mert szerinte csak ez felel meg a főváros és a közlekedés érdekeinek. Megjegyezte, hogy nem jól teszik, ha a Belváros szabályozási tervétől folyvást eltérnek, utczákat elzárnak, szükitenek s ezzel teljesen megbénítják a közlekedést és azt a nagy forgalmat, amely a Belvárosban lebonyolódik. Miután még Kun Gyula tanácsos az ügyosztályi javaslat érdekében szólalt fel, a bizottság is e javaslat értelmében határozott. Több csekélyebb jelentőségű ügy elintézése után az ülés véget ért.

(Hírek a tanácsból. A főváros tanácsa tegnap tartott ülésén megtette a szükséges intézkedéseket arra, hogy az adókönyvek lezárásánál fennálló 3 éves restanciát kiküszöböljék. — Elhatározta a tanács a városligeti mutatványos telep útjainak aszfaltozását. — A II. ker. Donáti-utca közvezési munkálatait a jövő évre halasztották. — Intézkedett a tanács az I. ker. Jánoshegyi vendéglő kijavítása iránt és utasította a pénzügyi osztályt arra, hogy a vendéglő végleges javítására a jövő évi költségvetésbe 14.000 koronát vegyen fel.

(Belvárosi kereskedők kérelme. A Belváros területén napirenden levő házlerombolások ezen kerület kereskedőit és iparosait formális válságba sodorták. A házbontások folytán üzlethelyiség nélkül maradt kereskedők és iparosok kényszerhelyzetben lévén, kereskedőitarsaik helyiségére pályáznak, ezek viszont más üzleteire. Ezen állapot következtében az üzletberek e kerületben az eddigi béréknek jóformán kétszeresére emelkedtek. Emellett igen sokan helyiséget azon a vidéken, amelyhez üzletük köve van, egyáltalában nem kaphatnak. Minthogy a házbontások napról-napra fokozottabb mértéket öltenek, sürgős orvoslásra van szük-ség. A belvárosi kereskedők megbízásából Kraemer József dr. bizottsági tag indítványt terjeszt a szerdai közgyűlés elé, amelyben arra kéri a fővárost, hogy a központi városház földszinti helyiségeit üzlethelyiségekké alakítsa át és a városháza udvarán bazárszerű épületet létesítsen a kiszorult kereskedők részére. Az indítvány megokolásában azt mondja, hogy a városháznak egyrésztől sütő-utcai oldalán, másrésztől az egész Városház-utca homlokzatának földszinti részében legalább is 30 üzlethelyiséget lehetne létesíteni; továbbá ugyancsak a városháznak kikövezett nagy udvarában

szintén legalább 30 ideiglenes helyiséget. A főváros ezen tüzlethelyiségek létesítése révén nemcsak mit sem kockáztatna, hanem előreláthatóan tekintélyes és állandó jövedelemre is szert tehetne, mely jövedelem legalább 100.000 koronára tehető.

(A tulkiadás. A Simor-utcai barakkiskola építésénél 40.000 korona volt a tulkiadás. A pénzügyi bizottság mai ülésén erősen támadták ezt a gazdálkodást s a bizottság arra kérte a tanácsot, indítson szigorú vizsgálatot annak a megállapítására, hogy kit terhel a tulkiadásért a mulasztás. Azt a megokolást, hogy a tornatermet egy méterrel magasabbra építették, a bizottság nem fogadta el.

(Jóváhagyott közgyűlési határozat. A budapesti városi villamos vasut a ferencvárosi pályaudvaron végződő vonalát a Markusovszky-utcáig kívánja meghosszabbítani és ott hurokvágányt létesíteni. Az erre vonatkozó közgyűlési határozatot Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg jóváhagyta.

(Kislakások építése. A főváros a Mihálkovicstéren négyszáz kislakást épít. A kislakásra nagyon sok a jelentkező s a tanács elhatározta, hogy 350.000 korona költséggel még 110 lakást, a Gyáli-ut mentén pedig a fuvartelep munkásai számára 500.000 korona költséggel 180 kislakást épít. A pénzügyi bizottság ma tartott ülésén a tervek elfogadta s a költséget megszavazta.

EGYESÜLETEK.

(A Budapesti Kereskedelmi Akadémia Főiskolai Hallgatóinak Egyesülete ma délután tartotta meg alakuló közgyűlését Szuppán Vilmos kir. tanácsos, az intézet igazgatójának és dr. Márki Hugó tanárnak jelenlétében. A tisztikart a következőképpen alakították meg: Elnök: Reichenhaller Jenő, alelnök: Della Donna Mihály, főtitkár: Justus Ernő, titkár: Alexi Géza, főjegyző: Hajnal Jenő, jegyző: Tomka Miklós, főpénztáros: Zipser Imre, pénztáros: Friedl Károly, háznagy: Gecső Sándor, ellenőrök: Szigethy Gyula István és Gööz József, számvizsgálók: Palkovics Béla és Kovács Lajos.

(A Feministák Egyesületének hétfői tiltakozó gyűlésén a gyermekmunkával történő visszaélések ellen fognak felszólalni dr. Ruffly Pál előadón, az áll. gyermekvédelem orsz. felügyelőjén kívül: dr. Szana Sándor, a budapesti áll. gyermekmenhely igazgató-főorvosa, Zsigány Zoltán székesfőv. polgári iskolai igazgató, dr. Márkus Dezső, a kir. Kuria kisegítő bírja és a gyermekvédelemnek több komoly munkása. A gyűlést az Újvárosi házban (IV. Váci-utca 62.) tartják, kezdete 6 órakor. Szakemberek részvételét ez uton kéri az egyesület. Belépő díj nincs.

(A mátészalkai járási jegyzőegylet ma tartott közgyűlésén elhatározták, hogy a tisztújítást tíz évi időtartamra ejtik meg. Einökké Komoróczy Jenőt, alelnökké Endrey Józsefet és jegyzővé Rohai Gyulát választották meg. A központi jegyzőegyesület abbéli indítványával szemben, hogy politikai napilapot indítsanak, az egylet a heti szaklap mellett döntött.

(Az Országos Erdészeti Egyesület jótékony alapítványából erdőtiszteknek és ilyenek özvegyeinek és árváinak a folyó évi segélyek ez év december havában osztatnak ki. Az érdekeltek nyújtsák be hiteles okmányokkal felszerelt bélyegtelen folyamodásaikat legkésőbb folyó évi november hó 10-ig az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám II. emelet).

(Jubiláló tanítóegyesület. A váczgyházmegei róm. kat. néptanító egyesület ma ünnepelte megalakulásának negyedszázados évfordulóját. A jubilaris gyűlésen szép számban jelentek meg az egyesület tagjai s az ünnepségen a váczai káptalan több tagja is résztvett. A gyűlést dr. Baksay József prelátus főtanfelügyelő nyitotta meg lendületes beszéddel. Rámutatott a tanítóegyesületek nemes feladataira és elismeréssel nyilatkozott arról a tevékenységről, amelyet a jubilaris egyesület 25 éven át kifejtett. Az intézet történetét Vörös József váczai tanító, a tápintézet történetét Kálosi intézeti prefektus ismertette. A jubilaris egyesületet az országos katolikus tanügyi tanács nevében Ember Károly világi elnök üdvözölte, akit az egye-

sület egyúttal felkért, hogy a pedagógia újabb kérdéseiről tartson előadást. Ember nagy pedagógiai tudással vázolta a XX. század népiskolájának képét és bebizonyította, hogy a tanítói állástól a társadalom és a nemzet ma már azt követeli, hogy a népiskola beléletének színvonalát emelje. A szép előadást a hallgatóság mindvégig nagy figyelemmel kísérte.

TÖRVÉNYSZÉK.

(A milliós hagyaték. A milliós hagyaték ügyében tudvalevően dr. Vázsonyi Vilmos és dr. Nagy Dezső ügyvédek voltak a végrendelet hamisítással gyanúsított Wohl Aladár védői. A védők a pör folyamán a képviselőtől lemondottak és felszólították Wohl Aladárt, hogy ügyvédi munkadíjakat és költségeiket fizesse meg. Minthogy Wohl ezt nem tette, ma Vázsonyi Vilmos 53.393 korona hét fillér, Nagy Dezső pedig 18.491 korona 18 fillér erejéig pört indítottak Wohl Aladár ellen. A pört a budapesti törvényszék fogja tárgyalni.

(Nyáry Rezső gróf bűnpöre. Három évvel ezelőtt kinos feltűnést keltett az a hír, hogy a rendőrség leleplezte Nyáry Rezső gróf főrendiházi terembiztosát, a ki a Bajnok-utcai elemi iskolába járó kisleányoknak valóságos réme volt. A büntetőtörvényszék a gyermekronit gróftól letartóztatta és hosszabb ideig vizsgálati fogságban tartotta. Kiszabadulása után a gróf, hogy a bajból meneküljön, Földi Péter cipészt és a nála szolgálatban lévő Pavics Rózsa cselédeleányt rá akarta venni, hogy bűnügyében rá nézve kedvező vallomást tegyenek. A hamis tanuvallomásra való fölbujtás is kiderült és a királyi ügyészség a vizsgálat befejezése után szemérem elleni büntetést és hamis tanuzásra való fölbujtás vétsége miatt vádat emelt Nyáry Rezső gróf ellen, a kinek büntőgyét többszöri halasztás után ma tárgyalja a büntetőtörvényszék zárt ajtók mögött. A bíróság azonban nem hozott ítéletet a gróf ügyében, mert a vád és védelem által bejelentett tanuk kihallgatása céljából a bíróság a mai főtárgyalást harmincz napon belüli időtartamra elnapolta.

(Krivány János bűnpöre. Tíz évvel ezelőtt országos feltűnést keltett az a nagyméretű sikkasztás, amelyet Krivány János aradvármegyei arvaszéki pénztáros követett el. Krivány több mint egynegyedmillió forintot sikkasztott el és e büncselekménye miatt nyolcz évi fegyházat ült. A felesége időközben elvált tőle s amikor Krivány két évvel ezelőtt kikerült a fegyházból, feleségül vett egy jómódú özvegyasszonyt, Lui Matildot, a kinek Világoson háza, Galsán pedig szőlője volt. Krivány a feleségével békés egyetértésben élt egészen 1908. évi január 25-ig, amikor a galsai szőlőben oly esemény történt a házastársak között, amely mindeztideig a titokzatosság leplebe van burkolva. Ezen a napon ugyanis Kriványné hangos kiáltással kirohant a présházából. Nyakából ömlött a vér és testének egyéb részein is mély sebek tátongtak. Egyenesen Kocsis Sándor dr. körorvoshoz rohant és vele bekötöztette sebeit. Krivány maga is véresen hagyta el a présházat és a környékbeli szőlőkben bolyongva, egész Lippáig jutott, ahol revolverlövésztől eredő sebet bekötöztette. A csendőrség által megindított eljárás alkalmával az asszony azt vallotta, hogy férje orozva 4-5 lövést tett rája, amelyek közül az egyik a tarkóját érte. Krivány ezzel szemben tagadta, hogy az asszonyt bántotta volna és azt vallotta, hogy az asszony öngyilkossági kísérletet követett el. Ő maga is önkézével ejtett sebet magán. Az aradi kir. ügyészség a csendőrség előtt tett vallomása, valamint dr. Mann Abraham törvényszéki orvos véleménye alapján szándékos emberölés kísérlete miatt emelt vádat Krivány János ellen. A főtárgyaláson a sértett asszony megtagadta a tanuságtételt, de nemcsak ő tagadta meg, hanem a dr. Kocsis

orvoshoz intézett levelében, hivatkozással az orvosi titoktartásra, felkérte őt, hogy sebességének minőségéről ne tegyen vallomást. Azonfelül nem engedett annak a felhívásnak sem, hogy a törvényszéki orvos őt megvizsgálhassa. Ily módon az esküdtbírósnak nem tudott pozitív véleményt formálni az esetről és kénytelen volt az esküdték verdiktje alapján felmentő ítéletet hozni. A felmentő ítélet ellen a kir. ügyészség semmisségi panaszszal járt a kir. Kuriahoz, amelynek második büntető tanácsa ma Sebestyén Mihály elnöklésével tárgyalta az ügyet. Dr. Kuchler Gyula koronai ügyész helyettes fentartván a bejelentett semmisségi panaszokat, kérte, hogy a Kuria dr. Kocsis Sándor kihallgatásának és az asszony megvizsgálásának mellőzése miatt semmisítse meg a felmentő ítéletet s rendeljen el új tárgyalást.

A Kuria hosszas tanácskozás után, a koronai ügyész helyettes indítványának elvetésével, helybenhagyta az elsőfoku felmentő ítéletet.

(A letartóztatott ügyvéd. A büntető törvényszék vádtanácsa — mint már megirtuk — tegnap döntött dr. Singer Arminnak, a letartóztatott ügyvédnek felfolyamodása felett, melyet szabadlábra helyezése érdekében nyújtott be dr. Kovács vizsgálóbíró előzetes letartóztatást elrendelő végzése ellen a törvényszék vádtanácsához. A vádtanács a vizsgálóbírónak letartóztatást elrendelő határozatát helybenhagyta. A vádtanács határozata ellen a letartóztatott ügyvéd ma adta be felfolyamodását a kir. táblához. Ebben a felfolyamodásban a sikkasztással terhelt ügyvéd kifejtette, hogy egy vizsgálóbírót, mint a vádtanácsot a nagy számok vezették tévútra s azért tartották fenn a vizsgálati fogságát azzal az indokolással, hogy a büntetés előre látható nagysága miatt a szökéstől lehet tartani, holott kérdéses, hogy forog-e fenn büncselekmény egyáltalában, jelenleg pedig éppen nem. Mindkét ügyben éveken át fáradozt és pedig Vogel Károlyné ügyében teljes sikerrel, mert amidőn a feljelentők 26.000 koronában kiegyeztek már, ő nem fogadta el körülbelül 60.000 koronát és egyéb kedvezményeket ért el részükre. Költségeire azonban egy krajczárt sem kapott, holott százakra menő készkiadásai voltak. Arra pedig fel volt jogosítva, hogy költségeit és kiadásait a befolyó összegből fedezze. Ha már most e költségek nagysága vitás, ez polgári peres utra tartozik, mely folyamatban van s nem a büntető utra. Sértetteknek tehát előbb ügyvédi panasz útján lett volna kötelességük őt elszámoltatni, vagy az általa indított költségper végét bevárni. Hogy terhelt ezen igazában bizott, legjobb jele, hogy bár hónapok óta folyt a vizsgálat, nem tett semmi kísérletet a szökésre. Mindezeknél fogva nincsen semmi ok a vizsgálati fogság fenntartására. A felfolyamodást dr. Kállay bíró még a mai nap folyamán elintézte s az iratok már holnap felküldetnek a kir. táblára.

(Kultur-bostrány a bíróság előtt. Makfalvi Ferenc kassai azelőtt nagyrőcei felsőkereskedelmi iskolai tanár a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez beadványt intézett, amelyben a tanulók vallomásaira való hivatkozással előadja, hogy Gyulai Sándor, a nagyrőcei iskola igazgatója oly működést fejt ki, amely a pánszlávizmus ellen-súlyozójául felállított iskola összeomlására és az ifjuság elzűllésére vezet. A beadvány szerint a fegyelem az iskolában annyira meglazult, hogy a diákok éjjel feltörték a tanári szobát és meghamisították a feljegyzéseket. Az igazgató tudtával egész éven át korcsmáznai jártak, sőt az igazgatóval együtt mulattak a csapszékben. A pinczérleányok egész bizalmas viszonyban voltak a 15-16 éves diákokkal és igazgatójukkal, aki a tanulók szemeláttára barátkozott a leányokkal. Amikor pedig az egyik pinczérleány a kereskedelmi iskola egy diákja miatt öngyilkosságot követett el, Gyulai igazgató a tantesület kívánsága daczára sem indította meg a vizsgálatot, mert tudta, hogy az reá nézve kompro-

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatával valódi áldás gyomorbetegségek és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen
rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

mittálón végződhetik. Elmondja még a beadvány, hogy az igazgatónak viselt dolgainál fogva semmi tekintélye sincs növendékei előtt és ezt a hiányt a direktor durva bánásmóddal, részrehajlással és tanártársainak a tanulók füle hallatára való gyalázásával próbálja ellensúlyozni. A beadvány miatt Gyulai igazgató hatóság elleni rágalmas miatt jelentette fel Makfalvit és az ügyészség vádiratot is adott ellene, bár indokolása szerint a vádak „látszólag” beigazolást nyertek. A rendkívül érdekesnek ígérkező főtárgyalás, amelyre mintegy negyven tanút — nagyrészt a felek volt növendékeit és tanártársait — idéztek be, e hó 29-én és 30-án lesz a budapesti büntető törvényszéken, Szepessy bíró tanácsa előtt.

§ Egy asszony, aki öregbíti magát. Szokatlan az indító oka annak az okirathamisítási pernek, amelyet a királyi Kuria ma tárgyalt. Huber Lajosné, született Nagy Róza 34 éves budapesti magánzónó ugyanis Kunmadarason nyilvános házát óhajtott nyitni. A megyei szabályzatok szerint erre azonban csak 40 éven felüli asszony kaphat engedélyt. Huberné, hogy ezen a bajon segítsen, hamisított házassági anyakönyvi kivonatot mutatott be, amelyen 44 évesnek volt feltüntetve. A hamisítás azonban csakhamar kiderült és a szolnoki kir. törvényszék a magát öregbítő asszonyt közokirathamisítás vétsége miatt az enyhítő szakasz alkalmazásával egy napi fogházra ítélte. A budapesti kir. tábla az asszony büntetését 14 napra emelte fel s a kir. Kuria ma hozzájárult a tábla ítéletéhez.

Minden nap

vegyen magához egy pohárka Dr. Hommel-féle Haematogent, közvetlenül a főetkezés előtt. Ez által étvágya helyre áll, idegrendszer megerősödik, bányadúsága elmúlik és közérzete a leggyorsabban megjavul. — Ovás! A Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell! —

SPORT.

○ A szövetségi football-botrányról. A következő nyilatkozatot kaptuk:

Nyilatkozat. A napilapok egynemelyikében híradás jelent meg arról, hogy a M. L. Sz. mily ítéletet hozott klubunk és két tagunk ellen, valami játékos csábítási ügyben.

E hírlapi közlemények következtében vászárnyunk ma este rendkívül ülést tartott és tárgyalta az ugynevezett játékoscsábítási ügyet, mivel azonban sem az egész ügyről, sem az ítéletről és indokolásáról magától a Szövetségtől ezideig semminemű értesítést nem kaptott, sőt e czélból a Szövetségél végzett utánjárása is eredménytelen maradt, bármily nagyfokú felháborodással és meglepetéssel vett is tudomást a hírlapi közleményekről, mégis tartózkodnia kellett az állásfoglalástól.

Arra kérjük tehát — ez uton — a sportközönséget is, hogy várja meg, míg a hivatalos értesítésre megadhatja klubunk választát.

Budapest, 1909. szeptember 23.

A Ferencvárosi Torna Club nevében:

Dr. Springer Ferenc elnök s. k.
Horváth Ferenc főtitkár s. k.

Az F. T. C. fegyelmi ügyét mi is közöltük, még pedig hitelesnek látszó információ alapján. A Football-Szövetség fegyelmi bizottságának hétfői ülése után, mint ítélet adatott közre. Miután azonban a hivatalos lap mai száma erről a dologról meg sem emlékezik, más oldalról pedig arról értesültünk, hogy azon az ülésen az ügy tulajdonképp csak letárgyalatott, ítéletre azonban nem került a sor, czüttlal azt kell konstatalnunk, hogy itt valaki indiszkrécziót, még pedig rosszakaratut követett

el. Ez ismét csak a Szövetségél levő állapotot jellemzi. A fegyelmi bizottság ülései ugyanis egészen zártkörűek, azokon csak a bizottság tagjai vehetnek részt és a tárgyalásokról nem szabad semmit se közreadni, csak azok végeredményét, a határozatokat vagy ítéleteket, még pedig ezeket is csak a kimondott időre. Ha tehát a bizottság tárgyalásain résztvevők egyike ilyen erősen vét a szabályok ellen, akkor véleményünk szerint a fegyelmi bizottság első sorban az ilyen tagja felett ítélkezzék. Hogy pedig a Szövetség mily furcsán ítélkezik, annak legjobb bizonyítéka a hivatalos lapnak azon közleménye, hogy most egy a bírót pofozó játékosat csak két bajnoki matchról tiltott el. Elvégre két matchról elmaradni szinte üdülés-számba megy. Ha tehát valamelyik játékos klubjának engedélye nélkül pihenni akar, osztagasson pofonokat, elérí czélját.

Lapunk különben mindenkor az igazi érdemet honorálva, csak a legteljesebb elismeréssel nyilatkozott a szóban levő klubnak és vezetőinek sportbeli működéséről.

R. P.
○ **Uszóverseny.** A Sport Világ vasárnap esti uszóversenye lesz az utolsó verseny ez évben, melyet a Thököly-uti millenárius pálya nyílt medenczében rendeznek. A verseny a Budapesti Torna Club és a Wiener Sportklub footballmérkőzése után esti fél 6 órakor kezdődik. Az elkezdett uszó helyre 1 koronás programokkal lehet belépni. A fővárosi sportegyesületek számos uszójának részvétele biztosítja a verseny sikerét. A versenyen a MAC., a MTK., a MUE., a BAK., a FTC., a Balaton, a MAFC., a BTC., stb. stb. összes uszói indulnak. A versenynek egyik legvonzóbb száma a középiskolai tanulók intézeti pontversenye lesz, melyben 42 diák veszi fel a küzdelmet. A 200 méteres handicap nevezései oly nagyok, hogy előfutatok tartása válik szükségessé, melyeket vasárnap d. e. 11 órakor tartanak meg a millenárius pálya medenczében.

○ **Országúti versenyek.** A Budapesti Atlétikai Klub vasárnap délelőtt 9 órakor rendezi 20 kilométeres országúti futó- és gyalogló versenyt VI. Amerikai-ut 36. szám alatti pályájáról. A Magyar Atlétikai Szövetség értékes tiszteletdíjat adományozott a versenyre. Érdekes lesz a BAK legutóbbi 10 kilométeres versenyén győztes Horváth (BEAC) szereplése, ez alkalommal lényegesen erősebb konkurrenzia mellett, nemkülönben Merényi (MAC), aki a jövő évi athéni marathoni siktfutásban szándékozik résztvenni. Pásztor (MTK) jól fog közreműködni. A gyaloglásban a 19-én Aradon lefolyt 30 kilométeres bajnokság három első helyezette fog ismét találkozni.

○ **A vasárnapi nemzetközi atlétikai viadal.** A Budapesti Egyetemi Atlétikai Club szeptember 26-iki nemzetközi atlétikai viadala nevezési határidejének utolsó terminusa tegnap volt s így ma már megállapítható, hogy kik fognak részt venni a versenyen. A verseny legnagyobb sikerrel kecsegtet, mert a fővárosi, vidéki és külföldi sportegyesületekből sok és értékes nevezés érkezett. Mindjárt az első szám, a 100 yardos siktfutás Budapest székesfővárosi siktutó-bajnokságáért szenzációs lefolyású lesz, mert abban a legjobb magyar sprinterekkel, Rác Vilmosmal, Simon Pállal, Jobey Miklóssal, Wiesner Frigyeszel, Weininger Frigyes, a legjobb osztrák rövidtávú futó és Rau, Németország ez évi 100 méteres futóbajnoka veszi fel a küzdelmet. Mindannyian biztos indulók. E versenynek különös érdekességet fog kölcsönözni még az a körülmény is, hogy Rác Vilmos újból találkozni fog Rauval, akit a szeptember 12-iki nevezetes berlini versenyen a német célbírák tévedése Rác elé helyeztek. Rác jelenleg kiváló formában van és igekezni fog kikorrigálni — a német célbírák tévedését. Az 1/2 angol mértföldes siktfutásban (Budapest székesfővárosi bajnokságáért) Wiesner Frigyes (BEAC), akinek Szerelemhegyi Evin, Jobey, Speide Bódog és mások lesznek az ellenfelei, valószínűleg új rekorddal fogja gazdagítani a magyar sportot. A főiskolai magasugró bajnokságban Domokos György (BEAC) szintén javíthat rekordot. A főiskolai súlydó bajnokságban a szegedi Rác László, a diszkoszvetésben Dávid Mihály, Strausz Gyula, Kobulsky Károly, Schiller Rezső és mások a verseny legjogosultabb aspiránsai. Érdekes nemzetközi konkurrenzia lesz a 1/2 és a 2 angol mértföldes siktfutásban Bodor Odónnal, Nagy Józseffel és Lovas Antallal Kwicton Félix,

a kiváló osztrák távfutó száll sikra. De érdekesség dolgában talán még a számokat is felülmúlja a távugrás, amelyben a legjobb magyar távugrókkal, Hobits Rezsővel, Szathmáry Kálmánnal, Kövesdy Gézával és másokkal nem kisebb erők küzdenek meg az elsőségért, mint a bécsi Weininger, aki legutóbb 682 cm.-rel új osztrák rekordot teremtett és a berlini Bertl Weinstein, aki már többször ugrott 680 cm.-en felül. A verseny vasárnap délután a lágymányosi sporttelepen (I., Fehérvári-ut 60) lesz és délután fél 3 órakor kezdődik. Belépődíj nincs, de az 1 koronás programot megváltandó.

○ **A MAC. nemzetközi őszi viadala.** A Magyar Athletikai Club az idén ismét nagyszabású keretek között fogja megrendezni ez évi őszi atlétikai viadalát. A verseny egyik újabb nevezetessége az a gyönyörű vándordíj, melyet Kertész Tódor alapított s amely tíz vándordíjas és klasszikus száma van kiírva, mint a 100 yardos siktfutás (Királydíj), culydobás (Allamdíj), magasugrás (Frigyes főherceg díja), diszkoszvetés (Jenő főherceg díja), negyed angol mértföldes siktfutás (Andrassydíj), 120 yardos gátfutás (Szokolay-serleg), egy angol mértföldes siktfutás (Kóburg herceg díja), rudugrás (dr. Petrich Kálmán díja) és távugrás. Maga a „Kertész Tódor“-díj szenzációt fog kelteni. Méretei is impozánsak. A repülő Daedalus ábrázolja, 105 cm. magas, 85 cm.-nyi szárnyesszélességgel. Az eredeti szobor a párisi Salon des Beaux Arts-ban második díjat nyert. Remélhető, hogy e pompás díj az összes nagyobb egyleteket serkenteni fogja a küzdelemre s így a helyekért való küzdelem is becces lesz. A fenti számokon kívül még svéd gery és 220 yardos siktfutás szerepel a programon. Nevezési zárlat szeptember 26-áig. Nevezések Lauber Dezső titkár czimére (Budapest, III., Margitsziget) küldendő.

○ **Football.** Vasárnap délelőtt a millenárius versenypályán a Terézvárosi Torna Club játszik bajnoki mérkőzést régi riválisával, a Budapesti Athletikai Klubbal. A mérkőzés kezdete délelőtt 10 órakor lesz Klug Frigyes bíraskodása mellett.

Budapesti őszi meeting.

— Második nap. —

Holnap ismét nem lesznek nagy mezőnyök, amint a nevezésekből látszik, mert egy kétéveses handicap kivételével, nagyon közepes számmal zárult a nevezési lista. Azonban, ha kis társaság találkozik is csupán az egyes futamokban, sikeres sportnak nézünk elébe, mert az anyag elsőrendű s így semmi kívánni valót nem hagy maga mellett.

Az **Őszi kísérteti verseny** körül fordulnak meg az események, mely évről-évre a legszebb versenyek egyike szokott lenni és különösen az idén foglalkoztatja nagyban a sportköröket. A verseny 10.000 koronájáért tizenhat telivért köteleztek, melyből tíz kétéves és hat hároméves. A fiatalabb évjárat közül ott látjuk a listán Egeria és Icy Wind neveit is s valószínűleg startol s mindakettő, mely esetben el fog dőlni, hogy melyik legjobb kétévesesünk. A háromévesek közül Halt neve emelkedik ki a többi pályázó közül, mert a Tokio-kancza évjáratában egész kivételes klasszisu flyer. Továbbá gyors kezdősebességű lovaink közül Wetter, Folyta, Regina, Motolla, Taranto, Eunice, Coupefile, Nix is bírnak indulási joggal, sőt a németek is képviselve vannak egy háromévesük: Haarlocke által, melynek képességeit nem kell bővebben magyaráznunk, mert tisztában lehetünk vele kottlingbruni szerepléséből. Áttérve ez esélyek bírálatára, az első chance-ot a Hohenlohe-istálló kiküldöttjének (Halt, Icy Wind) kell odaítelnünk az eddig látott formák alapján. Másodsorban a Springer-lovak (Wetter, Folyta) felé fordul bizalmunk, azonban a végküzdelembe beleszóllhat a német Haarlocke is, mert mint láttuk az első nap, a graditzi istálló lovai igen jó kondícióban vannak. Meglepetést, ha indul, Nix szereplésétől várunk.

A 2600 méteres Allamdíj négyéves és idősebb lovak számára van nyitva. Csak törpe mezőny várható startjánál, mert az öt nevezett közül három egy istállóból van. Véleményünk szerint a győztes Rodostó lesz.

TÉLIKABÁT 35, selyem **45,** prima ölt. **30 frt,** vagy **45,** vagy **30 frt,** angol **45,** átmeneti **30 frt,** béléssel **45,** kabát

Csakis mérték szerint, első-rangu kivételben
Angol készpénzrendszerű őrizzabótermek
ZÉLINGER SAMU
Budapest, IV., Belsőváros.
Magyar-u. 3. l. em. Kossuth Lajos-utca mellett — Telefon 116-59.

A Gödöllői-díj mértéke táv s a tizenkét kötelezett közül *Gracieuse* neve ölik először szemünkbe s a Falb-kanczának eddigi formái alapján el sem szabad a versenyt veszteni. Veszélyes rája elsősorban *Mortimer*, majd *Rengeleg* lehet.

Jelöljeink:

- I. *Gracieuse* — *Mortimer*.
- II. *Rodostó*.
- III. *Hohentohe-ist.* — *Springer-ist.*
- IV. *Müne-ist.* — *Pretzner lov.*
- V. *Mautner-ist.* — *Akác.*
- VI. *Napagedt* — *Paula.*

KÖZGAZDASÁG.

Nagy orosz buzaeladás Budapesten. A nagy nyári vásárlásokkal a malmok bőven ellátták magukat buzával, úgy hogy egy idő óta a gabonatőzde csendesebb kezdett lenni. Az idegen áru tömeges beözönlése is megszűnt s a budapesti gabonatőzde — eltekintve a magas ártól — lassanként visszanyerte régi megszokott képét. Érthető szencziót kellett tehát ma, hogy a *Schlesinger és Pollákovits* budapesti gabonakereskedő-czég a Budapesti Gőzmalom Részvénytársaságnak 20,000 métermázsas elsőrendű ulkai orosz buzát adott el 50 kilogrammként 14:25 koronás áron, 1909. évi beérkezésre garantálva. A buzát Odesszában rakják hajóra s Szulinán és Brailán át a Dunán érkezik Budapestre. Ezen kívül híre jár annak, hogy a czég Schreiber D. és Fia gabonabizományos czéggel karöltve Oroszországban igen nagy mennyiségű buzát vásárolt a budapesti piac számára, úgy hogy gazdáinknak még számolniuk kell az orosz buzával is.

Változások a balkáni vámkezelésben. *Törökországban* szeptember 28-án a vámkezelésnél több újítás lép életbe. A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* közlése szerint ugyanis az ottani kereskedők által a behozatali nyilatkozat kapcsán bemutatandó számlának eredetinek és az eladó gyáros avagy kereskedő-czég kézzel írt aláírásával ellátva kell lenni. A vámhatóság a számla valódiságának az igazolására a következő francia szöveg reávezeését és aláírását követeli: *Nous certifions que cette facture est authentique et qu'elle est la seule émise par notre maison pour les marchandises y mentionnées.* — *Romániában* viszont a román pénzügyminiszter hatályon kívül helyezte a folyó évi február havában kiadott azon rendeletét, amely szerint a Romániába rendelt és a határon elvámolás alá kerülő küldemények vámbevallásaiban a feladó czégének feltüntetése mellett az áru tulajdonképeni küldője is megjelölendő és minden küldeményhez az eredeti számla is melléklendő.

Kereskedőink és iparosaink Boszniában. Mióta az annexió véglegesen visszaszerelte a magyar korona régi hódítását, Boszniát és Herzegovinát, azóta közgazdasági köreinkre az a nagy feladat hárult, hogy fokozott munkával igyekezzenek pótolni az évtizedes mulasztásokat. A közös kormányzat eddig a magyar érdekeket úgy háttérbe szorította, hogy az annektált tartományokat az osztrák ipar és kereskedelem máris osztrák gyarmatnak tekinti, jóllehet az egykori „Rama” földrajzi fekvése és multja hazánkhoz fűzi azokat. Sajnos, a mostani rendezetlen közjogi és válságos belpolitikai helyzet mellett a kormány figyelmét égetőbb kérdések kötik le, úgy hogy közgazdasági fejlődésünkre annyira fontos bosnyákkérdés minden sürgőssége daczára is paragon hever. Jó szerencse, hogy ipari és kereskedelmi érdekképviseleteink fölismerék az annektált tartományok gazdasági meghódításának nagy jelentőségét és — miként már ismételtelen jeleztük — a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* vezetésével egy nagy boszniai tanulmányut szervezését határozták el. A kirándulásban, mely október első felében lesz, a törvényes és szabad ipari és kereskedelmi testületek képviselői, valamint iparosok és kereskedők vesznek részt kb. 80-an. A kirándulók október 9-én d. u. indulnak el és október 10-én érkeznek Szerajevóba. E napon Szerajevóban a „Bosn.-Herzeg. Kaufmännischer Verein” és a „Verein der Industriellen Bosniens u. d. Herzegovina” egyesületek tagjai fogadják a társaságot és kalauzolják a pályaudvar előtt várakozó kocsihoz, illetőleg a szállodákba. 1 órakor

délután a város megtekintése a helyi bizottság vezetése mellett, huszas csoportokban. Esti 8 órakor banket az „Európa” szálló téli kertjében. (Frakk.) *Október hó 11-én*, hétfőn. Reggeli: hét órakor. A társaságot a helyi bizottság tagjai keresik fel és huszas csoportokban folytatják a város nevezetességeinek megtekintését; meg fogják látogatni a Carsiát (török vásártér), a szőnyegszövődét, a Begova-mecsetet, a városházát, a muzeumot, esetleg a serföldét. A délig fenmaradó időköz üzleti ügyek elintézésére használható fel. Délután az „Unionbank” állomásától külön villanyos kocsikon a dohánygyárig, onnét helyi vonattal kirándulás Ildizebe. A társaság Ildizeben két részre oszlik. Az egyik előbb, a másik utóbb tekinti meg a fürdő látivalit és külön csoportban kocsikon kirándul a Bosna-forráshoz (3 1/2 kilométer).

Október 12-én, kedde. Reggel 8 órakor külön vonaton kirándulás a közeli „Pale” fürdőbe. Visszatérés 10⁰⁰ délelőtt. Érkezésig, valamint délután az idő üzleti ügyek lebonyolítására tetszés szerint használható fel. Ekkor az I. csoport a déli étkezés után feloszlik és az este 6⁰⁰-kor induló vonattal Bósna-Bródon át visszatér Budapestre, ahová a következő napon délután 1 órakor megérkezik.

A II. csoport: október 13-án, szerdán 6 óra 10 perczkor elutazás Mostárba. Itt d. u. Kocsiki-rándulás a Buna-forráshoz. Visszatérés Mostárba

Október 14-én, csütörtökön. Reggeli a szállóban, után a város nevezetességeinek megtekintése és az üzleti ügyek ellátása. Majd ebéd után Gravosába utaznak. Gravosából kocsin mennek *Ragusába*.

Október 15-én, pénteken. Reggeli után szakavatott vezetők utmutatása mellett a város nevezetességeinek megtekintése. Ebéd után hajókirándulás *Lakroma* szigetére.

Október 16-án, szombaton, pihenés. Kirándulnak St.-Giacomo kolostorba (gyalog 1/2 óra) az Ombla forrásához, a Canosai czeréves platánokhoz (kirándulás gőzbarkán).

Visszaindulás a Magyar-Horvát Tengerhajózási Társaság elegáns szalonhajójával. Gravosán, Spalaton és Zarán át Fiuméba, hola társaság feoszlik. Részvételi ár: az I. csoport részére 185 korona. A II. csoport részére 335 korona. Jelentkezések a budapesti kereskedelmi iparkamarához (V., Szemere-utca 6.) 1909. szeptember hó végéig intézendők. A jelentkezéssel egyidejűleg 50 korona bántpénz is beküldendő, mert a nélkül a jelentkezés figyelembe nem vétetik.

Kivitelünk Argentínában. Magyarország és Ausztria részesedése az Argentínába irányuló behozatalban 12 millió koronára rugott. Ez az eredmény a többi államok kiviteléhez viszonyítva kedvezőtlen, pedig igen sok olyan versenyképes cikket állítanak elő nálunk, amelyek Argentínában kelendőségre találnának. Figyelemre méltó körülmény, hogy két év óta az Austro-Americana közvetlen hajóösszeköttetést tart fenn Trieszt, Fiume és Buenos-Ayres között. Hogy kivitelünk Argentínában mindezek ellenére sem ölt nagyobb jellegűt, annak az oka, hogy néhány cikktől eltekintve, úgy szólván kizárólag csekély értékű cikkekre szorítkozik. Egy másik nagy baj, hogy Argentínában nincsen megfelelő képviseletünk és nem akad magyar, vagy osztrák származású kereskedő, aki kellő tökével rendelkezve, kivitelünk érdekeit szolgálhatná. Ezen a bajon segíteni kell, mert az államok versenyében nekünk sem szabad lemaradnunk. És hogy Argentínában piacot teremtsünk a magyar ipari termékeknek, ahhoz idő és munka kell, amit nem szabad most kimélni, amikor még alkalmunk van a térhódításra. Főbb kiviteli cikkeink voltak: malátá 2,500.000, butor 2,100.000, finomított cukor 1,600.000, vasuti kocsi 500.000, épületfa 500.000 korona értékben. A többi cikkből jelentéktelen volt Argentínába irányuló kivitelünk.

A mezőgazdasági helyzet. Az O. M. G. E. gabonaárjegyző irodájának tudósítói az általános mezőgazdasági helyzetről szeptember 23. kelettel a következőket jelentik:

Arad. Az őszi vetéseket a gazdák már legtöbb helyen megkezdették és az enyhe, esős időjárás

ezen munkálatokra igen kedvezőnek mondható. A répák szépen fejlődnek és elég jó termést ígérnek.

Baja. A gazdaságra kedvező időjárás van; elegendő eső, nappal meg száraz meleg; a munkák szépen folynak is. Új tengeri már jön piacunkra, nagyobb részben még nem teljesen érett; gabonahozatal nem kielégítő, az irányzat szilárd.

Debreczen. Az időjárás szép, — meleg esővel, — a gazdasági munkák fennakadás nélkül folynak. Vetőmagvakban, főleg a kisebb gazdánál nagy hiány van.

Győr. Az időjárás száraz, az eddig elvetett őszi nehezen kelnek, esőre már szükség volna. Burgonyaszedés folyamatban, eredmény közepes. A tengeritörést megkezdték, eredmény eddig kielégítő.

Kaposvár. Az őszi vetési munkálatok megkezdettek. A czukorrépaszedés folyamatban van, czukorrépából kat. holdankint 170—180 q., burgonyából 58—60 q. termés várható. Idő, napos, derült.

Nagyszentmiklós. Sok esőnk van, a tengeritörés emiatt szünetel. A buza már nagyrészt el van vetve. A káposztát rovar tette tönkre, de nemcsak nálunk, hanem Csanádon is.

Nagybecskerek. Az időjárás az elmúlt héten általában meleg és száraz volt. Hét vége felé esős és hűvös. A tengeritörés javában folyik. Nálunk átlag jó a termés. Holdankint 12—15 q. várható.

Nagyvárad. A tengeritörés folyamatban van, annak befejezését azonban a tartós esőzések akadályozzák.

Nyiregyháza. A hét elején csaknem egész nap csendes, meleg eső esett, mely a vetésekre, répára, szőlőre igen jó hatású volt. Őszi szántás, vetés szépen halad. Ma az idő derült, meleg.

Pancsova. A tengeriszedés javában folyik és szép minőség mellett 12 q-t ad holdanként. Csöves tengeriért q-ként 13—13:60 Kt. fizetnek, Időjárás kedvező.

Pápa. Őszi vetések alá serényen folynak a munka; időjárás kedvező a szőlőkre, azonban még közepes borterme se lesz, mert a szőlők tavasszal elfagytak.

Sopron. Időjárás kedvező. A meleg napok a bor minőségét javítják.

Szatmár. Szántás-vetés folyik, tengeritörés helyenként megkezdődött, jó középtermést ad. Maglóherék is mind betakarodtak s termésük kielégítő.

Temesvár. Két esős nap után ismét szép időjárás állt be, mely a vetési munkálatoknak igen kedvez. Buzában valamivel javult a kinálat.

Verscez. Minthogy a hosszabb ideig tartó szárazságot az elmúlt napokban kiadós eső váltotta fel — s az időjárás is hűvösebbre fordult — a talaj most már eléggé alkalmas a szántási munkálatokra.

Zenta. A tengeritörés folyamatban van és jó eredményt ígér.

A politika és a tőzsde. A politikai helyzetet ma a tőzsdén kedvezőbben ítélték meg s ennek következtében a napok óta tartó lanyhaságot némi élénkítés váltotta fel. A járadékpiacra a tegnapi nál is jobb árat fizettek. A nemzetközi értékek Berlinből érkezett kedvező hírek hatása alatt 2—3 koronával javultak. A készárupiacon a Salgótarjáni, az Adria, a Magyar kereskedelmi részvénytársaság és még több más részvény árfolyama is rohamosan emelkedett.

Háziipar a felvidéken. A Breznóbányai Első Magyar Általános Művirágygyár R.-T. művirággészítő háziipart létesített, amely a háziipart a környékbeli havasok alatti összes községekre kívánja kiterjeszteni és ezáltal a terméketlenségénél fogva mit sem jövedelmező mezőgazdaságra utalt lakoságnak télen-nyáron háziipari munka által állandó keresetet biztosít.

Szombaton zárva marad a tőzsde. A zsidó ünnepek miatt szombaton úgy az érték-, mint a gabonatőzsdé zárva marad.

Kávébehozatalunk. A nyolczvanas években az Adria hajóstársaság járatokat indított Braziliába, hogy ott a magyar lisztnek piacot teremtsen. Az első kísérletek sikerrel jártak s ezen okulva, a feltékeny osztrák Lloyd is berendezkedett a brazilai járatokra. A versengés tudvalevően azzal végződött, hogy az Adria és a Lloyd hajóstársaság között megegyezés jött létre, amely szerint a két vállalat felváltva indít járatokat s mindkettő tartozik Fiumét és Triesztet érinteni. Az új viszonylatban csakhamar élénk forgalom fejlődött ki. Csakhogy míg a kivitelünk egyre csökkent, a behozatal szédítő arányokat öltött. A magyar és osztrák gőzöskök óriási kávészállítmányokat hoztak főképpen Triesztbe, ahol nagy kávékereskedelem fejlődött ki. A szállít-

mányok leg
szik partra.
130 zsák ju
ki a kávét
kereskedele
és ma is
reskedelem
postacsomag
abban van,
kereskedele
mig Trieszt
el a magyar
íránt Brazili
képviselet. A
hamburgi, r
került.

Kamarai
időben gyal
nyire idegen
leltettek, an
rosítására t
és *Iparkam*
gett ez uton
hogy ismeret
tén a követ
hivatalos óra
hoz fordulj
meg a török
eszközleendő
zás, ut- és
tése és ki
mány által
az erre
A hazai
dájában a
hetők meg:
kezési bizott
neműek, hűv
kerteszelet
5; a cs. és
liszt, burgon
kaliko (szöve
szeptember
igazgatóság
és V. csoport
szállítási ára,
cs. és kir. 1
évben szüls
sára, beny.
utak igazga
szülékek szá
Ugyancsak e
dökei, hogy
kiselejtezett
tóber hó 2-á
laktanya udv
fog megtarta
szeti különit
lyázatot hird
eladására.

Egy vidé

Gazdasági
alaptölkéjét
emeli fel. A
névérték r
jezése mári

Az osztlá
huzásán a k
solták ki:

10.000 K
5000 kor
2000 kor
160497 1673
43786 4914
73408 7628
90775 9233
1000 kor
13373 1403
18119 1952
34538 3745
51542 5179
62516 6549
78629 8046
88401 8878
100396 1041
500 kor
8673 9174
12786 1456
23421 2390
34932 3567
44603 4471
50417 5402
62902 6297
73843 7465
90707 9082
95447 9614
100516 1017
104639 1052
107721.

mányok legnagyobb részét ma is Triesztben teszik partra. Mig Fiuménak egy-egy hajóból 120—130 zsák jut, addig Triesztben ezerszámra rakják ki a kávé tartalmazó zsákokat. A magyar kávékereskedelem nem tudott függetlenségre szert tenni és ma is a trieszti piac diktál a fiumei kávékereskedelemnek, amely lépésközben a szerény öt kilós postacsomagok rendszerére szorítkozik. Ennek oka abban van, hogy a fiumei piacot egyetlen kávékereskedéssel foglalkozó vállalat szolgálja ki, míg Triesztből a nagykereskedők egész serege lepi el a magyar piacot. Az elmúlt 1908. évben egyébiránt Brazília kávékivitele 8,413.763 font sterlinget képviselt. Az elszállított kávé legnagyobb része a hamburgi, rotterdami, genuai és trieszti kikötőkbe került.

Kamarai közlemények. Angliában az utóbbi időben gyakran angol név alatt, azonban többnyire idegen nemzetbeliek által alakult cézék keletkeztek, amelyek a külföldi exportörök megkérésére törekednek. A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* károsodások lehető elkerülése végett ez uton figyelmezteti az érdekelt köröket, hogy ismeretlen cézékkel való összeköttetés esetén a követendő eljárás megismerése céljából a hivatalos órák alatt (9—12-ig) a kamara irodájához forduljanak. — Ugyancsak ott tekinthetők meg a török birodalom európai és ázsiai részében eszközözlendő közmunkák, nevezetesen vízszabályozás, ut- és vasutépítés és tengeri kikötők létesítése és kiépítése tekintetében a török kormány által kidolgozott részletes program, az erre vonatkozó térképekkel együtt. — A hazai pályázatok közül a kamara irodájában a következő hirdetmények tekinthetők meg: A budapesti cs. és kir. helyőrség étkezési bizottságáé: az 1910. évben szükséges liszt-neműek, hüvelyesek, fűszerek, zsiradékok és konyhatermesztési cikkek szállítására, beny. h. i. október 5.; a cs. és kir. IV. hadtest hadbizottságáé: buza-liszt, burgonyaliszt, tojás, cukor, élesztő, tej és kaliko (szövet) zacskók szállítására, beny. h. i. szeptember hó 27-én; a m. kir. állami nyomda igazgatóságáé: az államnyomdában szükséges II. és V. csoportbeli papírok 3 évi időtartamra való szállítására, beny. h. i. október 13.; a nagyszabonyi cs. és kir. 12. hadtest hadbizottságáé: az 1910. évben szükséges kenyér és zabmennyiség szállítására, beny. h. i. október 6.; a bolgár államvasutak igazgatóságáé: vasúti váltók és jelzőkészülékek szállítására, beny. h. i. október 19. — Ugyancsak ez uton értesíti a kamara az érdeklődőket, hogy a cs. és kir. 4. vonatosztály részéről kislejtézetű szolgálati lovak árverése folyó évi október hó 2-án és 4-én reggel 8 órakor a vonatlakanya udvarán (Budapest, VII., Aréna-ut 51.) fog megtartatni és a budapesti cs. és kir. tengerészeti különítmény október hó 15-iki lejáratú pályázatot hirdet 3 darab használatban volt gőzkazán eladására.

Egy vidéki pénzintézet tökeemelése. A *Szegedi Gazdasági és Iparbank R.-T.* elhatározta, hogy alaptőkéjét 300.000 koronáról 500.000 koronára emeli fel. Az intézett 1000 darab új 200 koronás névértékű részvényt bocsát ki, amelyeknek elhelyezése máris biztosítva van.

Az osztályorszájték hatodik osztályának mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorolták ki:

10.000 koronát nyertek: 3776 7254.
5000 koronát nyertek: 27389 91846 99194.
2000 koronát nyertek: 3064 7013 14026 15578
160497 16735 17085 28378 29567 33702 37430
43786 49144 53520 57095 57192 58757 67459
73408 76289 82970 83423 85575 85849 88686
90775 92332 95047 95024 96916 103061 109173
1000 koronát nyertek: 2932 3328 6226 12140
13373 14037 14218 14240 17156 17884 19382
18119 19525 24429 24796 27807 30592 32522
34538 37454 37834 37840 40052 42500 45615
51542 51795 52362 55420 57035 57143 61690
62516 65491 68239 68386 72606 74028 74303
78629 80461 81287 82041 83095 84206 84428
88401 88781 89258 92435 96102 96645 99964
100396 104179 105197 105199 107790.
500 koronát nyertek: 2251 2495 7082 8303
8673 9174 9509 10827 10408 11926 12046 12168
12786 14562 15647 16137 18001 22156 23211
23421 23901 27599 30568 31301 32914 33354
34932 35672 37309 41356 43309 43420 43618
44603 44710 47514 44717 46873 48784 48897
50417 54023 55493 56913 59475 59567 62394
62902 62975 65408 70067 70295 70887 71325
73843 74654 79280 80865 85037 86873 89500
90707 90823 91230 91395 92987 94521 95070
95447 96140 97328 98446 99344 100021 10012
100516 101744 102902 103162 103967 104085
104639 105240 106025 106249 106459 106537
107721.

A többi kihúzott szám 200 koronát nyert.

A magyar ipar védelme. Az *Országos Iparpártoló Szövetség* tegnap dr. Bihari Mór alelnök elnöklésével végrehajtóbizottsági ülést tartott, amelyen a magyar iparnak indokolatlan mellőzése eseteinél fogatosítható megtorló intézkedéseket tárgyalták. A Szövetség e tekintetben az utolsó időben beérkezett és igazolt bejelentések közül a következőket tárgyalta: egy takarékpénztár faportálját egy londoni cégnél, Pintér Gyula fűszerkereskedő Kálvin-téri házának fémportálját egy berlini cégnél rendelte meg, Rothberger Jakab férfiniszabó és ruhakereskedő pedig Váci-utcai házának tervezését és építését bécsi műépítésszel végezteti. A végrehajtó-bizottság tudomásul vette a Szövetség irodájának a fennforgó esetekben követett azt az intézkedését, mely szerint a nevezettekhez felvilágosító, kéréllő levéllel fordult, egyúttal kifejezést adott annak a szándékának is, hogy ha ilyen felvilágosító és kéréllő uton czélját el nem éri, a megtorló intézkedésektől sem fog visszariadni. E tekintetben a beérkezett jogi vélemények meghallgatása után meghatározta azokat a módokat, amelyek segítségével a magyar ipar ilyen indokolatlan mellőzésének eseteit a legkíméletlenebb módon lehet a legszélesebb körű nyilvánosságra tudomására hozni. Gelléri Mór indítványára a Szövetség felhívást intéz nemcsak az összes tagjaihoz, hanem az összes társegyesületekhez is, amelyben értesítve őket a Szövetség ez irányú működéséről, azzal a kérdéssel fordul hozzájuk, hogy tagjaikat a lehetőség szerint szoktasák a magyar ipar pártolására és az iránt való kötelességet tartására. Dr. Bihari Mór és Schreyer Jenő dr. együttes indítványára kimondta a bizottság, hogy ezeket és a jövőben előforduló eseteket úgy a kereskedelmi miniszteriumnak, mint a főváros tanácsának be fogják jelenteni. Székács Imre indítványára elhatározták, hogy a legszélesebbkörű hírlapi agitációt indítják meg arra nézve, hogy a nagyközönséget elsősorban felszólítsák a magyar ipar pártolására, másodsorban a sérelmes adatok nyilvánosságra hozásával tájékoztassák őket a magyar ipar mellőzéséről. Cserháti Jenő és Kopernyi Döme indítványára kimondták, hogy csak beigazolt konkrét eseteket hoznak nyilvánosságra. A boszniai tanulmányi kirándulásra a Szövetség a maga képviselőletében Sugár Ottó főtitkár küldte ki. Több folyóügyi elintézése után az ülés véget ért.

Országos baromfi vásár Sopronban. A Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete október hó 22., 23. és 24-én Sopronban, a régi városi lovarda fedett helyiségében országos tenyészbaromfi-vásárt rendez. Az erre vonatkozó bejelentések legkésőbb folyó évi október hó 20-ig fenti egyesület címére Szombathelyre küldendők meg, hol bejelentő iv, ugyszintén bővebb felvilágosítás is nyerhető. Ez lesz az idén a legnagyobb baromfi-vásár a Dunántul. Darányi földmívelésügyi miniszter rendelkezése az Országos Baromfitenyésztők Egyesülete ezen vásáron szerzi be a szomszédos vármegyék területén kiosztandó tenyészanyagot.

Csődök. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara hivatalos értesülése szerint A. T. A. Brandstrup és fia, hamburgi; Codignola Dalmiró peglii; Ferrero Ernesto cornigliano-ligurei; Roberto Luisa genuai; Beano Mario turini; Leib Wechsler berestii; Tewfik és Sabib, Guirgius manfaluti és Ahmed Abdel Khalek el Isbandarini, Ferdiano Vannucci, N. Malloul et Co, Pierre Melenicli, Hafez Mohamed Chaddad, Nassif Abdel Messiek, Ahmed el Attar, Hafez Awad et Mohamed Masoud Mohamed Effendi Hassan, Atia Adam et El Sayed Adam, Hassen Cherif, Aly Tachniy, Michel Lonvarides és Nikolas Areoulis, Seandar Mikhail Makar és Abdel Malek cairói czég ellen csőd nyilatott.

Hajózási díjszabás módosítása. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy az 1908. évi hajózási megnyitárról liszt és örleményküldemények szállítására érvényes I. sz. átvételi díjszabásban f. évi október 1-től kezdődő érvénnyel az alábbi változások állanak be: Swolenowes K. K. St.-Swolenowes - Zelenic K. K. St.-ra Lieben O. N. W. B.-Alt-Liecen O. N. W. B.-ra módosítandó. Swolenowes St. E. G. állomás díjtételével együtt törörendő.

A törökországi szesz kivétel bajai. Az új alkotmányos Törökország f. év nyarain törvényt hozott az alkohol felhasználásáról a szesz italok gyártásában illetőleg a hamisított szesz italok fogyasztásának megakadályozásáról. A törvény lényege a gabona, burgonya és melasséból készült szesznek

fogyasztási czélokra való felhasználása ellen irányul és kimondja, hogy fogyasztási czélokra, szesz italok készítésére csupán szőlőből készített szeszt szabad használni, minden egyéb szesz csak ipari czélokra használható s mint ilyen denaturálandó. Minthogy Magyarország eddigelé jelentős mennyiségeket exportált Törökországba — voltak olyan évek, hogy Magyarország egymaga Ausztria nélkül 25—40.000 q égetett szeszt vitt ki — a Magyar Gyáripárosok Országos Szövetsége beadvánnyal fordult a kereskedelmi miniszterhez, melyben arra kéri, hogy a külügyminisztérium útján a törvény megváltoztatására törekedjék, hogy bármely anyagból készült szesz bevétele is engedessék meg bizonyos egészségügyi ellenőrzés mellett.

TŐZSDÉK.

BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDÉ.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 24.

A készáru piacra ma lanyha volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben, a malmok roppant tartózkodók voltak és éppenséggel semmit sem akartak vásárolni. Ezért majdnem egészen üzlettelenül folyt le a készáru piac, mindössze alig néhány vagon buza kelt el, a tegnapiaknál husz fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 28.10 korona volt 76 kilós tiszavidéki buzáért, legolcsóbb pedig 28 korona 76 kilós fehérmegyei buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs tartott, az árpa és a zab szilárd, a tengeri változatlan. Forgalomba került: 300 q rozs 15.20 koronás áron, 500 q árpa 14.60 koronás áron, 200 q zab 15.20—15.30 koronás áron és 300 q tengeri 15.20—15.30 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet barátságos hangulattal, emellett igen viharosan indult meg, a forgalom folyamán azonban sürgős realizálásokra erősen lanyhult az irányzat és meglehetősen csökkentek az árfolyamok. Később aztán valamivel jobb vételkedv mutatkozott, mire csekélységgel javultak ugyan a jegyzések, amelyek aztán igen csekély forgalom mellett pár fillér keretén belül ingadoztak. Az októberi buza 27.76 koronán indult, 27.62-ig csökkent, azután 27.72-ig javult és zárlatkor 27.70 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen az októberi buza és az októberi rozs árfolyama semmivel sem változott, az áprilisi buza tizenhat fillérrel, az áprilisi rozs hat fillérrel, a májusi tengeri négy fillérrel gyöngült, ellenben az októberi zab hat fillérrel, az áprilisi zab négy fillérrel javult.

A készáru piacra elkelt:

Buza: Fehérmegyei: 400 q 76.5 k, 100 q 76 k 500 q 76 k 28 K.
Tolnai: 200 q 76.5 k, 100 q 77 k 28.10 K.
Rozs: 300 q 15.20 kpf par.
Árpa: 500 q 14.60 K kpf par.
Tengeri: 100 q 15.20 K kpf 200 q 15.30 K kpf kocsira.
Zab: 100 q 15.30 kpf, 100 q 15.20 K kpf.

A készáru jegyzése a mai tozszaen a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.70—29.10
"	76	—	80	28.80—29.30
"	77	28.—28.45	81	—
"	78	28.20—28.50	82	—
Fehérmegyei	75	—	79	28.40—28.60
"	76	—	80	28.60—29.—
"	77	27.80—28.10	81	—
"	78	28.—28.40	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.50—28.80
"	76	—	80	28.70—29.15
"	77	28.—28.20	81	—
"	78	28.10—28.40	82	—
Bánsági	75	—	79	28.60—28.85
"	76	—	80	28.80—29.15
"	77	28.—28.25	81	—
"	78	28.20—28.50	82	—
Bácska	75	—	79	28.70—29.10
"	76	—	80	28.80—29.30
"	77	28.—28.25	81	—
"	78	28.20—28.50	82	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	19.25—19.50
középmínőségű uj	—	—	—	19.05—19.15
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.75—15.05
II-rendű	—	—	—	14.40—14.60
Zab I-rendű	—	—	—	15.20—15.50
II-rendű	—	—	—	14.70—15.—
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.20—15.40
Korpa	—	—	—	—
Kötés	—	—	—	—

A határidőzletben kötetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:
 Buza okt. 27.76—27.78—27.62—27.72.
 Buza ápr. 28.76—28.92—27.80—27.88—27.84.
 Rozs októberre 19.24—19.30.
 Rozs áprilisra 19.90—19.96—19.86—19.94.
 Tengeri májusra 14.04—14.06.
 Zab októberre 14.80—14.88.
 Zab áprilisra 15.22—15.24—15.20—15.28.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre 27.70—27.72
 Buza áprilisra 27.84—27.86
 Rozs októberre 19.30—19.32
 Rozs áprilisra 19.94—19.96
 Tengeri májusra 14.06—14.08
 Zab októberre 14.88—14.86
 Zab áprilisra 15.26—15.28

Budapesti gabonaforgalom.

1909. szeptember 22-től 1909 szeptember 23-ig.

	Erkezett	Elszállított
Buza	41015	3980
Rozs	2196	202
Árpa	4008	—
Zab	7553	3300
Tengeri	—	—
Liszt	—	13201
Korpa	—	2351

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde még mindig a politikai válság nyomása alatt áll. A spekuláció egyrészt véleményes eladásokat, másrészt pedig realizálásokat hajtott végre, mi által igen sürgős kínálat mutatkozott, mincképpen folytán jóval a tegnapi zárlaton alul indultak az árfolyamok és kezdetben még tovább csökkentek. Így az Osztrák hitel 2 koronával a tegnapi zárlaton alul, 661.50 koronán indult, 658.50-ig még tovább csökkent és az előtőzsde zárlatáig csak nagynehezen tudott 659.75-ig feljavulni. A Magyar hitel 764 koronás kezdő árfolyama 762-ig hanyatlott, de még az előtőzsde zárlata előtt 764.50-ig javult. Az Államvasut 5 koronával indult olcsóbban a tegnapi zárlatnál, ezt a veszteségét azonban bécsi ösztönzésre hamarosan behozta. A déli tőzsdén bécsi vásárlásokra kifejezetten szilárd volt az irányzat; nem valami élénk forgalom fejlődött ki ugyan, de az árfolyamok meglehetősen emelkedtek. Így az Osztrák hitel 662 koronáig, a Magyar hitel 767 koronáig és az Államvasut 757 koronáig javította az árfolyamát, úgy hogy tehát a nagyon lanya kezdés dacára is, a Magyar hitel 75 fillérrel az Államvasut pedig másfél koronával drágábban zárult ma délben, mint tegnap. Az alább jegyzett értékeken kívül forgalomba került a mai nap folyamán: Hazai bank 286—287 koronán, Kereskedelmi r.-t. 622—628 koronán, Danubius 347—350 koronán, Adria 438 koronán. A Salgó körül ma nagy élénkség uralkodott: ezt az értéket ma bécsi megbízásokra forszírozottan vásárolták, minek folytán 611 koronás kezdőárfolyama 623 koronáig szökött fel. A zsidó hossznap miatt holnap a tőzsde zárva lesz.

A előtőzsaen előfordult kötések:

Osztrák hitel 661.50—658.50—659.75, Magyar hitel 764—762—765.—764.50, Osztrák-magyar államvasut 751.25—755.—, Leszámitolóbank —, Jelzálogbank 447.—449.50, Rimamurányi részv. 686—689, Városi villamosvasut 283.50—285, Közúti vaspálya 605.—604.50 Magyar koronajáradék —, Déli vasut 125 koronán.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 660.—661.25—661—662, Magyar hitel 765.75—767—766.25—767, Osztrák-magyar államvasut 755.50—777.—, Leszámitolóbank r. 485—486.—, Jelzálogbank 449.50—450.50, Rimamurányi 691—692.50, Városi villamosvasut 284.25—284.50, Közúti vaspálya 605, Déli vasut 126, Magyar koronajáradék 91.85 koronán.

Díjbiztosítások Osztrák hitelrészvényre: holnapra 3—4 korona, nyolcz napra 5—6 korona, okt. hónap végére 24—26 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor.

Osztrák hitel 662.75, Magyar hitel 768.50, Államv. 756.—, Leszámitoló —, Jelzálog 451.—, Rimamurányi 695.—, Közúti vasut 606.50, Városi vasut 287.26 koronán.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, szeptember 24. (Saját tudósítónktól) A világgabonátőzsde e héten nem volt különösebb változás. Oroszország még mindig elsősorban látja el gabonával a bevételre szoruló államokat s exportjával most fölülmulta a saját rekordját. Amerika az export terén csak második helyen áll s Kanada most lát hozzá a szállításhoz, Argentina pedig nagy kínálattal lép föl. Ausztráliában az aratási kilátások az esős idő beállása következtében pompásak. A gabonárák Európában a múlt héten nyugodt irányzat mellett alig változtak. Az ausztriai és a magyar piacok e héten a budapesti aratási jelentések hatása alatt állottak. Sok romániai és szerbiai buza került eladásra s ezek árak a múlt héttel szemben 15—20 fillérrel drágult. Rozs nyugodt forgalom mellett szintén 10—15 fillérrel emelkedett, árpa irányzata valamivel kellemesebb, de sem a konzum, sem az export nem mutatott érdeklődést. Zab gyöngült kínálat mellett 10 fillérrel drágább lett, tengeri ellenben nyugodt és ártartó. A mai forgalomban az irányzat határozottan ellanyhult, mert a külföldi tőzsdékről is bágyadt irányzatot jelentettek s amiatt a konzum nagyon tartózkodóan viselkedett. Így történt, hogy általában az árak 5—10 fillérrel csökkentek.

Jegyzetelt: buza: tiszavidéki 15.85—15.25, bányai 14.60—14.90, mosoni 13.85—15.25, tótfelvidéki 13.80—14.06, déli vasut 13.65—14.05, marchfeldi 13.60—13.95, romániai 14.70—14.85, orosz 13.95—14.35 korona.

Rozs: tótfelvidéki 9.85—10.05, csepeli 9.80—9.95, pestmegyei 10.05—10.15, déli vasut 9.80—10.—, külföldi magyar 9.80—9.95, osztrák 9.80—10.05 korona.

Árpa: Morvaországi 8.10—9.—, marchfeldi 7.50—8.20, csepeli 7.20—8.—, győri 6.80—7.20, közép-dunai állomások 6.90—7.30, déli vasut 7.20—8.50, északmagyarországi 6.75—7.50, tiszavidéki 6.80—7.20, maláta 7.25—7.50, takarmány 7.—7.25 korona.

Magyar tengeri 8.—8.25, Cinquantin 10.55—10.05 korona.

Magyar zab 7.85—8.45, válogatott 8.35—8.60 korona.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 24. Ugyanazok a körülmények, amelyek tegnap kedvezőtlenül befolyásolták a piacot, a mai előtőzsdén is árhanatlást idéztek elő s ehhez járul hozzá a magyar kormányválság is, aminek következtében alpesi részvények 7 koronával, hitel- és államvasuti részvények 3 koronával hanyatlottak. Ultimo prolongációra szűken volt a pénz, noha az még alig indult meg. Korlátok közt prágai vasműrészvények 25 koronát vesztek.

A déli tőzsdén a javulás tovább tartott, mivel Berlinből is szilárd irányzatról jött hír. A forgalom későbbi során az árfolyamok jól tartottak s az üzlet nyugodt volt. Alpesi részvények élénkültek. Korlátok közt salgótarjáni értékek lényegesen emelkedtek.

Tizenegy órakor: Osztrák hitel 659.—, Länderbank 485.50, Anglo 309.50, Bankgyesület 540.50, Államvasut 752, Déli vasut 125, Alpesi 725.50, Rimamurányi 688, prágai vasmű 2855, Török sorsjegy 201.75 korona.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 661.50, Magyar hitel 767.—, Anglo 310.—, Bankgyesület 541.—, Földhitel 1182, Laenderbank 490.—, Union 570.—, Magyar jelzálog 450, Államvasut 757.50, Déli vasut 125.50, Alpesi 730.50, Prágai vasmű 2869.—, rimamurányi 693, Orosz járadék 100.05, török sorsjegy 202.—, Salgótarjáni 626.— korona.

Bécs, szept. 24. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos aranyjáradék 112.95, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 146.75, Magyar hitelbank részvény 768.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 694.75, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 497.—, Magyar koronajáradék 91.90, 4 százalékos magyar földterhem. kötvény 91.80, Magyar nyerm.-kötv. sorsjegy 209.—, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 450.— Magyar kereskedelmi bank —.

Bécs, szept. 24. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 94.75, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 116.80, 1860-as sorsjegy 164.—, Osztrák hitel-sorsjegy 501.—, Angol-osztrák bankrészvény 310.—.

Bécsi Bankverein 540.50, Osztrák magyar bank 1767, Déli vasut 125.25, Dunagőzhajózási társ. 1020.—, Dohány részv. 310.—, Cs. k. arany (vert) 11.38, Német bankv. 117.55, Osztr. Lloyd 507.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.75 795, Osztr. koronajáradék 94.80, 1864-es sorsj. 306.—, Osztrák hitelintézeti részvény 662.—, Union-Bank 578.50, Osztrák Länderbank 498.—, Osztrák-magyar államvasut 754.75, Elbevolgyi vasut —, Alpesi részvény 732.—, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 239.82, Lipótkő 502.—, Török sorsjegyek 201.50 K. Javult.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 24. (Értéktőzsde.) A német vasiparral érkezett kedvező jelentések, de főleg az izzasztó vaspiaccon végbemenő javulás és végül az Iron Monger kedvező jelentése buzdítólag hatottak a bányáértékek piacára ugyanígy, hogy ezek árfolyamai 1—2%-kal javultak. Villamosági részvények jó kereslet következtében szintén 2%-kal javultak. Csekélyebb emelkedés mellett szilárd irányzatuk volt hajózási és bankrészvények is. Járadékok szilárdak. Vasuti részvények irányzata megoszlott, mert az amerikaiak newyorki jelentésekre elgyöngültek, ellenben Déli vasut iránt elég érdeklődés mutatkozott. Az üzlet későbbi menetében a bányáértékek piacán beállott emelkedés tartotta magát, sőt a felfelé irányuló mozgalmukat folytatták és csak zárlat felé voltak engedékenyek a realizációk hatása alatt. Ezzel ellentétben bankrészvények ebben az időben egyes esetekben tekintélyes javulást mutattak. A készpénzpiac ipari értékei valamivel gyöngébb irányzatuk voltak. Napi pénz 2 1/2%, ultimópénz 4%. Magánleszámitolási kamatláb 3 1/2%.

Berlin, (Zárlat.) szept. 24. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék 97.50, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.40, osztrák hitelrészvény 208.50, Déli vasut 24.90, orosz bankjegyek 217.20, 4 százalékos új orosz kölcsön 87.70, Discont Commandit 194.60, Dinamittruszt 172.20 Harpeni 210.10, Unifikált török járadék 94.—, 4.2 százalékos ezüst jár. —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.80, Magyar koronajáradék 92.—, Osztrák-magyar államvasut 161.60 Bécsi váltóár 85.—, Osztrák járadék —, Alt. villamos-sági Edison 240.—, Gelsenkircheni 213.10, Laurakohó 200.30, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) szept. 24. 4.2 száz.-os papírjáradék —, 4 száz.-os osztrák ar.-jár. 99.80, Magy. ar.-jár. 94.85, Osztrák hitelint. részv. 207.80, Osztrák-magyar államvasut 161.—, Északnyugati vasut —, Bushieradi vasut —, Londoni váltóár 203.95, Bécsi Bankverein 137.50, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.80, Osztrák koronajáradék 94.90, Magyar koronajáradék 92.—, Osztrák-magyar bank 126.45, Déli vasut részvény 25.—, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.05, Párisi váltóár 81.15, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) szept. 24. 4.2 százalékos ezüst járadék 97.45, 1860. sorsjegy 165.—, Déli vasut 24.90, 4 százalékos aranyjáradék 99.10, Osztrák hitelrészvény 209.10, Osztrák-magyar államvasut 161.25, Olasz járadék 104.20, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.50, Szilárd.

London, szept. 24. Angol consol 83 1/8

Páris, (Zárlat) szept. 24. 3 százalékos francia járadék 97.45, Osztr. aranyjáradék 101.50, Magyar aranyjáradék 96.50, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505.50, 3/4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 443.—, 5 százalékos marokkói járadék 520.—, 4 százalékos 1890. román kölcsön 97.90, 4 százalékos kons. amort. román jár. 93.85, 4 százalékos amort. román járadék —, 5 százalékos orosz járadék 103.77, 4 és fél százalékos 1909. orosz jár. 97.—, 4 százalékos spanyol jár. 96.35 4 százalékos unifikált török jár. 93.55, Török sorsjegy 192.75, Török dohányrészvény 893.—, Osztrák földhitelintézet 12.63 Osztr. Länderbank 525, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 17.29, Banque Ottomane 728.— Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 132.—, Merdionalvasut 692, Hartmann gépgyár 571.—, Rio Tinto 19.67, Sucrerie d'Egypte 37, Tula 351, Uríkányi közsén 175, Charred 50.—, De Beers 467.50, East Rand 142.—, Jagersfontein —, Trans. Land Comp. 87.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.68, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.75, Váltó Belgiumra (rövid) 7/8, Olasz aranyváltó (rövid) 3/16, Váltó Svájcra (rövid) 3/16, Csekk Londonra 25.14, Magánkamatláb 2. Szilárd.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

HETI MŰSOR.

Szeptember	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Föv. Városligeti Színház	Föv. Nyári Színház	Uránia
26. Vasárnap délután este	A vasgyáros A kiskirályok	Hunyadi László	A zsába A hivatal	Janoska Az elvált asszony	A szerencse fia Pádua hercegnője	Szerelmi keringő Szerelmi keringő	Az igazi diákok Szinházi képtelenségek	—

KÜLÖNFÉLÉK.

Jóslat.

Még állsz, virulsz, mint büszke, dali czédrus,
S még gögösen bász velem.
Es én alázatosan, fóm lehajtvá,
Megcsókolom lágy kezéd.

De lellem szárnya már a jövőt iszsza . . . .
Hajlongni fogsz, mint gyenge ibolya!
Megtörve, sirva hullsz le lábaimra . . . .
S én felemellek diadal-ittasan.

Simon Viktor.

(Boldogság a házasságban.) Egyik angol nőegylet nemrég enquetet rendezett annak megállapítása céljából, vajjon valamely férfi lehet-e házasságában és hivatásában egyaránt boldog és megelégedett? A kérdésre a legtöbb asszony tagadólag válaszolt. A hölgyek egyik csoportja, a meg nem értett asszonyoké, kijelentette, hogy férjeik csaknem kizárólag hivatásuknak szentelik életüket és gyakran sikert-sikerre halmoznak, családi életükben azonban felelősségeiket és gyermekeiket teljesen elhanyagolják. Ezzel szemben a szerencsés asszonyok azt gondolták, hogy őket a férjeik szinte tenyerükön hordják ugyan, de a legelzáróbb szükségleteiket is alig tudják fedezni a nagy boldogság közepette. Ugy látszik, hogy a valódi életirányt egy tudós tanár özvegye találta ki, aki huszonnégy esztendőig tartó házasságának nagyobb részében a meg nem értett asszonyok csoportjába tartozott, a házasság utolsó éveiben azonban a nő foglalkozni kezdett férjének tudományával és abban lassankint férje segédje lett és így férjének valódi élettársává alakult át. Az özvegy maga a következőket mondotta házasságáról:

— Férjemmel huszonnégy esztendői házasságot éltem anélkül, hogy különösen boldognak vagy boldogtalannak éreztem volna magamat. Férjem ugyan valóban jó ember volt, udvarias, előzékeny és teljes szabadságot engedett nekem, mindez azonban nem oszlatta el abbéli csalódásomat, hogy olyan férjem van, aki tisztára csak tudományának él. Éjjel és nappal könyveit föl hajolva dolgozgatott és a négy órai alvást már bünös időpazarlásának tekintette. Négy gyermekünknek apjuk jelenlétében még sirniok vagy nevetniök is tilos volt, nehogy gondolkodásában esetleg megzavarják. Ezt az állapotot évek hosszú során át eltűrtem, végre azonban öntudatra

volna a föltűnés, melyet pusztá megjelenésével kelteni tudott. Du Charrast boszantotta. Volt is ilyesmi neki az eszében! Bánta is ő a világ minden szép asszonyának érdeklődő pillantását, meg azt, hogy egy sereg értelmi és születési arisztokrata egy estén ő vele foglalkozik. Mikor az úgy is csak holnapig tart, s azontul megint más játékszert talál magának a társaság kíváncsisága. Azé a társaságé, mely arról nevezetes, hogy egy szemé előtt lefolyt véres forradalomról sem szokott tizenégy napnál tovább beszélni. Ugyan kevésbé ismerheti őt a bárónő, ha azt hiszi, hogy ő ilyesmirt jött ide!

Pedig mindez — ugylátszik — csak ize-lítő akart lenni.

Mikor ugyanis Poitiers vicomte, (a legfáradhatatlanabb rendező, ki udvari bálókban is nagy sikereket és elismerést aratott e téren) a füzértáncz idejét elérkezettnek találván, az urakat és urhölgyeket helyeik elfoglalására kérte fel, a bárónő a melléktérbe vezettette magát hallgatag lovagjával. E helyiség csak kevés volt szűkebb a tánczteremnél s a vendégek ama jelentékeny részének adott menedéket, kik az aranyos fiatalág örömeiben mint „passziv nézők a csillárok alatt” sem akartak részt venni. Unalmas nép, melynek száma egyre aggasztóbban növekszik. Hajdan az emberek azzal tették nevetségessé magukat, hogy paróka alá rejtett ősz hajfürtjeik daczára sem akarták elhinni, hogy nem fiatalok többé; a tizenkilencedik században azzal szomorítják egymást, hogy gondosan elkerülnek mindent, amiből fiatal voltukra lehetne következtetni. A dolog megérdemelné, hogy még egy kísérletet tegyenek a parókával; ki tudja, nem az-e a tömeges korán öregülésnek az oka, hogy most egy bizonyos életkoron túl csakugyan nehezebb dolog fiatalnak látszani?

A bárónő helyet foglalt egy ottomán, mely előtt kis asztalka állott. Du Charrast magával szemben mutatott helyet. — Előtűk közepén népes csoportok állottak, a falak mellett meg a szögletekben több kisebb társaság

jutottam. Háztartásomban megbízható egyéneket alkalmaztam, magam pedig szívvel-lélekkel bele-mélyedtem a férjem munkájába. Titkára, segítője, munkatársa lettem férjemnek és végre odáig jutottam, hogy tudományos sikereit részben nekem köszönhettem. A valóság az, hogy folytonosan ösztönöztem nagyravágyását, hogy tudományos pályáján a legmagasabb fokra eljusson. Ideális életünknek azonban csak rövid ideig örvendezhettem, mert férjem súlyos beteg lett és egy évvel később meg is halt. Sajátságosnak tűnhetik fel, de mégis igaz, hogy házasságunk boldogabb része ez az utolsó tizenkét hónap volt, amely idő alatt férjem az ágyához volt kötve és melyben éjjel és nappal az összes munkáit én végezhettem.

(Érdekes főpróba.) Market Droyton angol városka a múlt szerdán furcsa képet öltött. Az idegennek, aki véletlenül aznap érkezett a városba, okvetlenül fel kellett tűnnie, hogy a város leányai nagyon boldogok lehetnek, mert valamennyi örömtől sugárzó arcczal sétálgatott a déli körzón, míg a fiatalemberekről épp az ellenkezőt kellett feltételezni, mert ezek szomorúan és leverten mérték végig az aszfaltot, mintha az a sok mosolygó leány épp most kosarazta volna ki őket és ők éppen azon tanakodnának, érdemes-e ilyen körülmények között még tovább is czipelni az élet terhét, vagy egyszerűen borbá fojtsák-e bánatukat? A serdülő fiúk meg leányok feltűnően egyenes tartásukkal és illedelmes, szinte méltóságjeljes magaviseletükkel vonták magukra a közfigyelmet, mintha már felnőttek lennének. Aki a dolog iránt jobban érdeklődött, az megtudhatta, hogy az örömeink meg a bánatnak ilyen tömeges bemutatása nem volt egyéb egy nagy nyilvános főpróbánál. A rákövetkező napon ugyanis a városka polgársága ősi szokáshoz híven, nyárbucsuztató ünnepeit rendezett és a rendezőség díjakat tűzött ki a legboldogabb leány, a legszomorubb legényember és a legelegánsabb fiú- és leánygyermek részére. A díjak odaítélése egy héttágu zsűrire volt bízva és mert boldognak vagy szomorunak látszani nem olyan könnyű dolog, főpróbát kellett tartani.

(Régi és új tánczok.) A choreográfiai művészek és mesterek párisi és nemzetközi akadémiaja most adta ki a nemrég lefolyt IX. choreográfiai kongresszusról szóló jelentést, melyet Giraudet, az akadémia elnöke szerkesztett. A jelentésből megtudjuk, hogy az idén a boston, a duplaboston, a two-step és a „pas de minuit” lesz különösen divatban. A négy táncz közül az utolsó

még kevésbé ismert, de a többi három már meglehetősen régi, sőt a bostont egészen a IX. századig vezeti vissza Giraudet ur, amikor ugyanis a francia bourée lépéseiből fejlődött és II. Lajos udvarában már a bevett tánczok között szerepelt. A boston tehát régiebb, mint a keringő, amelynek keletkezése idejét Giraudet a XII. század végére helyezi, régiebb, mint a polka, amelyet Louvois talált fel és régiebb, mint a mazurka, a francia négyes és a többi divatos táncz. A modern tánczokra nézve Giraudet érdekes statisztikát állít össze a mozgások mennyiségére vonatkozólag. A bostonnál öt perc alatt, ami 250 ütem, egy tánczos 600 lábmozgást végez, a befánczolt távolság 150 méter, a lépések száma pedig 95, amihez még 14 meghajlási és egyéb mozgás számítandó. A munka tehát, amelyet egy tánczos játszva végez, nem mondható éppen csekélynek.

(Rostand-anekdóta.) A párisi lapok a következő jóízű történetét jegyzik fel, amelynek hőse a „Cyrano de Bergerac” szerzője. A költő nemrég leutazott egyik vidéki rokonához, akinek gyermeke született. Rostand vállalta a komaságot és elment az apával az anyakönyvi hivatalba. Az anyakönyvvezető bejegyezte a gyermeket, azután Rostandhoz fordult, mint keresztapához:

- Mi a neve tisztelt uram?
- Rostand Edmond.
- Foglalkozása?
- Iró vagyok és az akadémia tagja.

— Helyes. Most pedig önnek alá kell írnia a nevét. Tud ön írni? Mert ha nem, akkor csináljon egy keresztet.

(A bánánhajó.) Egy skót hajógyár oly hajót épített, mely kizárólag banánszállításra van be rendezve. A hajó 65.000 köbméter banánt szállíthat egyszerre Nyugat-Indiából. A raktárhelyiségek gondosan el vannak egymástól szigetelve porrá tört parafával s az egész hajón légerszűrők vannak végig, melyek a gyümölcsöt mindig üdén tartják. — A levegő lehűlését külön gép végzi folyékony szén-sav segítségével. A raktárakban a levegőt állandóan 13 fokon tartják s annál még a nyugatindiai rekkenő melegben sem több. A banánt csomagolás nélkül, eredeti fűrtökben rakják be a hajóba, illetve aggatják fel az akasztókra s ily eljárás mellett teljesen épen érkezik meg rendeltetési helyére, Manchesterbe.

vonta vissza magát, halkán beszélgetve. A terembe behallatszott a tánczoló zaja s a pattogó ütemű zene vidám csengése, de ez csak kellemesebbé tette a társalgást, mert az egyhangu zsi-bongássá törődő hanghullámok senkit sem zavartak abban, hogy a neki szóló szavakat megértse, távolabbi idegen fülek előtt azonban előzónlították a tért s a szándék határain véletlenül átszabaduló rakoncátlan hangokat, mint bércezi patakot a völgy tava möhön fölszították magukba.

Aztán az arcvonásokat sem lehetett itt távoli tanulmány tárgyává tenni, mert sokkal halványabb volt a világítás, mint a három csillár száz és száz lángjától sugárzó tánczteremben. Itt némely szögletben egész félhomály volt, aki oda beült, alig vették észre. Kamill egy ilyen árnyas helyre húzta székét s míg a bárónő egy fiatal tiszt udvarlására igyekezett kitérő válaszokat adni, az est hőse mély gondolatokba merült.

Ki tudná, nyugalmat veszített lelke merre kalandozik s hol pihen meg? Az elesett ellenfél véres alakját látja ismét, ott a kertlakban, amint hörgöve eldőlt s megtört fényű szeméire az örök éj árnya szállt alá? Vagy az a sötét üreg nyílt meg előtte, melybe a másik áldozat holttestét falaztatta? Azét, aki szerette, bálványozta őt, aki bajtársa volt a harcban, megosztotta vele a hosszú száműzetés keserű kenyerét, akivel együtt álmodoztak egykor a haza szebb napjairól s együtt alkották az újjászületés merész, büszke terveit, aki feláldozott érte mindent, vagyonát, vezéri szerepét, megvédte őt vére, testi épsége árán s akinek mégis halni kellett, mert rendületlen volt, mert eszményeit nem tudta máról holnapra oly gyáván magtagadni, mint ő! Vagy Ponthieut látja ismét maga előtt? Aki leczkét tartott neki a becsületről? Azóta hol van az már! A rendőség bizonyára nem váratoit magára sokáig s a nyakas embert talán épen most viszik megkötözve a börtön falai közé.

Gyermekei jajveszékének, neje a kezeit tördeli, s ártatlanságára esküszik. Mind hasztalan! A föltalált fegyverek ellene bizonyíta-

nak. Kamillnak fülébe cseng a sirás, hallja a kétségbeesett sikoltást a nő ajkain, aki veszve látja férjét. Hiszen minden összeesküvőnek halál a büntetése, s Ponthieut ellen lép-ten-nyomon újabb bizonyítékokat talál. Ő lehet a legnagyobb bünös valamennyi közt! Mennyi fegyvert rejtetett, mennyi gyilkos hadiszert, löport, golyót, töltést! Sorban megtalálnak mindent. Ha azt a befalazott fülkét is fölfedezik ott jobb oldalról a fegyvertár ajtaja mellett! Ha kibontják s megtalálják a Greppo holttestét! Egy képviselőt leszurva. Ha Ponthieut vádolják a gyilkossággal, oda viszik szembesíteni a holttesttel s annak látása elveszi lelki erejét s vallani talál! Elmondja, hogy kik voltak a végrehajtó-bizottság tagjai? Elmondja, hogy Du Charras Kamill ment onnan el ma utódjára! Ha arra kiadják ellene az elfogatási parancsot s innen, hová eljött, hogy előkészítse útját a császárhoz, elhurcolják a börtönbe? Milyen közel áll most ő ehhez!

De ki hinné mindig a rosszabbat? Neki fennragyog a csillaga; ő tudja, érzi, hogy küldetése van, — meggyőződése, hogy nem bukhatik. Egy-két nap még s azután övé a hatalom, kezében az erő — boldoggá tenni egy nemzetet!

S olyan édes megnyugvást is adna e hit, csak azoknak az elnémitott ajkaknak a gunyos kaczagását ne hallaná szüntelen.

„Törődöl is te a nemzet boldogságával! Bánd is te az egész világ baját! Magadat akarod te boldoggá tenni! Ezért kellett meghalni nekem, ezért kellett Ponthieut elveszteni, ezért kellett a forradalmat elárulni!”

„Elmégy te még messzebb is! Lesz még belőled a szabadság gyilkosa, a nemzeted hő-hérja, a vérengző zsarnok czinkostársa — csakhogy magadévá tehesd azt a nőt, akiről nem tudtál lemondani!”

Kamillnak megreszkett a szíve. Hát a meghaltak is tudnak beszélni? Örökre lezárt ajkak szava is fölhallatszik a sirból? Örökre fogja őt üldözni az a hang, az az árny?

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK
Szombaton, 1909. szeptember 25-én

Nemzeti Színház
Előszór.
Kiskirályok.
Vigjáték 4 felvonásban. Irtá
Abel Hermant. Ford. Heljal J.
Don Lols Aregápa Hartos
Hortensia Gerő L.
Manuel Körby
Elvira infánsné Csillag T.
Mimi hercegnő Helvet L.
Hedwige hercegnő Paulai K.
Konrad nagyherceg Horváth
DeleHueró de Valenzia Hajdr.
Ernest, haziszolga Nagy
Domíng, néger Gabonyi
Wanda, szobaleány Keczeri L.
Lataj Narkás
Porás Magyar
Maitre d'hotel Magyar
Kezdeté fél 8 órákor

M. kir. Operaház
Carmen.
Opera 4 felvonásban. Zenéjét
szerezte Bizet. Szövegét Meren-
mer Prosper beszölte átán Irták
Meilhac és Halévy L.
Don José Környei
Escamillo Takács
Carmen Szamosi
Danczare Ney
Remendado Pichler
Zuniga Kornay
Morales Mihályi
Lilás Pastie Zsolna
Kezdeté 7 órákor

Magyar Színház
Előszór
Pádva hercegnője
Tragedia 3 felv. Irtá W. de Oszkár
Simonne Gessé Sebestyén
Beatrice Forgács R.
Guido Ferrandi Csontos
Ascanio Cristofano Thuroczy
Morazone gof Kúthy
Bernardo Cavalcanti Vago
Andrea Polajuolo Gere
} polgár Dobi
} kator Kornendy
Lucia Dobos
Mati Petrucci Czobor
Zepo Vitezeró Beza P.
Tadco Bardi Felhő
Karady
Kezdeté fél 8 órákor.

Urania-színház.
Zárva

Várszínház
Zárva

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső
FOGORVOSI INTÉZETE
áthelyezve: **Károly-körut 3. sz. alá.**
Fájós fogak meggyógyítása Szájpádás nélküli műfogak
Tartós fogtömések aranyhidak, koronák,
Foghúzó (altatásban is.) Jól használható fogorok el-
készítése és behelyezése.
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.
Videkiek félnap alatt megkapják műfogalkat

FOLIES CAPRICE
VI. kerület, Révay-utca 18. szám.
Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.
Az előadás kezdete fél 9 órákor.
Ma 1/2 10 órákor
FALUSI ÉRKOLCSOK
tréfás vidéki história. Irtá Satyr. Rendező: Rott Sándor.
Végül 11 órákor: Ujdonság!
MAISON ARABELLA
Bohózat, irta: Taufstein. Rendező: Springer A
Továbbá: Elsa de Sylvia, Werner Teresi, Trebitsch
Sándor és Springer Armin.
Jegyek kaphatók a nappali pénztárnál, Révay-utca 18.
d. e. 8-11-ig és d. u. 8-10-ig. „Lyra” jegyirodájában, VI.,
Andrássy-ut 15. és Sopronyi nagytérde Rákóczi-ut 1. sz.
12 óra után az 1-5 emeleti CASINO DE PARIS-ban a
világ legelső ének-tánc-atrakkioi fellépte.

PARISIANA ORFEUM
Szerecsen-utca.
Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-43.
Ma és mindennap este 9 órákor
Uj műsor! Uj műsor!
La belle Ouidó
a párisi Folies Bergere csillaga. Torador és andaluziai táncok.
Mirra Halai török háromjelent. The Johnsons komikus
zsonglőrök és még 15 szenzációs attrakció.
Ejféli után a télikerthöz táncmulatóványok. Helyárak:
Fehély 10 és 12 B, belépőjegy 2 K. Ejféli után szabad be-
menet. Jegyek egész nap kaphatók.

Fővárosi Orfeum
Waldmann Imre igazgató. VI., Nagymező-u. 17
Még csak rövid ideig!
PALMA-NATHAL a gorilla ember,
NEUMÜLLER, — **GOLEMANN** stb.
Uj fellépés!
Fabián Kornélia
Kabaretszínművésznő új műsorával „Nem látják kérem a
völégényem?” — „Naphír egy zenés kávéházból.” stb.
Az előadás kezdete 8 órákor.
A télikerthöz reggeli 6 óráig **VÖRÖS ELEK** zenekara hangversenyez.
Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig, péntektől, augusztus 13-tól
kezdve, a nappali pénztárnál.

CIRKUSZ BEKETOW
Városliget. Telefon 107-46
Ma szombaton 1909. szept.
25-én este 8 órákor
Jutalom Előadása a köz-
kedvelt bohóc párnák Joe és
Tomy és az egész szeptem-
beri nagy műsor.
Idény vége 1909.
Október 3-án.

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22
Salzer Marcell a világhírű előadóművész és
recitátor. — Budapestben eddig
példátlan, ragyogó sikere következében szept. 30-ig
meghosszabbította vendégszereplését. Salzer Marcell
minden nap új műsorral lép föl! Vasárnap, e hó
26-án délutáni előadás. mérsékelt és esti előadás
rendes helyarákkal. Salzer Marcell mindkét elő-
adásban fellep.

BUDAPESTI CABARET BONBONIERE
Teréz-körut 28. Telefon 52-88.
Bálint Dezső igazgatása alatt.
Minden este 9 órákor. A fenomenális sikerű szeptemberi
műsor utolsó napja. A Rima a tőzsdén. Cook és Peary a
járásbírósg előtt. Bloch majd hegedűl! és még 12 elsőrangú
móka, tréfa, szatíra és kuplé.

STEINHARDT-MULATÓ
Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.
Ma és mindennap
A FEKETE FRANCZI. Bohózat, irták: Glinger és
Taussig, ford. Steinhardt.
11 órákor: 11 órákor:
CSINGILINGI! Bohózat, irták: Glinger és
Taussig, ford. Steinhardt.
Továbbá: Steinhardt mint COOK az északsarki utazó és
Gyártás teljesen új magánzámakban. Kétféle attrakciók.
Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és érv. Kont J.-né
dohánykülönlegességi áruházában, Andrássy-ut 20. kaphatók.
Esti pénztárnyitás 7 órákor. A remek télikerthöz cabaret
és tánc. — Belépődíj nincs. — Izleles magyar konyha a híres
Baloné vezetésével.

XVI. évfolyam.
SOMOGYI MÓR
zongoraművész,
államilag képesített okleveles zene-
tanár igazgatása alatt álló ZENE-
Konzervatórium
(akadémiai előkészítő-tanfolyamokkal)
Budapest, VII., Erzsébet-körut 44.
Beiratások naponta 9-6-ig.
Az ország legelőkelőbb művész-pedagógusai.
Allamilag diplomált tanárok.
TELEFON 63-45. TELEFON 63-45

ÖNBÉREL
egy ócska zongorát vagy pianót és
KIDOB
havonta 12 vagy 16 korona kölcsönjárt, végre pénzt
kíndta, zongorája nincsen.

HA FIZET
havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, leg-
modernebb ércpancsejtű, kerezsthusos új zongorát
vagy pianót, nem ír alá váltót, nem állít kezest, nem
leköteleztette bankszövetkezetnek és idővel mégis tulaj-
donn lesz a zongora. — Ilyen ideális szolid, liberális módon
kapható kizárólagosan csak

„MUSICA” részvény-társaság
(Igazgató: Sternberg Dezső.)
zongora eladási és kölcsönzési telepe.
Eufon kölcsönárakú legtekéletesebb gramofon- és művés-
lemek főtárolására.
Budapest, VI., Teréz-körut 1/a.
(Király-utca sarok, az Országos Zeneakadémia közelében.)
Telefon 4-21.
Zongorák beszerzése, javítása, hangolása legkülönlegesen.
Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak
a fővárosban lakók részesülnek.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!
JEGYGYÜRÜK
**NÁSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK**
A
LEGELŐNYÖSERBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZTES MŰRŐK ÉS
üzletében szereshetők be
BUDAPEST, Erzsébet-körut 22
VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRLEGYÉK 2000 RAJZZAL INGYENBÉRMENTVÉ

52
A
P
685
latár
szab
kül
köve
mük
mell
Ár
Au
tend
Bud
geket
esedé
Olasz
írás
kérlek
M
AIK
L
r
BA
" "
Buda
14
van é
1 dar
1
1
2
Október
Novemb
Fenti é
kaphat
való be
a számk
összes
solási lap
hez kapja
játék, me
Be
BUDAPE

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.
AUFRECHT és GOLDSCHMIED
 Budapest, VII., Rákóczi-út 30. ajánlja
Pieper Nikolas Automata pisztolyt.
 Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 6.35 mm. Browning-patronák használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szerencsém nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.

Ára 30 Korona. **Havirészlet 4 Kor.**
 12 havi egyenlő részletre 72 Korona.

Levegőgondó és hosszánk beküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied cégnél
 Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezzel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt _____ korona árban, fizetendő _____ kor. havi részletekben _____ től kezdve, Budapest, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi.

Lakhely: _____
 Kelcs: _____
 Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Alkalmi Butoráruház

Legolcsóbb bevásárlási forrás butorok, garnitúrák és szőnyegekben!

BALASSA ES RÓNA

butoráruháza

Budapest, VI., Eötvös-utca 17. sz.
 (Andrássy-ut sarok.)

Jakab Ödön könyvei.

Költői művei:

- Nyár. Költemények. Diszkótésben 4.-
- Hangok az ifjúságból. Költemények. Diszkótésben 5.60
- Szilágyi és Hajmási. Költői beszély 4 énekben. Neogrády Antal művészi rajzaival. Diszkótésben 8.60
- Argirus. Tündérmese 4 énekben. Nyolcz fénynyomatú képpel és számos szövegképpel. Diszkótésben 10.-
- Pástorizések. Versgyűjtemény. Pompás diszkótésben 4.-
- Róma. Költemények. Neogrády Antal képeivel. Diszkes bór-kötésben 4.-

Próza munkái:

- Élet. 14 elbeszélés egy kötetben 2.-
- 4 két ímpostor. Elbeszélés gyermeknek. Neogrády Antal rajzaival. Színes diszkótésben 4.-
- Falu. Elbeszélések Kimnach László rajzaival. Színes diszkótésben 5.60
- Komédiák. Elbeszélések gyűjteménye. Tull Ödön művészi rajzaival. Pompás diszkótésben 5.60
- Pihenő. Elbeszélések. Neogrády Antal rajzaival. Színes diszkótésben 5.60
- 4 jövevények. Dráma 3 felvonásban. Kötve 4.-

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fial) r. t. nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

MÁR MEGMONDTAM:

HA JÓ RUHÁT,
KÉSZEN VAGY MÉRTÉK SZERINT
 ÖHAJT BESZEREZNI, MENJEN

NEUMANN M.

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ CZÉGHEZ

BUDAPEST,
IV. MUZEUM-KÖRÚT 1-3.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

2971/909. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény

A m. kir. földmivelésügyi minister ur rendeletére a budapesti Lánchíd mederszelvényében mutatkozó rendellenességek megszüntetése céljából végrehajtandó és 3619/02 m³ kőkotráshból álló munkálatra nézve 1909. évi október hó 12-én d. e. 11 órakor a budapesti m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében nyilvános, zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A versenyárgyaláson az ajánlattevők, vagy azok képviselői jelen lehetnek. A végrehajtandó munkák tervezete, a kötetős szerződés mintája és az annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek, valamint az ajánlati feltételek a budapesti m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott szereshető meg az ajánlati minta is.

Az ajánlatok, melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előirt minta használatával kell kiállítani, a jelzett nap d. e. 1/2 11 órájáig a budapesti m. kir. folyammérnöki hivatal főnökénél nyújtandók be.

Budapest, 1909. szeptember hó 23-án.

A budapesti m. kir. folyammérnöki hivatal.

14 HUZÁS

van évenként a következő 6 darab sorsjegyre:

- 1 darab Pesti Hazai Takarékpénztár sorsjegy
- 1 " Olasz vörös-kereszt
- 1 " Bazilika
- 1 " Józsi
- 2 " Erzsébet-Szanatórium

Legközelebbi huzások:

Október 5-én a HAZAI-ra. Főnyer. 600.000 kor
 November 1-én az olasz vör. és Erzsébet sorsjegyre

Évi nyeremények:

2,000.000

korona

Főnti 6 darab sorsjegy 43 havi 7 koronás részletfizetésre kapható. Az első 7 koronának lefizetése vagy utalványon való beküldése ellenében megkötőd azonnali játekekkel a számkat tartalmazó részletfizeteket, melyek alapján az összes nyeremények a vevőt illetik. Huzás után sorozási lapot küldök. A törlesztések befizetésével a vevő kezhez kapja az eredeti sorsjegyeket, melyekre még 23-68 évig játszik, mely idő alatt minden sorsjegy nyer. Részletfizeteket utánvétellel nem küldök.

Beifeld Bankház
 BUDAPEST, Károly-körút 1. Alapítva 1874.

VSZTOJKAI

A LEGKIVÁLÓBB LUGOS SÓS SAVANYÚVIZ
 GÉGE ÉS TUDÓMURUT ELLEN
 CUKORBETEGSÉGEKNELSPECIFICUM
 TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK
 FŐLEGKAT:
 MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI RT.
 BATHORY-U 5. TELEFON: 162-84.

958. sorozat Bon 028. szám

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyort orvosi mű- és kötszertész
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.
 köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15%, azaz tizenöt százaléknyi árkedvezményt adni az ered.

F. Bergerand fiis,

párisi különlegességek
 (óvszerek) gyártmányából. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen, zárt levélben küldetük.
 Kivágatott az Egyetértés-ből. 25705

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6-C. 82

Gyümölcsfa
diszta stb. árjegyzékkel ingyen szolgál Weber faiskolája Békásmegyeren.

Pénzlelőleget
azonnal nátam bizományba beraktározott butor, zongora, varrógép és kereskedelmi árukra. Tauber Armin Tauber és Társa cég, Baross-tér 17. 27827

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiá tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Harkovits Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szent. 1-től 10-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezékek-től s más hirdetésünktől utánzó újabb tanfolyamok-tól független. Telefon 64-88. Beiratások egész napon át.

Pénzt rögtön
butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségünkbe bizományba beraktározza
Tauber
VI. ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84-33.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá nriszoba, iroda-berendezések, rez- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bór-garnitúrák eladása s vétele
Wechsler Karolyné
VII., Király-utca 23. I. em. Kázinó-utca sarok.

Pótvizsgálatra
javítóra, póterítésre, bármilyen vizsgálatra előkészít: «Szűnidei Tanfolyam» Garay-utca 5. II. 12/a.

Réz és vasbutor
gyári áron, réz hálószoba berendezések a legkisebb amerikai módszer szerint készíttve és féregmentessé tételének egyedül gyárasan legolcsóbb gyári árakban ajánl Weisz Jakob, Budapest, Andrassy út 77. (bejárat Róza-utca-ban.) 27644

Kocsis Árpadosarnok
VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarország legnagyobb kocsis raktára Árjegyzék ingyen és bérmentve. 28898

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa, Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Csemegeszlő
médés saszele, muskotály postakosaraként 2.80, mázsánként 42 korona, befőzésre remek ősziduranczaibarczot 3.40, magváltószilvát 2.80 lekvárnak 25 kgr. 9 koronáért előlegbeküldésse. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Csemegeszlőt
legnemesebb fajokból postakosaraként 2.80, rétes és csemege almát, császárkörtét, magváltószilvát 2.40 mázsánként 20-24 koronáért, zöld paprikát, ugor-kát 2.40, paradicsomot 1.40 mázsánként 16 koronával. Gyümölcskivitel Csongrád.

Zálogcédlulákat
veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Isabella-utca sarkán. 27658

Csemegeszlőt
remekszép nagyszemű chaselsat muskotálylyal, vagy válogatott lezsebb őszibaraczkot 5 kilót 2 1/2 koronáért, zamatos körtét, legfinomabb asztali vagy rétesalmát, édes besztecei szilvát 2 koronáért szállít Müller I. szőlő-birtokos Kiskunhalas.

Réthy
név írásható a valódi pemetefü csukorka minden egyes darabkáján. 26796

Tankönyveket és Segédkönyveket
vegyen
Magyarország legrégebb és legnagyobb tankönyvkereskedésében
LAMPEL R.
könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságú
Budapest, VI., Andrassy-ut 21.
Itt kapható
az elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi- és magániskolákban s a szakiskolákban használatban levő minden tankönyv és segédkönyv a legújabb kiadásban.
Postai megrendelések a beérkezés napján azonnal elintéztetnek.
A kiadásunkban megjelent összes tankönyvek jegyzékét kívánatra készséggel megküldjük.
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r. t.
Budapest, VI., Andrassy-ut 21.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, nriszoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SÁNDOR és Társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezülett Gyár-utca. Telefon 14-06.

Brilliantot,
aranyat, ezüstöt, ékszeret és röglőgepet veszek és eladok. Kérlek ékszerház Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 93-49.

Zálogcédlulákat
veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Isabella-utca sarkán. 27658

Ingóságokat
értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Készpenzeiollgel beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszertű raktárba csekély díjazásért értékesítéssel, csejájából vagy anélkül. Telefon 110-08. 9984

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítési összes tennelkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Ingyenes gépirás-tanítás.
Kedvezményes magyar, német gyorsírást-oktatás. A «Stenografia» Országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró- és gépiróiskolában okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai tanárok vezetése alatt havonként új gyorsírási, gépirási és sokszorosító tanfolyamok nyílnak. Kereskedelmi tanfolyamok egyszerű és kettős könyvvel kereskedelmi számtan, levelezés, fogalmazás, helyesírás és szépírás. Díjtalan és biztos állásközvetítés. Tanórák reggel 8 és este 9 óra között. A gyorsírást sürgős esetben egy hónap alatt is megtanulható. Külön órák. Sokszorosító és másoló iroda. Irásmunkák leírása és sokszorosítása a legkedvezményesebb feltételek mellett. Beiratások naponta vannak az intézet helyiségében kizárólag: Rákóczi-ut 66. I. em. Az intézet ismert elnevezéseit újabbban megtevesztő módon utánozzák. Tájékoztatót czívesen küld az igazgatólag.

Singer női varrógépet
27 forintért karikahajó 40 forintért. centralbolt 45 forintért. Iparosgepeket igen olcsón 5 évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzékem ingyen. Krausz Henrik varrógépgyári raktára Budapest, IV. Veress Pál-utca 40. földsz. Viszonteladóknek árendezem.

Legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedőt
Készpenzei áron a legújabb rendszerű

bankhitel
utján kikötőleg csak a REMÉNYI nagy magyar bankjében Prospektus és árjegyzék ingyen. 644

BUTOR
30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, nriszobák, angol bór-garnitúrák és szalonbutorok, keleti — szőnyegek, csillárok. — Telefon 82-18

Soványosság
Az egyedül eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartás, szép teit testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbagosoknak nélkülözhetetlen tápszert. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készülő levelek minden országból. Dobozonként 1 forint 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Halász Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/1.

Nevelőneket
német, angol, francziákat, zene és nyelvismerettel minden nemzetiségű bannokat belépésre ajánlok. magyar zene és nyelvismeret okleveles tanítóneket sürgősen keresek Szeghőné S. Erza, Budapest, VI., Dessewffy-utca 22. 27697

Neu Samu és Fla
szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintézet
— VÁCZ. —
Gyárt: mindennemű fa- és vastalcskát, kő- és kézkocsit, szerszámokat, emelőgepeket, kettős áttétellel, fűzfűtőeszközöket kert és locomobilfűtőkendőket stb. stb.
Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23. Telefon: 161-27. Kérjen árajánlatot!

Vasbutor.
Részgy 35 ft, gyermek-ágy 11, összecsuksukható vas-ágy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakoretű 3.50, réz-garnis 2.50. Összecsuksukható tábori ágy aczélsodronnyal 8.—, sodronnyon kerítést, vaskaput legolcsóbban szállít Hicker Gy. gyára Holbó-utca 3/R. Telefon: 22-66. 26975

Pénzkölcsönt
4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon fődtörtekra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III. helyen 15-60 évig törleszthető. Személyhitelt tisztviselőknak gyorsan eszközöltetik.
HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Budapest, Terezkörút 1/a.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igaz olcsón kaphatók.
Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

Asztalosok
új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küld a „Kegyelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Bouvet-Ladubay
legjobb és legolcsóbb francia pezsgő.
Vezérképviselőség: PRÁGA, Soukenicka 30.

A szemérem elleni bűncselekmények.
TANULMÁNY AZ ANYAGI BÜNTETŐJOG KÖRÉBOL
Írta: dr. HALÁSZ ZOLTÁN budapesti ügyvéd.
Halász Zoltán dr., a kiváló krimináljogi, emerendikvív érdekes és feleletes hasznos uttörő munkája nemcsak jogász körökben, hanem a művelti lakus közönség között is méltán kelet fel-tűntet. Akik a nemi élet körébe tartozó cselekmények jogi elbírálása felől kimerítő tájékoztatást kívánnak nyerni, azok a külföldi hasonló termékek között sem találhatnak ehhez fogható kimerítő és alapos munkát.
A KÖZLET 450 OLDALRA TERJEDŐ KÖTET
ÁRA 10 KORONA.
Megrendelhető ugy a kiadóhivatalban (VII., Rákóczi-ut 54. sz.), mint minden hazai könyvkereskedésben.

Közimunka
hímzésekhöz, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca V. szám.

Legjobb líkőrök
és rum készíthető kivonataimmal. Egy üveg ára 60 fillér. 10 üveget 6 koronáért bérmentve küldök. Árjegyzékét kívánatra. Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csaba. 27180

„Hungaria” beszélő-gépek
kizárólag eredeti első rangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa
Budapest, VI., Király-u. 76. Kérlek árjegyzékét

Egyedül pontos teljes levezetése összes hirdetésimnek
Kállai Lajos
motorgyára
BUDAPEST,
Gyár-utca 28. sz.
Legújabb rendszerű benzinnomotorokról tessék díszárjegyzékét kérni.

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs. Nagymező-utca 46.

Technikum Wittweida.
Igazgató: A. Holst, tanár, magasabb technikai tanítást, elektro- és gépészterületi technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépipítő laboratóriumok. Gyári tanuló műhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Ajtók és ablakok
régli és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácsokat, kertkerítések, keramitlapok, kőhímel lapok olcsón kaphatók
Kelemen Mór
épület-bontás vállalkozónál Budapest, Nádor-u. 72-73. Flók-üzlet Visegrádn. 27.